

TALSU
NOVADS

TALSU NOVADA DOME

TEMATISKAIS PLĀNOJUMS
**TALSU PAKALNU LOKA
DZĪVINĀŠANAS PLĀNS**
2019. – 2025.GADAM

2019.GADS

PATEICĪBA

Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna tapšanā būtisku ieguldījumu snieguši talsinieki un cilvēki, kuriem rūp Talsu attīstība. Tādēļ īpašu pateicību izsakām Sigitai Amsterei, Arvim Andersonam, Andim Arakam, Sanitai Arciševscai, Andim Astratovam, Antrai Auziņai-Bajārei, Andim Āboliņam, Ojāram Āboltiņam, Andai Bajārei, Uldim Balgam, Egilam Barisam, Jānim Baumanim, Zanei Bārbalei, Jurim Bārtulim, Raimondai Belickai, Laimdotai Bergai, Ievai Bērziņai, Kristīnai Bidzānei, Zandai Bitmanei, Ingai Bumbulei, Intaram Busulim, Mārai Cēberei, Līvai Dāvidsonei, Baibai Dembergai, Mārītei Derkevica, Aivai Dimantei, Dagmārai Dreišķenai, Jānim Driksnam, Diānai Dzelmei, Nellijai Dziedātājai-Osallivanai, Lienai Eidonai, Kaspāram Eihem, Dainai Erenbergai, Initai Fedko, Daigai Feldmanei, Andai Felšai, Mairai Freimanei, Vēsmai Gaiziņai, Naurim Galviņam, Kristīnei Garkalnei, Ingai Gluzdai, Jānim Graholskim, Ģīrtam Grenevicam, Marikai Grohjackai, Dacei Grosvaldei, Ilgonim Grosvaldam, Ingunai Gruzniņai, Emilam Gulbim, Raimondam Gulbim, Ilzei Indriksonei, Mārītei Indriksonei, Dacei Jansonei, Guntim Jaņpēteram, Ilzei Jaunbērziņai, Laumai Jaunpujēnai, Antrai Jaunskalzei, Modrim Jaunvalkam, Janai Jākobsonei, Mirdzai Jonelei, Laimai Jurgenbergai, Inai Jurkevičai, Danai Kalašņikovai, Valdim Kalderauskim, Janai Kalējai, Baibai Kalnai, Ģīrtam Kalnbirzem, Dainai Kalniņai, Ingai Karlbergai, Līvai Karlsonai, Baibai Kļavai, Aināram Kļaviņam, Katrīnai Kļimovskai, Ievai Krēķei, Kristīnei Kromanei, Miervaldim Krotovam, Inai Krūzei, Igoram Kudem, Agnesei Kviesei, Annai Ķīvičai, Jeļenai Lasmanei, Maijai Laukmanei, Marikai Laursonai, Uģim Lauzējam, Aivaram Lācim, Endijai Liberei, Sandrai Lielanai, Sigitai Līdakai, Aināram Lūkam, Svetlanai Matvejai, Aināram Mazjānim, Viesturam Meijeram, Intai Metuzālei, Gunai Millersonei, Vijai Naglei, Ilvai Norenbergai, Dainim Norenbergam, Dacei Obodovskai, Aldim Orniņam, Elmāram Orniņam, Kristīnei Osipovai, Ievai Ozolai, Vinetai Ozolai, Inesei Ozolniecei, Aivaram Pekmanam, Sandrai Pētersonei, Valdim Poļevskim, Ievai Priedei, Inetai Pugovičai, Baibai Purlicai, Gintam Pūcītim, Vilnim Pūcītim, Mārītei Raks-Lasmanei, Dacei Raudziņai, Sanitai Reinbergai, Olitai Riekstiņai, Janai Robaldei, Ingai Romaško, Ivetai Rorbahai, Inesei Rozei, Kaspāram Sakniņam, Ingridai Savickai, Gundaram Sebrim, Igoram Sigai, Zandai Sigai, Lienītei Skarainei, Neilam Sniedziņam, Ingai Sokolovai, Ilzei Solovjovai, Oļegam Solovjovam, Solveigai Stalidzānei, Jānim Strautam, Arvim Strēlniekam, Normundam Strēlniekam, Egitai Sudakovai, Gintam Škodovam, Tatjanai Šķerbergai, Aivaram Šķuburam, Gundaram Šmithenam, Eduardam Šnēfeldam, Vizmai Šulcai, Normundam Tropiņam, Jurim Upmalim, Melitai Valdemārai, Intai Vānei, Danai Vecmanei, Kitijai Vecmanei, Ilonai Veidmanei, Inesei Vemperei, Uldim Vērduņam, Antrai Vētrai, Andrim Vītolam, Gatim Vjateram, Jurijam Zaļupem, Ārim Zapackim, Edgaram Zelderim, Dacei Zelģei, Karlīnai Zelģei, Imantam Ziediņam, Mārim Ziediņam, Anitai Zihmanei, Sandrai Znotiņai.

Paldies arī visiem tiem 50 darbīgajiem vecpilsētā izvietoto uzņēmumu pārstāvjiem, kuri atsaucās sniegt intervijas par norisēm Talsu centrā, uzticot savus vērojumus un priekšlikumus, lai pilsēta kļūtu vēl pievilcīgāka.

Indra Kļaviņa,

Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna
izstrādātāja SIA "Smilšu pilis" vārdā.

DOKUMENTU IZSTRĀDĀJA:

SIA "Smilšu pilis" un

Talsu novada pašvaldības

Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa,

nodaļas vadītāja **Jolanta Skujeniece**

Saturs

IEVADS	3
1.ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS TALSU PAKALNU LOKA TERITORIJĀ	4
1.1. AINAVAS, DABAS UN KULTŪRAS VĒRTĪBAS	4
1.1.1. Ainavas vērtības	4
1.1.2. Dabas vērtības	14
1.1.3. Kultūras vērtības.....	14
1.2. NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA STATUSA STRUKTŪRA	15
1.3. IEDZĪVOTĀJU BLĪVUMS DAŽĀDĀS PILSĒTAS DAĻĀS.....	15
1.4. APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA	16
1.5. IEDZĪVOTĀJIEM PIEEJAMĀ SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA.....	16
1.6. IEDZĪVOTĀJIEM PIEEJAMĀ TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA.....	16
1.7. UZŅĒMĒJDARBĪBAS AKTIVITĀTES PUBLISKO PAKALPOJUMU JOMĀ.....	17
1.8. IEDZĪVOTĀJU LĪDZDALĪBAS INICIATĪVAS	17
2.LIKUMDOŠANAS IETVARŠ UN PLĀNOŠANAS DOKUMENTI.....	37
2.1. PĀRSKATS PAR LIKUMDOŠANAS IETVARU SAISTĪBĀ AR ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANU TALSU PILSĒTĀ UN TALSU PAKALNU LOKA TERITORIJĀ.....	37
2.1.1. Teritorijas attīstības plānošanas likums	37
2.1.2. Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem (MK noteikumi Nr.628)	37
2.1.3. Talsu novada Teritorijas plānojums un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.....	38
2.1.4. Saistošie noteikumi Nr.16 par reklāmas izvietojumu publiskās vietās Talsu novadā	38
2.2. AR TALSU PILSĒTU SAISTĪTO PLĀNOŠANAS DOKUMENTU UN PĒTĪJUMU IZVĒRTĒJUMS.....	41
2.2.1.Kurzeme 20	41
2.2.2. Talsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija.....	42
2.2.3. Talsu novada Attīstības programma.....	45
2.2.4. Talsu deviņu pakalņu koncepcija	47
2.2.5. Ārtelpas sporta infrastruktūras attīstības koncepcija sporta laukumiem K.Mīlenbaha ielā 21 un 34 Talsos	48
2.2.6. Talsu pilsētas pilsēt būvniecības pieminekļa teritorijas labiekārtošanas / rekonstrukcijas projekts	49
2.2.7. Veloinfrastruktūras attīstības koncepcija un audits Talsos	50
2.2.8. Talsu pilsētas dzīvināšanas priekšlikumi.....	50
3.PIEEJAMIE RESURSI TALSU PAKALNU LOKA DZĪVINĀŠANAI	52

3.1. PLĀNOJAMĀS TERITORIJAS DZĪVINĀŠANĀ, AIZSARDZĪBĀ UN ATTĪSTĪBĀ IESAISTĪTIE DALĪBNIEKI	52
3.2. PIEEJAMIE RESURSI UN ATBALSTA MEHĀNISMI DZĪVINĀŠANAS PLĀNA IEVIEŠANAI.....	56
4.IEDZĪVOTĀJU VIEDOKĻU IZZINĀŠANA	61
4.1. VEIKTĀS APTAUJAS / INTERVIJAS.....	61
4.2. TALSU NOVADA IEDZĪVOTĀJU FORUMS.....	64
4.3. DISKUSIJA TALSU PAKALNU LOKA DZĪVINĀŠANAS PLĀNA TAPŠANAS GAITĀ.....	67
4.4. PLĀNOŠANAS DARBNĪCAS.....	68
5.TALSU PAKALNU LOKA ATTĪSTĪBAS VĪZIJA.....	69
6.TALSU PAKALNU LOKA ATTĪSTĪBAS VIDĒJĀ TERMIŅA MĒRĶI.....	71
7.RĪCĪBAS PROGRAMMA TALSU PAKALNU LOKA IEDZĪVINĀŠANAI	72
7.1. RĪCĪBU NOTEIKŠANAS PAMATPRINCIPI UN RĪCĪBU PROGRAMMA	72
7.2. RĪCĪBU FINANSĒŠANAS IESPĒJAS	123
8.UZRAUDZĪBAS SISTĒMA	132
IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI.....	133

PIEZĪME:

PĀRSKATS PAR TEMATISKĀ PLĀNOJUMA IZSTRĀDES PROCESU iekļauts atsevišķā sējumā.

IEVADS

Talsu vārds zināms kopš 1231.gada, - jau gandrīz astoņus gadsimtus šī izcili ainaviskā vieta no nelielas apmetnes ir attīstījusies par miestu un vēlāk par pilsētu. Šodienas globālajā pasaulē vietu ilgtspējība nozīmē iespēju vietai pastāvēt vēl neierobežoti ilgus gadus, attīstot vietas priekšrocības, bet vienlaikus saglabājos tās kvalitātes, kuras vietai piemitsušas gadu gaitā. Ilgtspējība pilsētai nozīmē:

- labas kvalitātes gaisu un ūdeni, veselīgu ēdienu un labus mājokļus;
- labas kvalitātes izglītību, daudzveidīgu kultūru, labu veselības aprūpi, apmierinošas nodarbinātības iespējas un vēlmi vairot sociālo kapitālu;
- drošību publiskajās teritorijās, vienādas iespējas un brīvību izpausmes visu slāņu un vajadzību ļaudīm.

Talsu pilsētas pakalnu loka dzīvināšanas plāns ir būtisks solis ilgtspējīgas Talsu pilsētas virzienā. Domājot par pilsētu ilgtspējību kopumā, veco centru vitalitātes saglabāšanu var salīdzināt ar pilsētas sirds ritma uzturēšanu, ļaujot atpazīt pilsētu īpašās, “ģenētiskās” atšķirības pazīmes. Pilsētu centru dzīvināšanas nozīme jāapzinās ikvienam pilsētas iedzīvotājam, jo tikai vitālā attīstībā iespējams saglabāt vērtības, ar ko lepojāties, lepojamies un gribēsim lepoties rīt.

Talsu pilsētas pakalnu loka dzīvināšanā īpaša nozīme ir arī pārvaldībai, ar to nesaprotot ministriju, aģentūru, pašvaldību un citu struktūru organizāciju un to sekošanu institūcijām, bet gan visplašākā skaita dalībnieku (valstisko, nevalstisko, lokālo, nacionālo, reģionālo, globālo) rīcību kopīga labuma radišanai, kas nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību un cilvēku dzīves kvalitāti.

1. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS TALSU PAKALNU LOKA TERITORIJĀ

1.1. AINAVAS, DABAS UN KULTŪRAS VĒRTĪBAS

1.1.1. Ainavas vērtības

Dažādi vēstures laikmeti soli pa solim atstājuši savam laikam raksturīgos nospiedumus Talsu puses dabas ainavā, radot Talsu pilsētas daudziem tik atpazīstamo ainavu par vienu no Latvijas ainavu dārgumiem.

TALSU PILSĒTAS AINAVAS PĀRVĒRTĪBU VĒSTURES VIZĪTKARTE

Talsu vārds pirmo reizi minēts 1231.gadā. Vēsturiskais pilsētas centrs atradies starp Talsu un Vilkmuižas ezeriem, ietverot vecās pilsētas ielas – Ūdens un Kalēju, Dzirnau, Kalna un daļu no Laidzes un Lielās ielas. 13.gs.beigās vācu bruņinieku ordenis netālu no pilskalna uzcēlis ordeņa mūra pili, ap kuru izveidotas lēņu muižas. 15.gs. šeit apmetušies vācu amatnieki un tirgotāji.

20.gs.sākumā Talsu miests piedzīvojis gan 1905.gada decembra sacelšanos, gan soda ekspedīcijas briesmu darbus – tika nodedzinātas ap 60 ēkām. Tomēr miestā dzīve turpinājusies, atjaunojot un būvējot jaunus namus. 1912.gadā tlekl uzcelts Latviešu biedrības nams, bet 1917.gadā Talsu miests ieguvis pilsētas tiesības.

Padomju laiks Talsu vaibstos iezīmējis gan pozitīvas, gan negatīvas aprises. 1950.-1960.tie gadi bijuši sakopšanas laiks pilsētas labiekārtošanā, tās parku, skvēru, laukumu, ielu un gājēju celiņu izbūve bijusi savdabīga jaunrades

izpaušme. 1960.gadā uzsākti brīvdabas estrādes izbūves darbi, – pēc rekonstrukcijas Sauleskalna estrādē varējuši pulcēties 5000 skatītāji. Diemžēl, tā laika vērtību skalā jauncelsme prevalējusi pār senajām vērtībām. 1972.gada rudenī, uzspridzinot pareizticīgo baznīcu, sākusies Jauntalsu apbūve un labiekārtošana. 1976.gadā atklāts jaunais Talsu administratīvais centrs, viesnīca. 1960.-1980.os gados īstenota plaša daudzstāvu māju celtniecība A. Pumpura, Dundagas, Rīgas, Darba ielu rajonos.

Būvniecības periods no 1991.gada līdz 2018.gadam iezīmē kvalitatīvas pārmaiņas, kas iespējamas, pateicoties plašākam un pieejamākam būvniecības materiālu klāstam, plašākiem un pieejamākiem finanšu resursiem no dažādiem finansējuma avotiem. Izmaiņas ainavā lielā mērā saistītas ar atjaunošanas un pārbūves aktivitātēm, būtiskākie liela mēroga objekti – Talsu tautas nams ar Radošu sētu un mūzikas skolu, Talsu sporta halle un Talsu slimnīca.

AINAVTELPA

Talsus, pilsētu uz deviņiem pakalniem, daba dāsni apveltījusi ar skaistiem skatiem. Talsus šķērso ieplaka, kuras dienvidu galā atrodas Talsu ezers, bet ziemeļu galā – Vilkmuižas ezers. Ezeru starpā iegulusi vecpilsēta.

Visiem deviņiem Talsu pakalniem doti skanīgi nosaukumi – Pilskalns, Dzirnaukalns, Baznīckalns, Tiguļu kalns, Sauleskalns, Krievragkalns, Vilkmuižas kalns, Leču kalns un Ķēniņkalns. Talsu skatu analīze uz un no deviņiem pakalniem rada priekšstatu par ainavas daudzveidību un krāšņumu:

PILSKALNS (91m)

Pilskalna ģeotelpiskais novietojums

[Autoru veidota SHĒMA NR.1, izmantojot www.kurtuesi.lv]

1. Skats no promenādes, no Fabrikas ielas uz Pilskalnu

2. Skats no Jaunatnes ielas uz Pilskalnu

Pilskalna pakājē izveidotā promenāde ir gleznaina pastaigu vieta ne tikai iedzīvotājiem, bet arī tūristiem. Pakalns visā tā apjomā ir brīvi redzams, bet nogāzē augošie kokaugi rada sadrumstalotas ainavas iespaidu. Savukārt no Jaunatnes ielas Pilskalna reljefs ir pilnīgi atšķirīgs un koku bezlapu stāvoklī viegli pamanāms. Diemžēl traucējošs elements Pilskalna ainavas uztveršanai ir bijušās Talsu slimnīcas augstais mūrētais dūmenis.

Ir izveidota pastaigu taka uz Pilskalnu, lai varētu ērtāk piekļūt, bet gar ierīkotajām kāpnēm iestaigātās taciņas liecina, ka šīs kāpnēs nav ērtas. Daži pakāpieni ir krietni augstāki par pieļaujamo.

No pakalna ir iespējams baudīt ne tikai pilsētvides skatus, bet arī redzēt tuvumā esošo pakalnu pilnā izmērā vai vismaz uz tā esošo ainavas dominanti. Bezlapu stāvoklī no Pilskalna cauri koku zarojumam var redzēt Talsu evaņģēliski luterisko baznīcu, kas atrodas uz cita pakalna – Baznīckalna.

3. Skats no Pilskalņa ziemeļu daļas.

4. Skats no Pilskalņa uz Kēniņkalnu

DZIRNAVKALNS (87m)

**Dzirnavkalna
ģeotelpiskais
novietojums**

[Autoru veidota
SHĒMA NR.2,
izmantojot
www.kurtuesi.lv]

Dzirnavkalns ir ainaviski pievilcīgākais pakalns, uz tā esošais kokaugu apaugums ir grupās, līdz ar to ainava ir harmoniska. Piektajā skatā kokaugi harmoniski saplūst ar pakalnu. Daļa pakalna ir ar plašu zāliena lauci, kur šobrīd izvietoti mākslas objekti.

Sestajā skatā rodas iespaids, ka pakalns ir piemirsts. Viens no galvenajiem šī pakalna ainavas elementiem – kāpnes ir sliktā stāvoklī, kāpņu galā turpinās izmīdīta zāliena taka. Uz pakalna esošie labiekārtojuma elementi ir savu laiku nokalpojuši.

No Dzirnavkalna plašā skatu lēņķī ir redzams Krievragkalns.

5. Skats no tirgus auto stāvlaukuma uz Dzirnaukalnu

6. Skats no Dzirnaukalna pakājes

BAZNĪKALNS

Baznīkalna
ģeotelpiskais
novietojums

[Autoru veidota
SHĒMA NR.3,
izmantojot
www.kurtuesi.lv]

7. Skats no Lielās ielas uz Baznīkalnu

8. Skats no Baznīkalna uz vecpilsētu

Koku bezlapu stāvoklī ļoti labi ir iespējams uztvert pilsētas dominanti - Talsu evaņģēliski luterisko baznīcu. Kāpnes no Lielās ielas uz Baznīckalnu laika un citīgu sētnieku ietekmē ir stipri bojātas.

No Baznīckalna vecpilsētas virzienā atklājas skats uz pilsētas vēsturisko divstāvu un trīsstāvu namu apbūvi ar Talsiem raksturīgajiem divslīpju jumtiem, vasaras sezonā šis skats ir krietni sašaurinātāks.

TIGUĻKALNS (105m)

Tiguļkalna ģeotelpiskais novietojums

[Autoru veidota SHĒMA NR. 4, izmantojot www.kurtuesi.lv]

9. Skats no Tiguļkalna uz vecpilsētas pusi

10. Skats uz Tiguļkalnā esošo Talsu novada muzeja ēku un paklājdobi „Talsu saulīte”

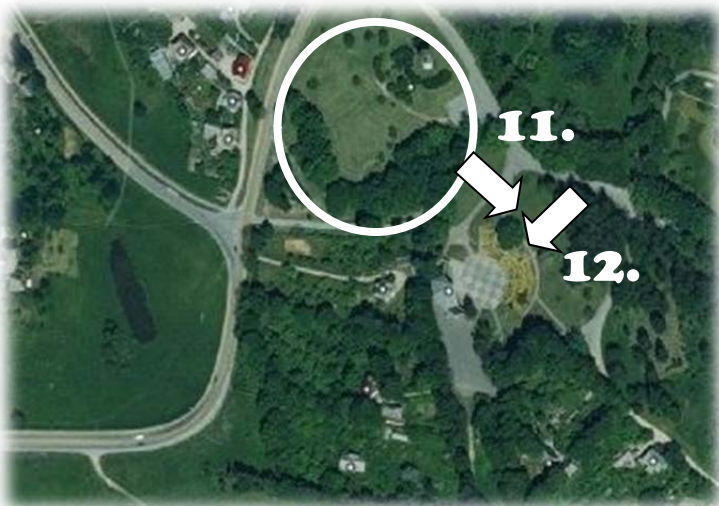
No Tiguļkalna, veroties uz vecpilsētas pusi, nedaudz saskatāma Baznīckalnā esošā Talsu luterāņu baznīca. Šobrīd esošo koku izmēri neļauj pilnībā redzēt skatus uz pilsētu, kā tas bijis iespējams agrāk. Dienvidaustrumu pusē, pašā augstākajā vietā, vēl tagad saglabāties no ozoliem stādīts dubults aplis.

Dendroloģiskā parka ainavu veido paugurains reljefs, dīķis un uz pilsētu vērstās skatu perspektīvas. Krāšņas dabas gleznas tapušas kā no vietējām, tā arī no ievestām kokaugu sugām, kuras atceļojušas no H. Šoha kokaudzētavas Rīgas tuvumā un pat no Vācijas. Parka sākotnējā daļā tūkstošgades miju sagaidījuši vairāk nekā 20 svešzemju koku. Neparastākie no tiem – baltais zīdkoks, parūkkoks, sarkanā pirakanta,

kizils, Amūras korķakoks, Kaukāza pterokārija, Māka ieva, Kanādas hemlokegle, Virdžīnijas burvjulazda, visdažādāko lapu krāsu un vainagu formas dižskābārži, kļavas, liepas, ozoli, plūškoki, priedes, egles u.c.

Kādreizējās muižas, bet tagad - muzeja ēkas pakājē izveidots simbolisks krūmu un ziedu stādījums - paklājdobe "Talsu saulīte".

SAULESKALNS (94m)

Sauleskalna ģeotelpiskais novietojums

[Autoru veidota SHĒMA NR.5, izmantojot www.kurtuesi.lv]

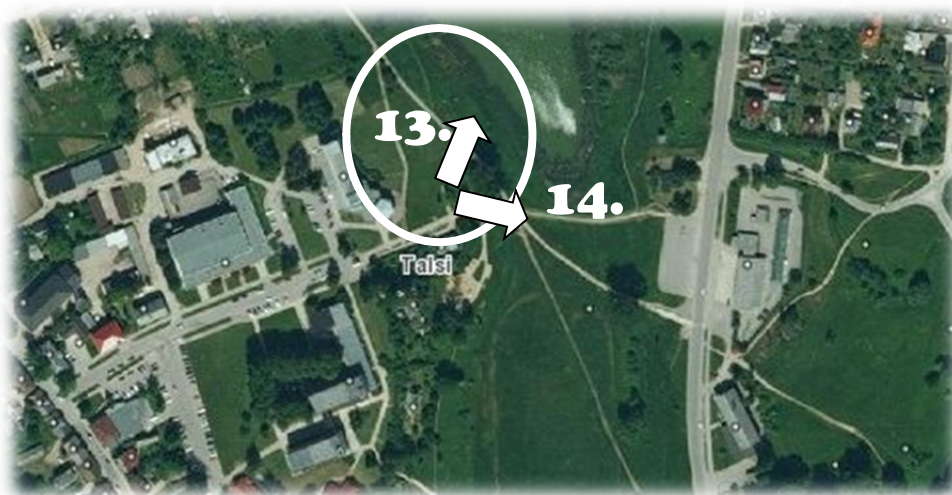
11. Skats no Sauleskalna

12. Skats uz Sauleskalna estrādi

Sauleskalns un tā apkārtnē labiekārtojuma ziņā ir viens no sakoptākajiem pakalniem. Šeit atrodas Sauleskalna estrāde, kur izvietotas amfiteātra tipa sēdvietas. Diemžēl ne tikai no pakalna, bet arī no citām pusēm, ir redzams ainavu degradējošs un dominējošs lielizmēra objekts – kādreizējais ūdenstornis.

KRIEVRAGKALNS (79m)

Krievragkalna ģeotelpiskais novietojums

[Autoru veidota SHĒMA NR. 6, izmantojot www.kurtuesi.lv]

13. Skats no Krievragkalna uz Vilkmuižas ezeru

14. Skats no Krievragkalna uz Dzirnaukalna pusi

No Krievragkalna atklājas plaši, atvērti skati uz Vilkmuižas ezeru, kā arī atklājas skats uz Dzirnaukalnu.

VILKMUIŽAS KALNS (77m)

Vilkmuižas kalna ģeotelpiskais novietojums

[Autoru veidota SHĒMA NR.7, izmantojot
www.kurtuesi.lv]

15. Skats no Vilkmuižas kalna uz Vilkmuižas ezeru

16. Skats uz Vilkmuižas kalnu

Vilkmuižas kalna apkārtnē tiek attīstīta sportisko aktivitāšu virzienā. Vilkmuižas ezera apkārtnē rada no pilsētvides attālinātas teritorijas priekšstatus.

LEČU KALNS (83m)

Leču kalna ģeotelpiskais
novietojums

[Autoru veidota SHĒMA NR.8,
izmantojot www.kurtuesi.lv]

17. Skats no Brīvības ielas uz Leču kalnu

18. Skats uz Leču kalna pakāji

Leču kalns ir bijusi K.Zemdegas primāri izvēlēta vieta pieminekļa “Koklētājs” novietošanai. Tomēr laikmeta griežos Leču kalns kļuvis par 1905.gada revolūcijas piemiņas vietu. 2016.gadā tiek sākta šīs teritorijas labiekārtošana, un šobrīd tas ir viens no sakoptākajiem pakalniem. Skatoties uz dīķi, atklājas gleznaini skatu lēņi, radot piemērotu noskaņu piemiņas vietai. Uzkāpjot pakalnā, paveras skati uz Talsu Valsts ģimnāziju, tās parka teritoriju, privātmāju un daudzdzīvokļu māju teritoriju.

ĶĒNIŅKALNS (93m)

Ķēniņkalna ģeotelpiskais
novietojums

[Autoru veidota SHĒMA
NR.9, izmantojot
www.kurtuesi.lv]

19. Skats no Talsu ezera promenādes uz
Ķēniņkalnu

20. Skats no Saules ielas uz Ķēniņkalnu

Ķēniņkalns savulaik iecerēts kā Pilsētas dārzs, gleznainākā ainava uz Kēniņkalnu atklājas no Talsu ezera promenādes puses. Pakalna galvenā atpazīstamības zīme ir piemineklis brīvības cīnītāju piemiņai „Koklētājs”, kas saskatāms no Pilskalna, Baznīckalna un Sauleskalna. Lineārais kokaugu ritms izceļ pašu pakalnu un tā formu. No Lielās ielas starp mājām ved īsa ieliņa, kura ir kā skatu līnija tieši uz „Koklētāju”.

IZCILĀS AINAVAS

Par vienu no 50 Latvijas ainavu dārgumiem kļuvusi izcilā Talsu pilsētas ainava, kurā Talsu ezers, Pilskalns, pakalna mainība un vecpilsētas jumtu iederība rada daudzslāņainu vērtību saplūšanu izcilā Talsu atpazīstamības skatā, savu izcilību nezaudējot arī nakts stundās, kad izgaismojas luterāņu baznīca un ezera

promenāde. Kā vienlīdz izcilas var vērtēt ainavas no skata punkta Pilskalnā, raugoties uz vecpilsētu, kā arī no skatu punkta Ķēniņkalnā pie Dārza ielas, raugoties uz vecpilsētu un saskatot abus Talsu pilsētas ezerus.

21. Skats no Fabrikas ielas uz vecpilsētu un Baznīckalnu

22. Skats no Fabrikas ielas uz vecpilsētu un Baznīckalnu naktī

23. Skats no Pilskalna uz vecpilsētu

24. Skats no Dārza ielas uz vecpilsētu

DEGRADĒJOŠAS AINAVAS

Līdztekus gleznainajām deviņu pakalnu ainavām, pilsētā atklājas vietas ar degradējošu raksturu – vairumā gadījumu pie tā vainojamas novārtā atstātas, nesakārtotas ēkas.

25. Skats no Draudzības ielas uz Vilkmuižas ezera pusi

26. Vecpilsētas ainavu degradē neapdzīvota un vizuāli nepievilcīga ēka Lielajā ielā

1.1.2. Dabas vērtības

“ZILĀ STRUKTŪRA”

Talsu pilsētas “zilās struktūras” galvenie elementi ir Talsu un Vilkmuižas ezeri.

Vilkmuižas ezera spoguļa virsmas platība ir 10.1 ha, ezera vidējais dziļums 5.6m, savukārt maksimālais dziļums – 13m. Nozīmīgi ir ezerā konstatētie senie kuršu ugunskaņi, – avoti vēsta, ka atrasta sena laiva, kas tikusi izmantota mirušo kulta vajadzībām.

Talsu ezera spoguļa laukuma platība 3.6 ha, vidējais dziļums 11.6m, savukārt maksimālais dziļums 16.5m.

“ZAĻĀ STRUKTŪRA”

Plānojamās teritorijas “zaļās struktūras” galvenie elementi ir parki, dabas pieminekļi, apstādījumi, kapi, zālienu teritorijas. Nozīmīgs objekts pilsētas zaļajā struktūrā ir Talsu pilskalns.

Īpaši aizsargājamas dabas teritoriju iedalījumā – *dabas pieminekļi* - ietilpst dendroloģiskie stādījumi (Talsu dendroloģiskais parks) un aizsargājamie koki jeb dižkoki. Talsu dendroloģiskā parka 5,6 ha platībā apskatāmas ap 300 kokaugu sugas. Dižkoka galvenais kritērijs ir tā izmērs un vecums. Par dižkoka noteicošo lielumu ir pieņemts tā apkārtmērs krūšu augstumā (1,3 m). Aizsargājamie koki – vietējo un citzemju sugu dižkoki (pēc apkārtmēra vai augstuma). Lai izcils koks tiktu

iekļauts valsts nozīmes dižkoku skaitā, tam jāatbilst noteiktiem izmēriem. Tie noteikti LR 16.03.2010. Ministru kabineta noteikumu Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2. pielikumā „Aizsargājamie koki – vietējo un svešzemju sugu dižkoki (pēc apkārtmēra vai augstuma)”.

Plānojamajā teritorijā konstatēti 16 dižkoki – parastā zirgkastaņa *Aesculus hippocastanum* (1), parastais ozols *Quercus robur* (6), sudrabvītols *Salix alba* (1), parastā liepa *Tilia cordata* (3), parastais dižskābardis *Fagus sylvatica* (2), parastais bērzs *Betula pendula* (1), melnalksnis *Alnus glutinosa* (2). Lielākā daļa dižkoku izvietota dendroloģiskajā parkā, kastaņa – Lielajā ielā, divi dižkoki – pie Vilkmuižas ezera.

Zaļās struktūras lielākais apjoms dominē plānojamās teritorijas dienvidu un dienvidaustrumu daļā. Tajā ietilpst intensīvi koptu zālienu plašās lauces, parki, kā arī blīvāka apauguma teritorijas.

Plānojamās teritorijas dienvidu daļā atrodas kapi, kas ir nostāk no zaļajām zonām, līdzās kapiem atrodas Talsu Valsts ģimnāzijas parka teritorija.

Skatīt KARTOSHĒMU NR.1.

1.1.3. Kultūras vērtības

Esošie valsts aizsardzības kultūras pieminekļi Talsu vecpilsētas teritorijā izvietoti izklaidus. Plānojamajā teritorijā atrodas sekojoši valsts aizsardzības kultūras pieminekļi:

- Talsu ģimnāzijas direktora A.Dreimaņa dzīvesvieta Talsos, Saules ielā 6; aizsardzības Nr. 8961
- Talsu pilskalns ar senpilsētu; aizsardzības Nr. 2268
- Vilkmuižas ezera senkapi; aizsardzības Nr. 2269

- Talsu pilsētas vēsturiskais centrs; aizsardzības Nr. 7450
- dzīvojamā ēka Baznīcas laukumā 1; aizsardzības Nr. 6764
- Talsu luterāņu baznīca ar ērģelēm, altāri, kanceli, ērģeļu prospektu un kapa plāksni; aizsardzības Nr. 6765
- Talsu senkapi; aizsardzības Nr. 2266
- Talsu viduslaiku pils (Dzirnavkalns); aizsardzības Nr. 2267

- Kupfera kapliča Zvaigžņu ielā 1; aizsardzības Nr. 6767

Ne visi valsts aizsardzības kultūras pieminekļi ir tādā stāvoklī, lai nākamajām paaudzēm būtu iespēja iegūt vēstures mantojuma liecību pilnā apmērā.

Īpašas ir Talsu pilsētas nemateriālā kultūras mantojuma vērtības – rūpīgi koptās tautas tradīcijas, ko uztur ilggadīgas amatiermākslas aktivitātes visdažādākajās jomās (kori, tautas dejas, folkloras kopas, tautas teātris, rokdarbi, lietišķā māksla, u.c.).

Skatīt KARTOSHĒMU NR.1.

1.2. NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA STATUSA STRUKTŪRA

Plānojamā teritorija kopā aizņem aptuveni 314,8ha. No šīs teritorijas valsts īpašuma platība ir 1,95 ha, pašvaldības īpašuma platība, (neskaitot ielu un laukumu platības) – 63,17 ha, kas ir aptuveni 20% no plānojamās teritorijas.

Plānojamajā teritorijā atrodas trīs valstij piederošie nekustamie īpašumi, kuros izvietoti - VUGD Talsu daļa, Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes Talsu iecirknis un Kurzemes tiesas apgabala prokuratūra.

Pašvaldībai piederošās ēkas un to zemes vienības ir izglītības iestādes, veselības centrs, sporta nams un cita veida iestādes. Savukārt pašvaldībai piederošās zaļās zonas koncentrējas pakalnu teritorijās – astoņos no deviņiem pakalniem nekustamā īpašuma statuss daļēji vai pilnībā ir pašvaldības zemes.

Skatīt KARTOSHĒMU NR.2.

1.3. IEDZĪVOTĀJU BLĪVUMS DAŽĀDĀS PILSĒTAS DAĻĀS

Lai novērtētu iedzīvotāju blīvumu dažādās Talsu pakalnu loka daļās, tika apkopota informācija par zemes vienību lielumu, par iedzīvotāju skaitu zemes vienībās, kā arī par iedzīvotāju vecuma struktūru. Analizējot izmantoti Talsu novada pašvaldības Nekustamā īpašuma nodaļas un Juridiskās nodaļas sniegtie dati.

Analīze tika veikta, sadalot plānojamo teritoriju 107 nosacītos kvartālos, kur kvartālu robežas lielākoties iezīmē ielas vai nekustamo īpašumu robežas. Kopā plānojamajā Talsu pilsētas pakalnu loka teritorijā 2018.gada rudenī dzīvo 4631 iedzīvotāju.

Iedzīvotāju blīvuma analīzei izvēlētas 7 zonas:

- iedzīvotāju blīvums 0 – 5 iedzīvotāju / ha;
- iedzīvotāju blīvums 5 – 25 iedzīvotāji / ha;
- iedzīvotāju blīvums 25 – 50 iedzīvotāji / ha;
- iedzīvotāju blīvums 50 – 100 iedzīvotāji / ha;
- iedzīvotāju blīvums 100 – 150 iedzīvotāji / ha;
- iedzīvotāju blīvums 150 – 200 iedzīvotāji / ha;

- iedzīvotāju blīvums 200 – 250 iedzīvotāji / ha.

Analizējot iegūtos datus grafiski, jāsecina, ka Talsu pakalnu loka teritorijā blīvākas iedzīvotāju koncentrācijas vietas ir divas – vecpilsētas daļā – Lielās un K.Mīlenbaha ielu krustojuma apkārtnē, kā arī daudzstāvu apbūves daļā – Dundagas – Raiņa un A.Pumpura ielu apkārtnē. Salīdzinoši augstais iedzīvotāju blīvuma rādītājs vecpilsētas daļā vērtējams kā pozitīvs aspekts un ir īpaši atbalstāms, jo virknē gadījumu pilsētu senāko daļu dzīvīguma kritums saistāms tieši ar dzīvošanas funkcijas izteiktu samazinājumu teritorijās.

Grafiskajā lapā apzīmējums kvartāliem, kuros iedzīvotāju blīvums ir 0 – 5 iedz./ha, nav izvēlēts, uzsverot dzīvojamās funkcijas neesamību vai niecīgo ietekmi. Izteikti zemāks iedzīvotāju blīvums ir Krievragkalna apkaimē un Vilkmuižas kalna apkaimē, kur zemes vienības paredzētas savrupmāju būvniecībai, bet būvniecība nav uzsākta. Daļēji iedzīvotāju blīvuma rādītāji ir saistīti

ar savrupmāju kvartālu attīstības laikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kuri noteiktos laika periodos apbūvējamā zemes vienība nevarēja būt lielāka par 600m².

Skatīt KARTOSHĒMU NR.3

1.4. APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

Talsu pilsētas pakalnu loka teritorijā analizēta arī iedzīvotāju vecuma struktūra. Šāda analīze veikta līdztekus iedzīvotāju blīvuma izvērtējumam, katrā no 107 nosacītajiem kvartāliem nosakot iedzīvotāju īpatsvaru trijās vecuma grupās – bērni un jaunieši (0 – 18 g.), iedzīvotāji darbaspējas vecumā (19 – 64 g.) un iedzīvotāji pēc darbaspējas vecuma (65 g. un vecāki). Iegūtie vecuma struktūras dati par kvartāliem, kuros dzīvo mazāk par 35 cilvēkiem netika ņemti vērā, jo tas varētu radīt kļūdainu priekšstatu par vecuma struktūras tendencēm apkaimē.

Tā kā Talsi ir deviņu pakalnu pilsēta, grafiski Talsu pakalnu loka teritorijā parādīti trej-deviņi kvartāli – 9 kvartāli ar salīdzinoši lielāku bērnu un jauniešu īpatsvaru (visu analizēto kvartālu kontekstā), 9 kvartāli ar salīdzinoši lielāku īpatsvaru cilvēkiem darbaspējas vecumā un 9 kvartāli ar salīdzinoši

lielāku īpatsvaru cilvēkiem pēc darbaspējas vecuma. Analizējot iegūtos datus kopsakarībā ar iedzīvotāju blīvuma datiem, var secināt, ka īpaši lielāks pensijas vecuma cilvēku īpatsvars ir kvartālā A.Pumpura ielā (nepāra adrešu pusē), kā arī kvartālos starp 1905.gada ielu, Raiņa ielu un A.Pumpura ielu. Savukārt lielāks bērnu īpatsvars ir Vecpilsētas kvartālā starp Lielo ielu, K.Mīlenbaha ielu un Kalēju ielu, kā arī Bētiņu apkaimē. Lielākais darbaspējas vecuma cilvēku īpatsvars ir kvartālā starp A.Pumpura, Brīvības un 1905.gada ielām. Iedzīvotāju vecuma struktūras un iedzīvotāju blīvuma analīze ļauj izvēlēties prioritārās teritorijas, kurās būtu ierosināmi attiecīgajām vecuma grupām pielāgoti labiekārtojuma vai pakalpojumu risinājumi.

Skatīt KARTOSHĒMU NR.4

1.5. IEDZĪVOTĀJIEM PIEEJAMĀ SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA

Plānojamajā teritorijā izvietotas 14 izglītības iestādes – 6 skolas, 4 pirmsskolas izglītības iestādes, 4 interešu apmācību vietas (sporta skola, mūzikas skola, mākslas skola, dziesmu skola). Tikai viena izglītības iestāde – pirmsskolas izglītības iestāde “Pīlādžītis” atrodas ārpus plānojamās teritorijas.

Pieejamās kultūras iestādes plānojamajā teritorijā – kinoteātris “Auseklis”, Talsu novada muzejs, Talsu tautas nams, kā arī šobrīd pārbūves procesā esošā Talsu Galvenā bibliotēka un tās struktūrvienība – Talsu bērnu bibliotēka.

Talsu pakalnu loka teritorijā izvietotas arī visas lielākās medicīnas iestādes un vietas, kurās darbojas dažāda veida speciālisti – Talsu veselības centrs, Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca, Pediatriskais doktorāts un ēka Jaunajā ielā, kurā darbojas virkne medicīnas profila speciālistu.

Plānojamajā teritorijā fiksētie sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumi lielākoties izvietoti pilsētas centra daļā, savukārt ziemeļu, austrumu un ziemeļaustrumu daļā nav ēdināšanas vietu.

Skatīt KARTOSHĒMU NR.5

1.6. IEDZĪVOTĀJIEM PIEEJAMĀ TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA

Nodrošinājums ar tehniskā rakstura infrastruktūru Talsu pilsētas pakalnu loka teritorijā ir atšķirīgs. To ietekmē gan ēku tips, gan īpašuma forma, gan iedzīvotāju rocība.

Pašvaldības centralizētā siltumapgāde tiek nodrošināta galvenokārt visām daudzdzīvokļu ēkām, pašvaldības un valsts iestādēm, daļai privātuzņēmumu ar lielāku būvapjomu (piemēram, “Jāņa centrs”), virknei ēku vecpilsētas teritorijā ar blīvu apbūvi (piemēram, Lielajā ielā, Kalna ielā un K.Mīlenbaha ielā), kā arī dažām individuālajām savrupmājām. Privātmāju īpašnieki centralizētu siltumapgādi bieži neizvēlas finansiālu apsvērumu dēļ. Tomēr centralizētās siltumapgādes sistēmai ir priekšrocības gaisa piesārņojuma samazināšanas aspektā.

Centralizēta ūdensapgāde plānojamās teritorijas robežās nav pieejama 3 potenciāli attīstāmajiem privātmāju kvartāliem – Tiguļu – Ganību ielas kvartālos, Stadiona ielas kvartālā un Magoņu –

Draudzības ielas kvartālos. Vairākām dzīvojamajām ēkām A.Lerha Puškaiša ielā, Raiņa ielā, Zvaigžņu ielā, Lielajā ielā, Baznīcas laukumā, Akas ielā, Rožu ielā, Laidzes ielā, Kalēju ielā, V.Rugēna ielā, K.Mīlenbaha ielā un Saules ielā ēku iekšējā ūdensapgāde ir iespējama, taču nav ierīkota – iedzīvotāji dzeramo ūdeni piegādā no tuvumā esošajiem ūdens pumpjiem.

Ielu apgaismojums Talsu pilsētas pakalnu loka teritorijā nodrošināts lielākajai daļai ielu. Tomēr būtiski būtu ierīkot ielu apgaismojumu vecpilsētā – Kalēju, Dzirnavu, Akas un Fabrikas ielās, kā arī Ķēniņkalnā – Dārza ielā un pie Talsu 2.vidusskolas Akmeņu ielā.

Skatīt KARTOSHĒMU NR.6

1.7. UZŅĒMĒJDARBĪBAS AKTIVITĀTES PUBLISKO PAKALPOJUMU JOMĀ

Plānojamajā teritorijā darbojas 137 veikali, (18 no tiem ir pārtikas veikali), 15 kafejnīcas un 111 citu pakalpojumu sniedzēji (neskaitot medicīnas pakalpojumus). Skaita ziņā aktīvākās ielas komercdarbībai plānojamajā teritorijā ir Lielā iela, K.Valdemāra iela un Raiņa iela. Vecpilsētas daļā komerciestāžu ir salīdzinoši daudz, tomēr pircēju plūsma pēc tirdzniecības centra “Jāņa centrs” un “Maxima” izveides ir ievērojami mazinājusies. “Jāņa centra” savukārt izvietoti 19 dažādi komercuzņēmumi, ēkas “Maxima” daļā – 23 dažādi komercuzņēmumi, (kopā ēkā – 42 komercuzņēmumi). Kopumā šajā ēkā izvietoti gandrīz 30% no visiem plānojamajā teritorijā

izvietotajiem veikaliem. Apmeklētāji izvēlas tirdzniecības centru gan veikalu vienkopus atrašanās dēļ, gan plašas un viegli pieejamas autostāvvietas dēļ, (tirdzniecības centram piekļaujas automašīnu stāvvietā ar 443 vietām).

Visus sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumus sniedz privātuzņēmēji. Sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumi lielākoties izvietoti pilsētas centra daļā, savukārt ziemeļu, austrumu un ziemeļaustrumu daļā nav publiski pieejamu sabiedriskās ēdināšanas vietu.

Skatīt KARTOSHĒMU NR.7

“TUKŠIE LOGI”

Plānojamajās teritorijas ēku pirmajos stāvos tā saucamie “tukšie logi” fiksēti 33 vietās – lielākoties Lielajā ielā, K.Mīlenbaha ielā, Zvaigžņu ielā,

K.Valdemāra ielā, Ezera ielā un Baznīcas laukumā. Līdztekus iedzīvotāju skaita samazināšanās

tendencēm visā Latvijā (īpaši ārpus galvaspilsētas), nozīmīgs faktors “tukšo logu” pastāvēšanā ir “Jāņa centra” aktivitātes.

Skatīt KARTOSHĒMU NR.8

1.8. IEDZĪVOTĀJU LĪDZDALĪBAS INICIATĪVAS

Vislielākais nopelns iedzīvotāju līdzdalības aktivizēšanā dažādās Talsu pilsētas norisēs ir Talsu

novada fonda aktivitātēm – ir īpaši, rīkojot ikgadējos projektu konkursus, kuros var piedalīties

ne tikai juridiski noformētas organizācijas, bet arī neformālas iniciatīvu grupas. 13 gadu laikā, (kopš 2006.gada), Talsu pilsētā ar iedzīvotāju līdzdalību un ar Talsu novada fonda atbalstu īstenotas **76** visdažādākās aktivitātes.

27 no šīm aktivitātēm bijušas saistītas ar labiekārtošanas darbu īstenošanu Talsu pilsētā (lielākā daļa – tieši plānojamajā teritorijā) – pirmsskolas izglītības iestāžu Zvaniņš, Saulīte, Pīlādītis, Sprīdītis teritorijās, Talsu sākumskolas, Talsu pamatskolas, Talsu 2.vidusskolas un Talsu vakara neklātienes vidusskolas teritorijās, dzīvojamo māju pagalmos Lielajā ielā 29, Dundagas ielā 9, un Darba ielā, Vilkmuižas ezera sporta takas apkaimē, sporta takas teritorijā pie Talsu 2.vidusskolas un pie Talsu sporta nama.

15 iedzīvotāju iniciatīvu rezultātā tapuši dažāda veida izdevumi, (grāmatas, filmas. CD, kartes, bukleti, spēles), 14 iedzīvotāju aktivitātes palīdzējušas īstenot dažādus pasākumus (izstādes, festivālus, izrādes, jauniešu dienas). 8 reizes iedzīvotāji līdzdarbojušies daudzējādu norišu organizēšanā (nometnes, skolas radio, keramikas bedres ceplis), 7 aktivitātes bijušas saistītas ar īpašu nodarbību organizēšanu, 3 – ar aprīkojuma iegādi.

Visbiežāk (24 līdzdalības projektos) iedzīvotāju līdzdalības aktivitāšu mērķgrupa ir bijusi bērni un jaunieši, 10 projekti īstenoti, lai palīdzētu mazaizsargātām iedzīvotāju grupām (bērniem ar īpašām vajadzībām, iespējamajiem likumpārkāpējiem, slimiem cilvēkiem). 13 no iedzīvotāju līdzdalības projektiem īstenoti, lai attīstītu sporta infrastruktūru.

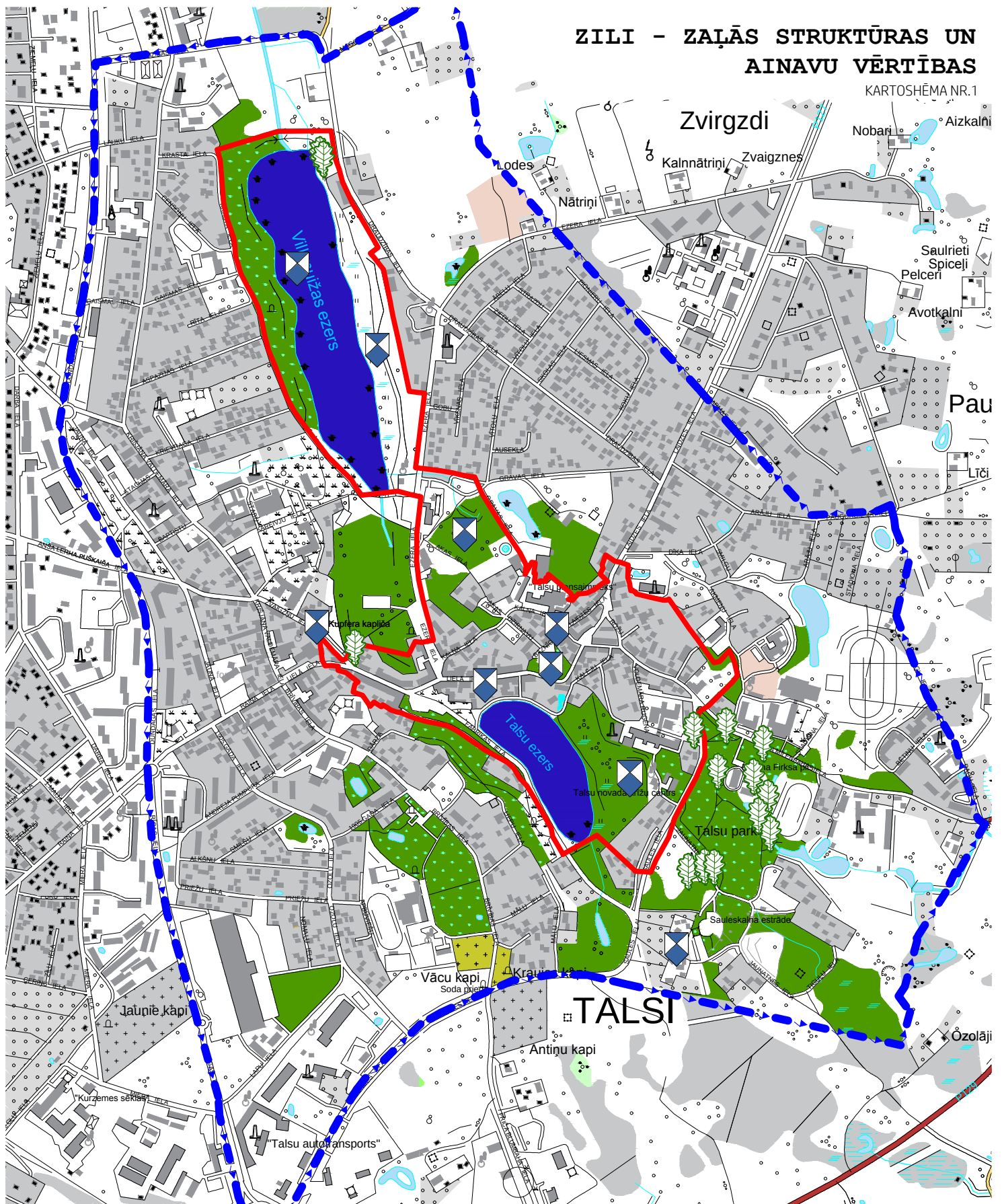
Iedzīvotāju līdzdalības iniciatīvas aktivizējušas arī Talsu novada domes izsludinātās programmas līdzfinansējuma saņemšanai gan vēsturisko ēku atjaunošanai vecpilsētā, gan daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku pagalmu labiekārtošanai. Aktīvākie iedzīvotāji vēsturisko ēku saglabāšanas programmā dzīvo Lielajā ielā 14, Lielajā ielā 29, Lielajā ielā 33 un Laidzes ielā 11. Aktīvākie iedzīvotāji pagalmu sakārtošanas programmā – A.Pumpura ielā 6 un 8, Dundagas ielā 5, 1905.gada ielā 1 un K.Milenbaha ielā 23.

Talsu pilsētas biedrības un nodibinājumi tradicionāli bijuši ļoti aktīvi dažādu fondu finansējuma piesaistē, lai īstenotu gan biedrības biedru, gan plašu sabiedrības grupu interesēm atbilstīgus projektus Talsu pilsētā.

Skatīt KARTOSHĒMU NR.9

ZILI - ZAĻĀS STRUKTŪRAS UN AINAVU VĒRTĪBAS

KARTOSHĒMA NR.1

Dižkoki

Valsts aizsardzības kultūras piemineklis

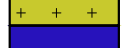
Plānojamā teritorija, ietverot Talsus raksturojošos pakalnus un tuvāko ietekmju teritorijas

Pilsētbūvniecības piemineklis "Talsu pilsētas vēsturiskais centrs"

Zaļās zonas (Parki, blīvāka apauguma teritorijas, zālienu lauces)

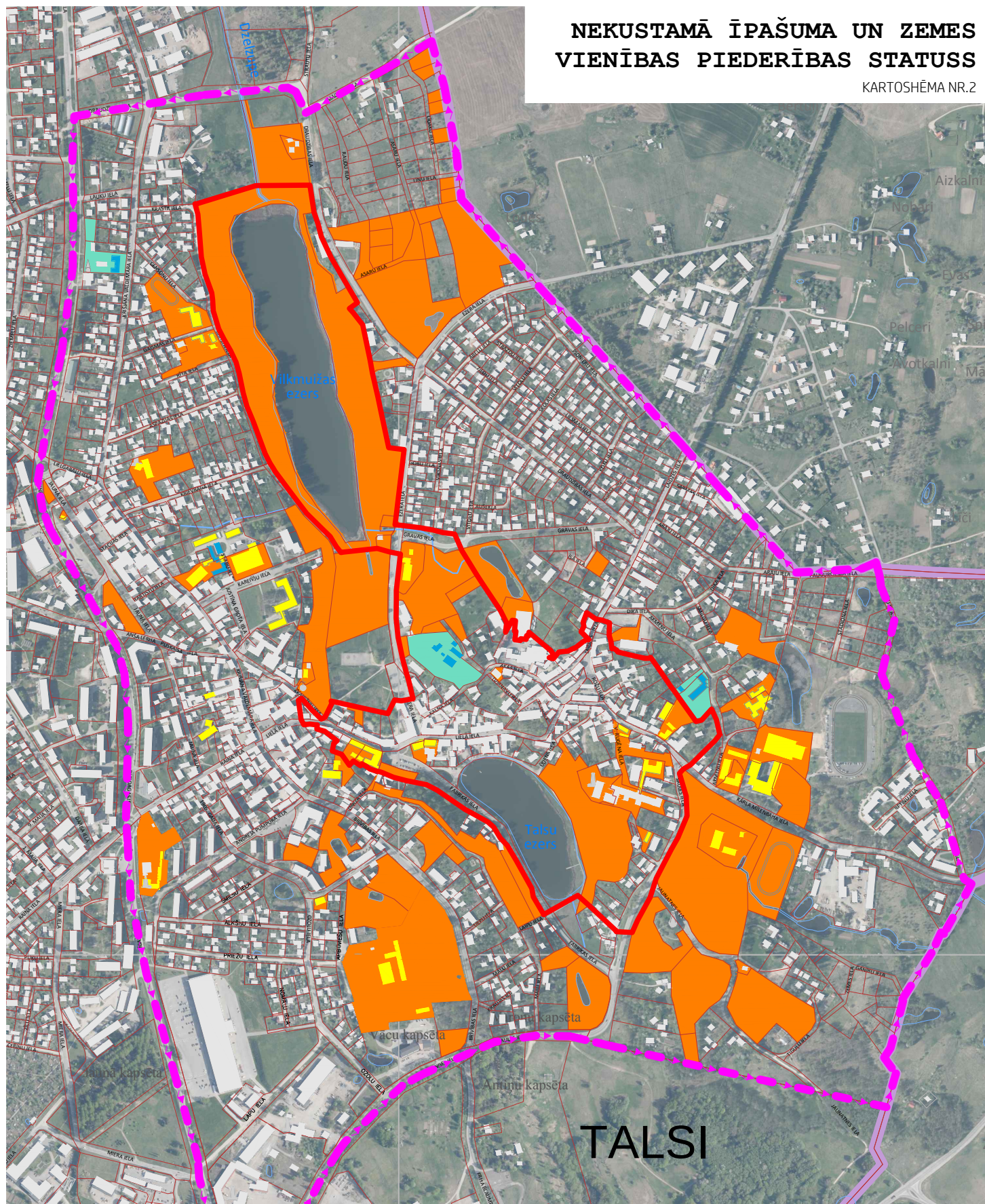
Kapi

Ezeri

NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA UN ZEMES VIENĪBAS PIEDERĪBAS STATUSS

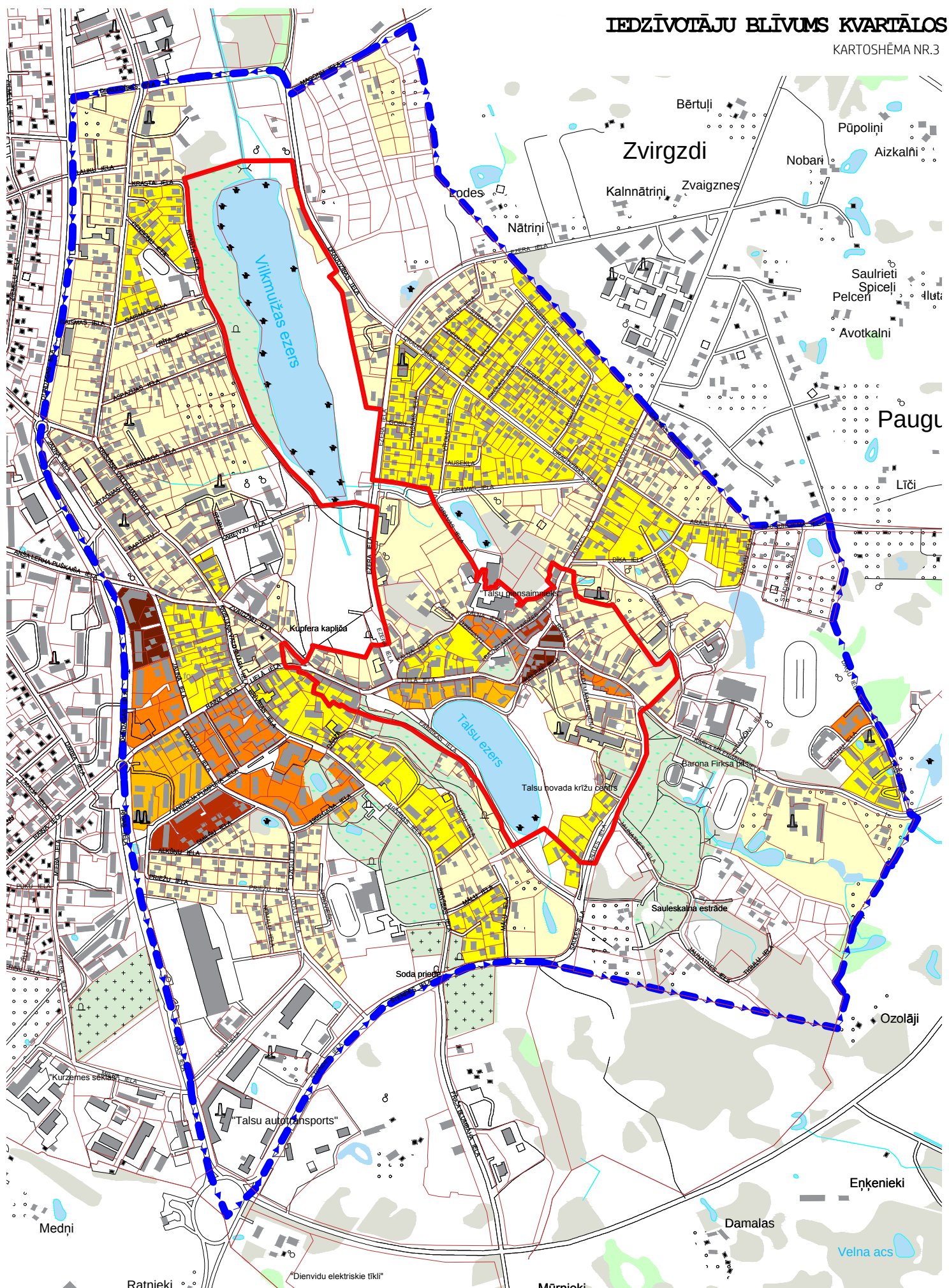
KARTOSHĒMA NR.2

- Talsu pilsētas robeža
- Plānojamā teritorija, ietverot Talsus raksturojošos pakalnus un tuvāko ietekmju teritorijas
- Pilsētībūvniecības pieminekļi "Talsu pilsētas vēsturiskais centrs"
- Pašvaldības īpašums
- Pašvaldības zemes vienība
- Valsts īpašums
- Valsts zemes vienība

IEDZĪVOTĀJU BLĪVUMS KVARTĀLOS

KARTOSHĒMA NR.3

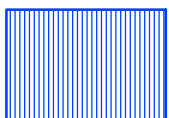
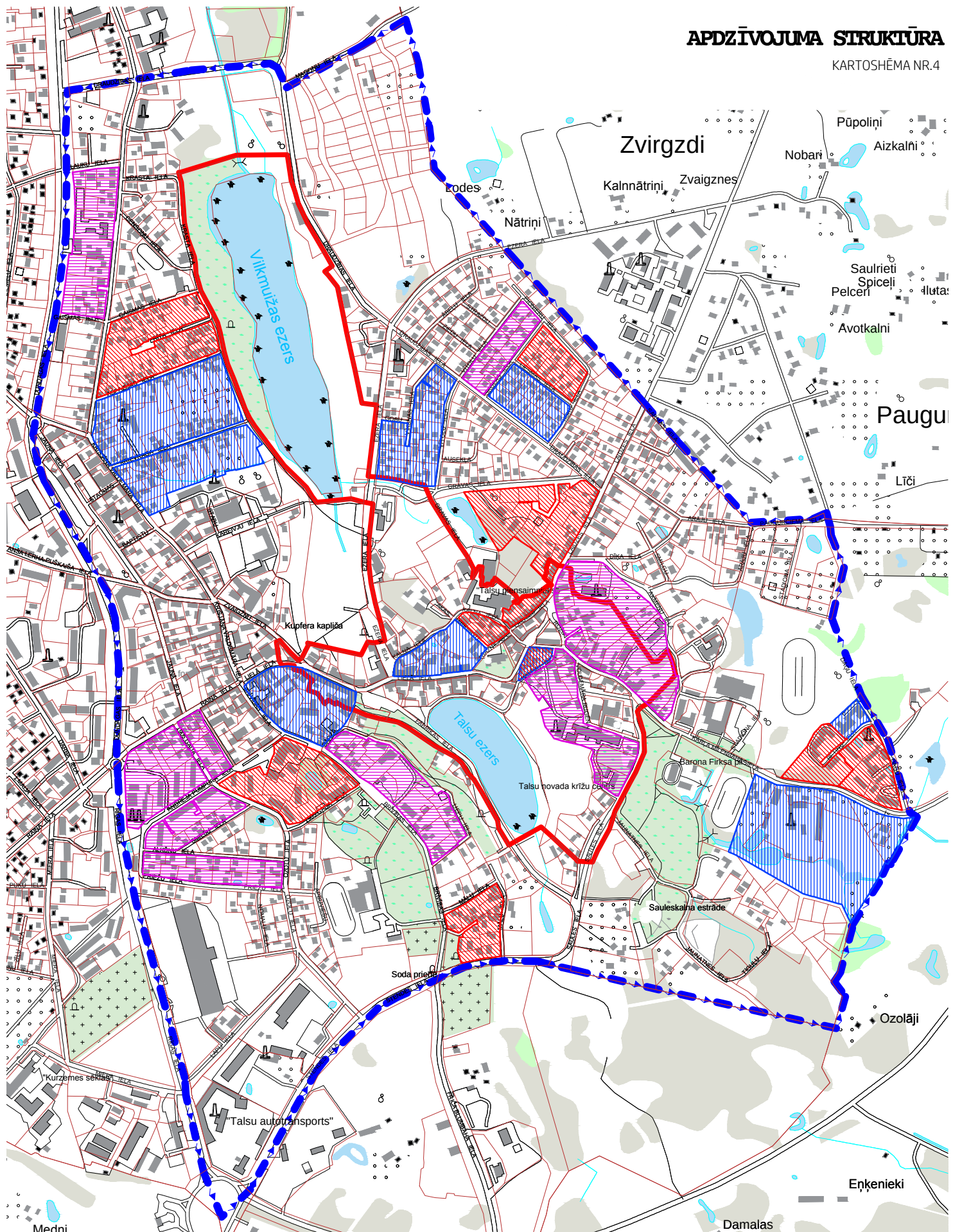
IEDZĪVOTĀJU BLĪVUMS - 5 - 25 IEDZ./HA
 IEDZĪVOTĀJU BLĪVUMS - 25 - 50 IEDZ./HA
 IEDZĪVOTĀJU BLĪVUMS - 50 - 100 IEDZ./HA

IEDZĪVOTĀJU BLĪVUMS - 100 - 150 IEDZ./HA
 IEDZĪVOTĀJU BLĪVUMS - 150 - 200 IEDZ./HA
 IEDZĪVOTĀJU BLĪVUMS - 200 - 250 IEDZ./HA

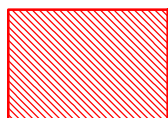
PLĀNOJAMĀ TERITORIJĀ
 PILSĒTBŪVNICĪBAS PIEMINEKĻA TERITORIJĀ

APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

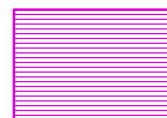
KARTOSHĒMA NR.4

9 KVARTĀLI AR SALĪDZINOŠI
LIELĀKU BĒRNU / JAUNIEŠU
(0 - 18 G.) ĪPATSVARU

9 KVARTĀLI AR SALĪDZINOŠI
LIELĀKU ĪPATSVARU
DARBSPĒJAS VECUMĀ
(19 - 64 G.)

9 KVARTĀLI AR SALĪDZINOŠI
LIELĀKU ĪPATSVARU CILVĒKIEM
PĒC DARBSPĒJAS VECUMA
(65 +)

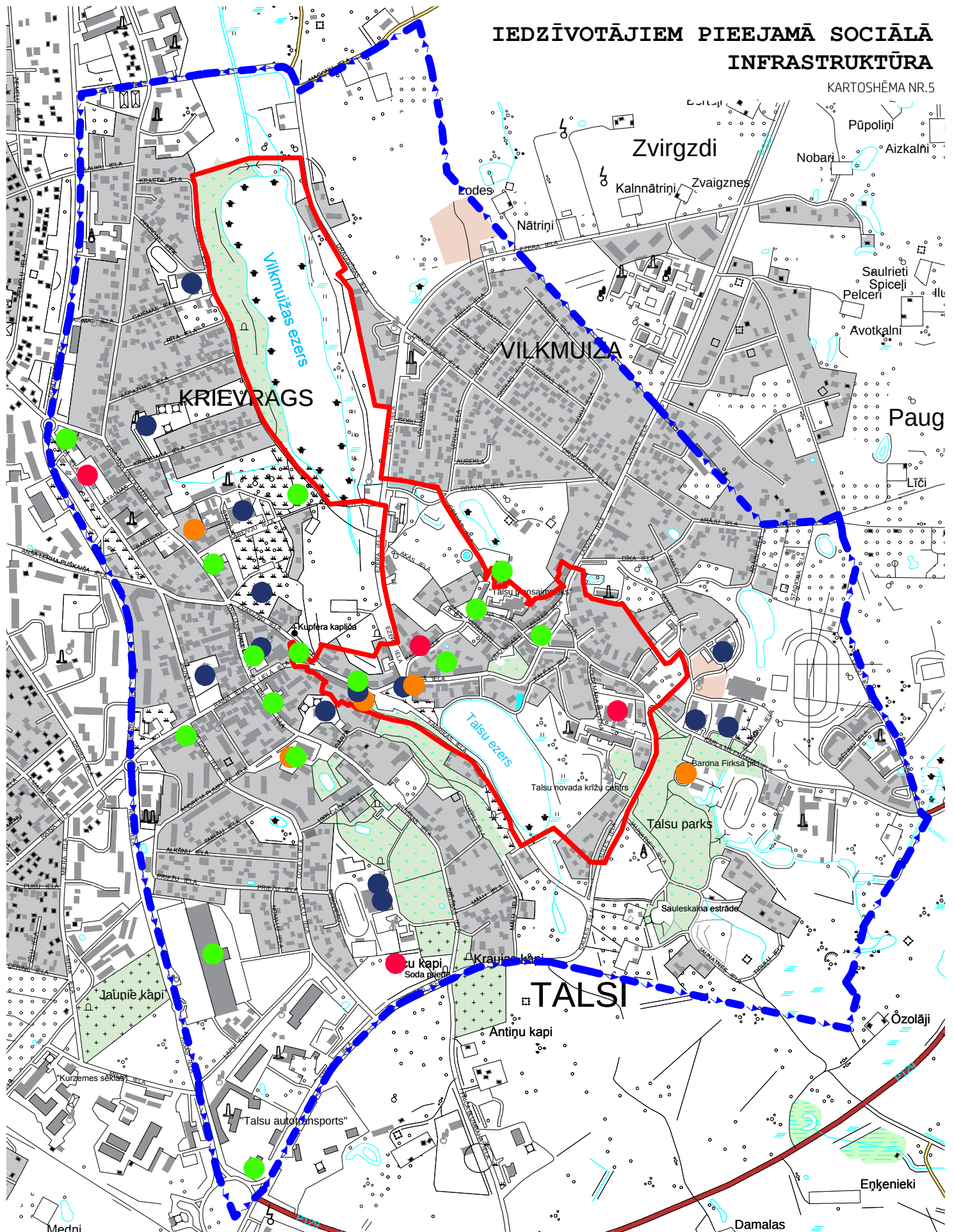
PILSĒTBŪVNICĪBAS
PIEMINEKĻA TERITORIJĀ

PLĀNOJAMĀ TERITORIJĀ

IEDZĪVOTĀJIEM PIEEJAMĀ SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA

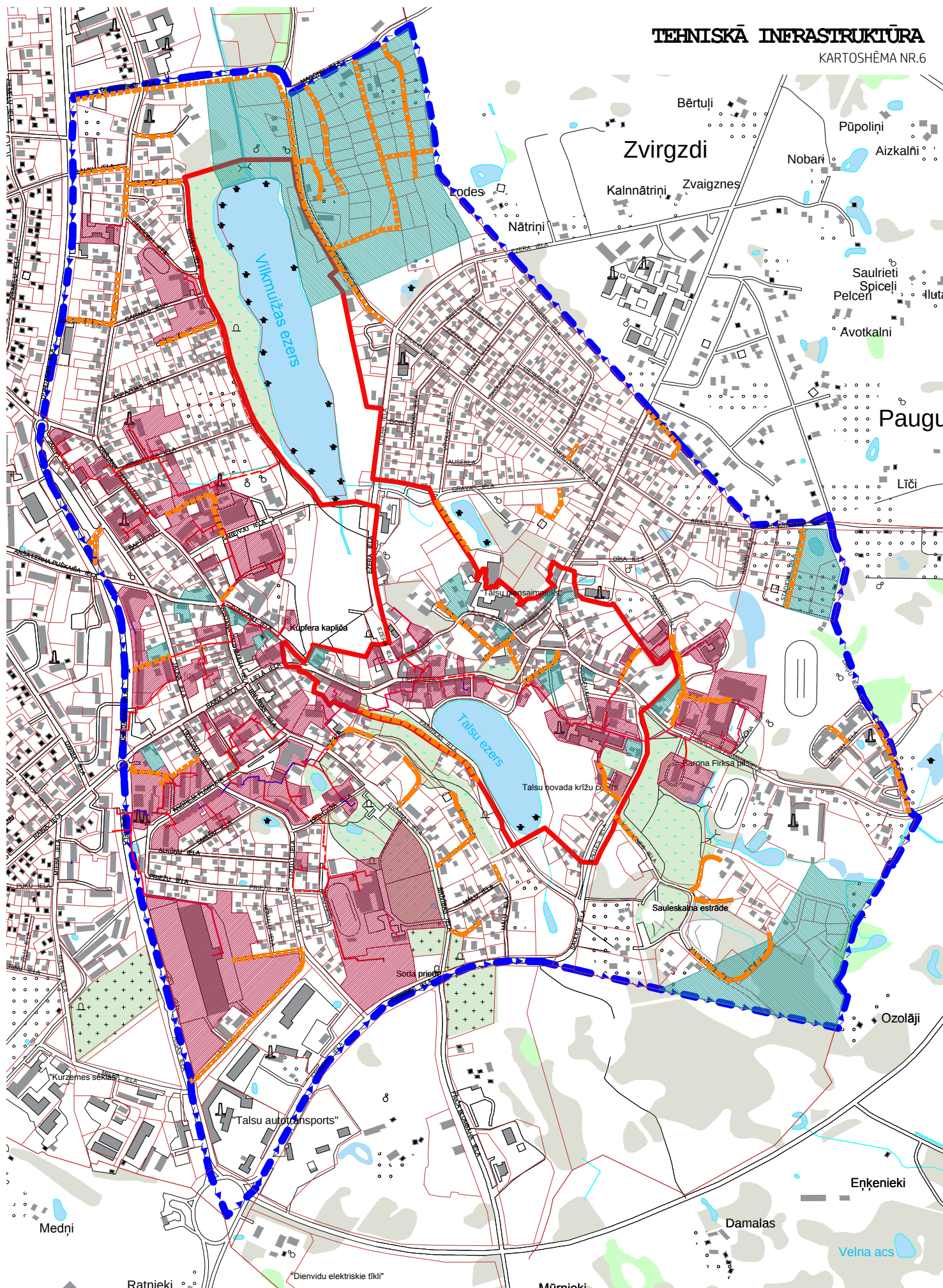
KARTOSHĒMA NR.5

- Izglītības iestādes
- Kultūras iestādes (kino, tautas nams, muzejs, bibliotēka)
- Medicīnas iestādes
- Sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumi

TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA

KARTOSHĒMA NR.6

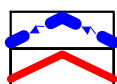
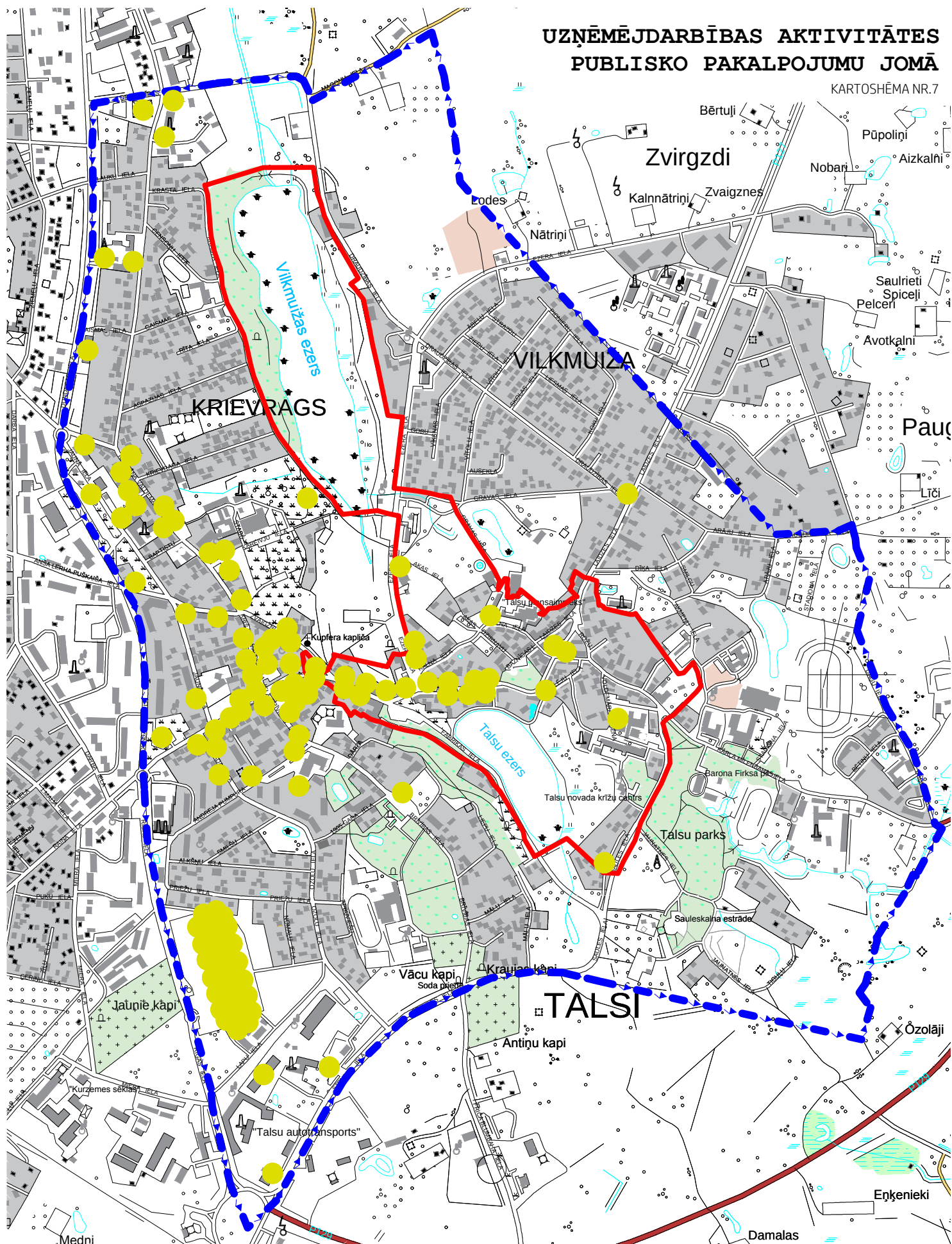

- ZEMES VIENĪBAS AR PAŠVALDĪBAS CENTRALIZĒTO SILTUMAPGĀDI
- ZEMES VIENĪBAS BEZ ŪDENSAPGĀDES UN ZEMES VIENĪBAS, KURĀS DZĪVOJAMAJĀS ĒKĀS NAV IEKŠĒJĀS ŪDENSAPGĀDES
- IELAS, KURĀS NAV IELAS APGAISMOJUMA

- PLĀNOJAMĀ TERITORIJĀ
- PILSĒTBŪVNICĪBAS PIEMIEKĻA TERITORIJĀ

UZŅĒMĒJDARBĪBAS AKTIVITĀTES PUBLISKO PAKALPOJUMU JOMĀ

KARTOSHĒMA NR.7

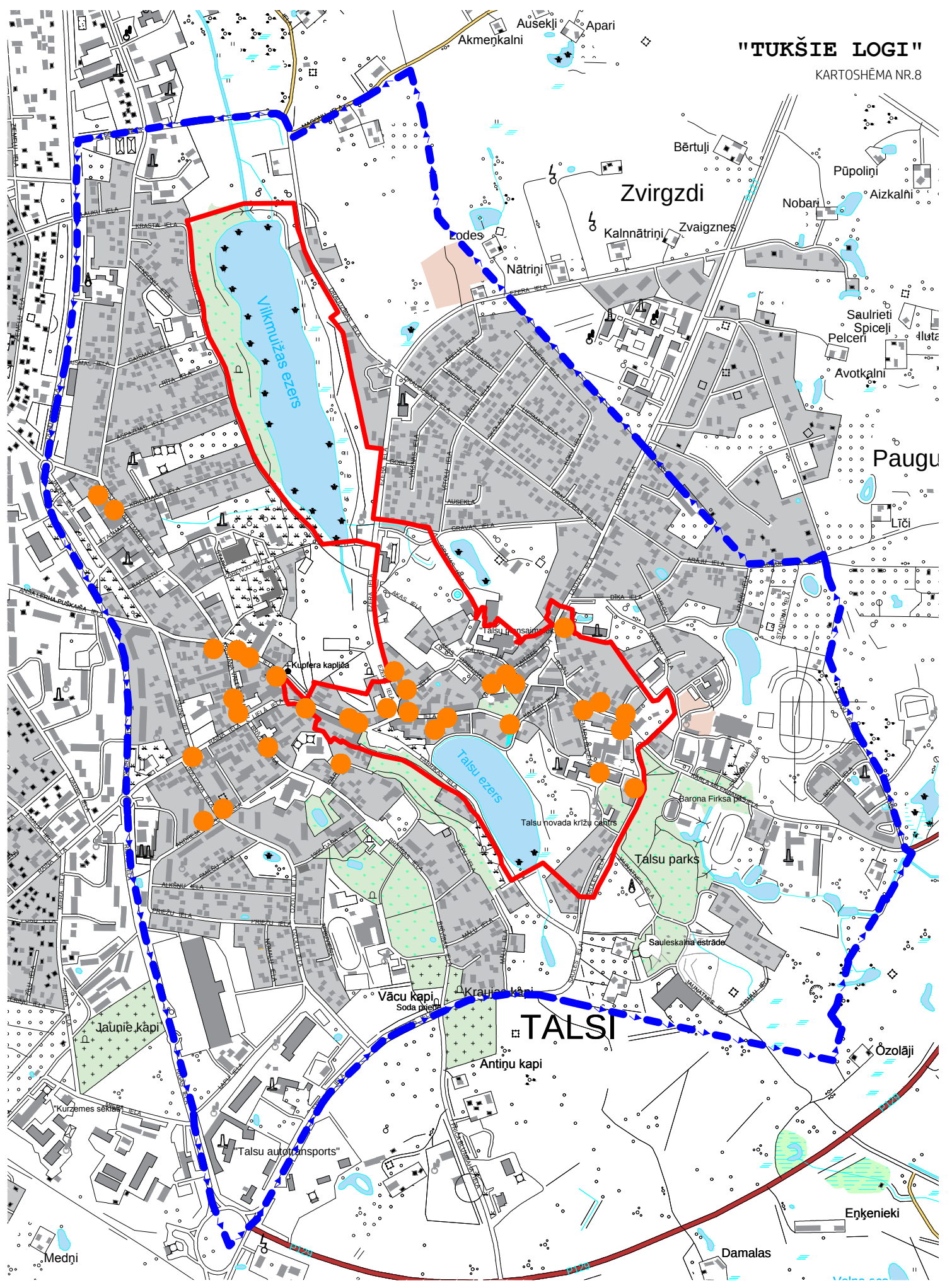
Plānojamā teritorija, ietverot Talsus raksturojošos pakalnus un tuvāko ietekmju teritorijas

Pilsētūbniecības piemineklis "Talsu pilsētas vēsturiskais centrs"

● Komercestādes (nakšņošanas, tirdzniecības, pakalpojumu veicēju iestādes)

"TUKŠIE LOGI"

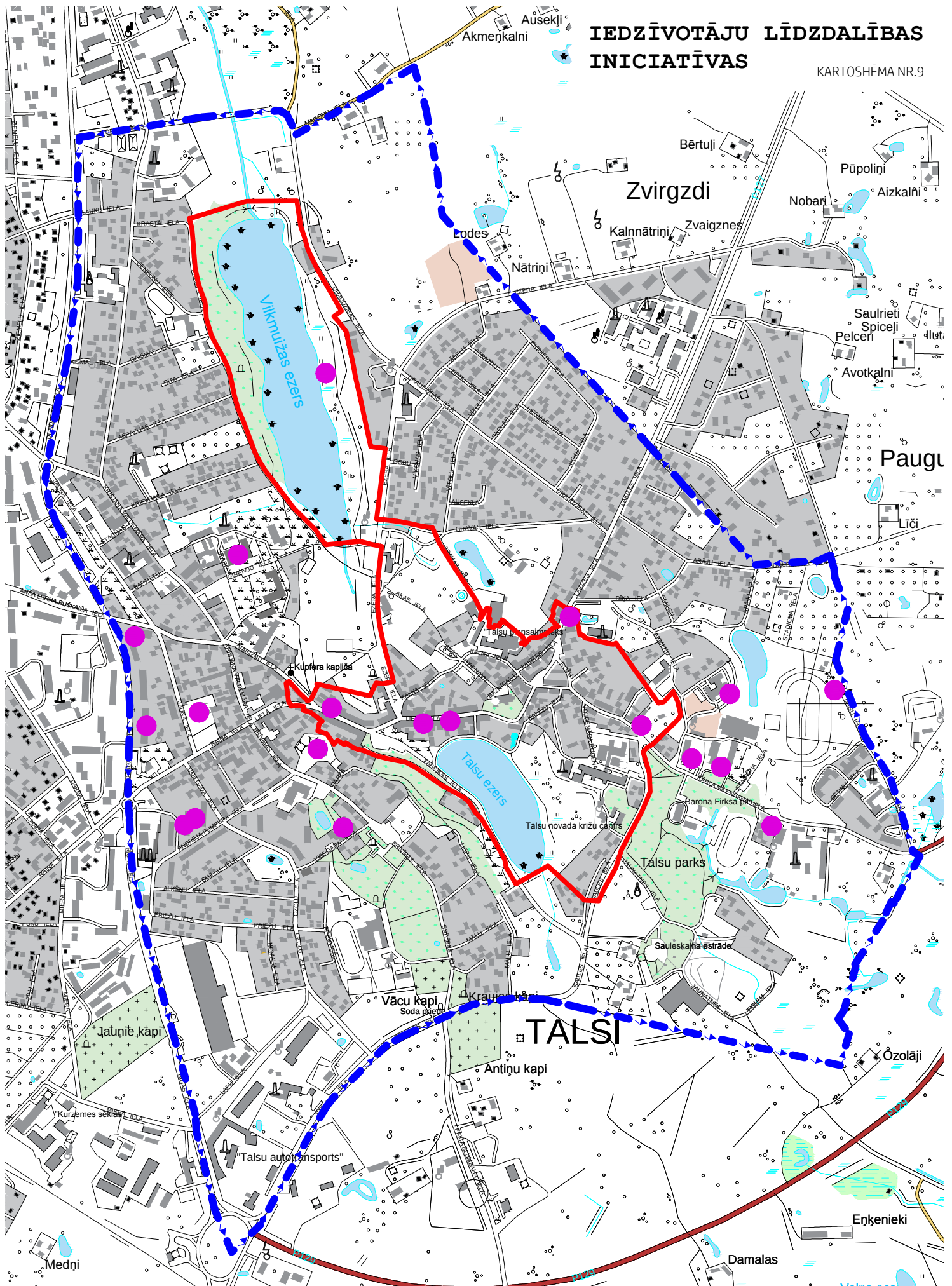
KARTOSHĒMA NR.8

Orange dot: "Tukšie logi"

IEDZĪVOTĀJU LĪDZDALĪBAS INICIATĪVAS

KARTOSHĒMA NR.9

● Iedzīvotāju līdzdalības iniciatīvas

2. LIKUMDOŠANAS IETVARŠ UN PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

2.1. PĀRSKATS PAR LIKUMDOŠANAS IETVARU SAISTĪBĀ AR ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANU TALSU PILSĒTĀ UN TALSU PAKALNU LOKA TERITORIJĀ

2.1.1. Teritorijas attīstības plānošanas likums

(Stājas spēkā 1.12.2011.)

Likuma 1.panta (5) daļā sniegts definējums tematiskajam plānojumam – tas ir teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā atbilstoši plānošanas līmenim risināti specifiski jautājumi, kas saistīti ar atsevišķu nozaru attīstību (piemēram, transporta infrastruktūra, veselības aprūpes iestāžu un izglītības iestāžu izvietojums) vai specifisku tematu (piemēram, inženiertīklu izvietojums, ainaviski vērtīgas teritorijas un riska teritorijas). 3.pantā definēti teritorijas attīstības plānošanas galvenie principi, no kuriem īpaši nozīmīgi saistībā ar izstrādājamo tematisko plānojumu ir atklātības (5), daudzveidības (7) un savstarpējas saskaņotības (8) principi. Likuma 4.panta (1) daļa uzsver sabiedrības līdzdalības nozīmi teritorijas attīstības plānošanā, savukārt 12.pants norāda, ka vietējās pašvaldības kompetencē ir izstrādāt, koordinēt, uzraudzīt un

apstiprināt vietējās pašvaldības attīstības stratēģiju, attīstības programmu, teritorijas plānojumu, lokālplānojumus, detālplānojumus un tematiskos plānojumus ((1) un (3) daļa). Likuma 20.pantā tematiskais plānojums ir minēts kā viens no vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, norādot, ka tam jābūt saskaņotam ar pārējiem vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem. Teritorijas attīstības plānošanas likuma 32.pantā izceltas galvenās tēzes par tematisko plānojumu izstrādi – (1) Visos teritorijas attīstības plānošanas līmeņos var izstrādāt tematiskos plānojumus, kuru darbības termiņu nosaka institūcija, kas apstiprina attiecīgo tematisko plānojumu, kā arī – (2) Tematiskos plānojumus ievēro, izstrādājot citus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus.

2.1.2. Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem (MK noteikumi Nr.628)

(Pieņemti 14.10.2014., stājas spēkā 1.05.2015.)

Normatīvā dokumenta 49.punkts nosaka, ka Tematiskā plānojuma saturu un prasības pašvaldība nosaka darba uzdevumā. Savukārt 50.punkts nosaka, ka tematiskais plānojums sastāv no grafiskās daļas un teksta informācijas. Noteikumu 5.4. daļa detalizē tematisko plānojumu izstrādes kārtību, 127.punktā norādot, ka pašvaldības dome pieņem lēmumu par tematiskā plānojuma izstrādi, apstiprina tā izstrādes vadītāju un darba uzdevumu. 128.punktā tiek noteiktas prasības, kuras jāparāda darba uzdevumā –

izstrādes mērķi un uzdevumi, nozares eksperti, kas pieaicināmi tematiskā plānojuma izstrādē, iesaistāmās institūcijas, kā arī plānotie sabiedrības līdzdalības pasākumi. 129.punkts paskaidro veidus, kādos izstrādes vadītājs nodrošina informācijas pieejamību par izstrādājamo tematisko plānojumu. Pēc tematiskā plānojuma sagatavošanas izstrādes vadītājs nodrošina iespēju sabiedrībai triju nedēļu laikā iepazīties ar tematisko plānojumu (130.p.). Noteikumu 131. punkts nosaka, ka tematisko plānojumu apstiprina pašvaldības dome.

2.1.3. Talsu novada Teritorijas plānojums un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi

(Apstiprināti ar Talsu novada domes lēmumu Nr.232, 14.05.2015. (protokols Nr. 12., 12.punkts)

- Norādes par īpašiem apbūves nosacījumiem pilsētбūvniecības pieminekļa teritorijā atrodamas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu (TIAN) sadaļā 10.2. (261. – 267.punkts). Minētajos punktos vairāk uzsvērtā kārtība, kādā veicams būvniecības process pilsētбūvniecības pieminekļa teritorijā, kā arī definētas vispārīga rakstura pamatnostādnes attiecībā uz ēku mērogu, raksturu, proporcijām, būvniecības tradīcijām un tradicionālajiem būvmateriāliem.
- TIAN nenorāda konkrētas prasības noteiktu vecpilsētas teritoriju apdares materiāliem, logu un durvju veidam.
- Būtu lietderīgi izveidot ieteikumu – vadlīniju dokumentu par ēku ārējā veidola atjaunošanas pamatprincipiem.
- Teritorijas plānojums (TP) plānojamajā teritorijā nesniedz 100% iespējamību iecerētā multifunkcionālā sporta objekta būvniecībai – TP jāgroza, izstrādājot lokāplānojumu vai grozījumus teritorijas plānojumā.

Skatīt KARTOHĒMU NR.10

Secinājumi

TIAN nenorāda konkrētas prasības noteiktu vecpilsētas teritoriju apdares materiāliem, logu un durvju veidam. Lietderīgi būtu izstrādāt vadlīniju – ieteikumu apkopojumu par ēku ārējā veidola atjaunošanas pamatprincipiem.

2.1.4. Saistošie noteikumi Nr.16 par reklāmas izvietošanu publiskās vietās Talsu novadā

(Apstiprināti ar Talsu novada domes lēmumu Nr.442, 11.08.2016. (protokols Nr. 18., 2.punkts)

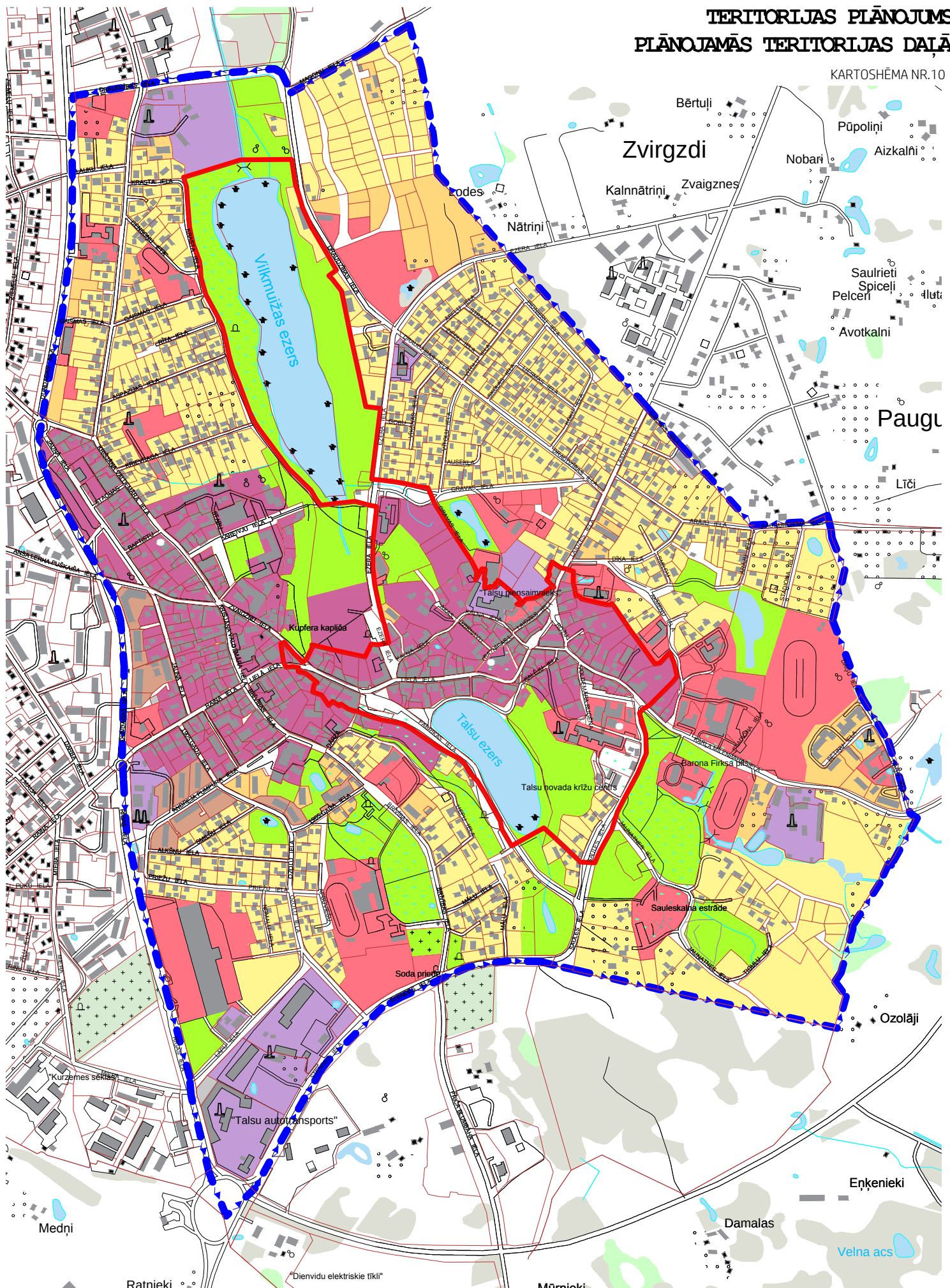
- Norādes par reklāmas izvietošanu vecpilsētu teritorijās (pilsētбūvniecības pieminekļu teritorijās) atrodamas saistošo noteikumu 11., 12., 17.,18.,26.,27. un 37. punktos. Lielākoties nosacījumi attiecībā uz vecpilsētu teritorijām ir pārāk vispārīgi – bez konkrētiem aprobežojumiem.
- Būtu vēlams vārda “izkārtne” skaidrojums un nosacījumi par izkārtņu izvietošanu. Skaidrojot terminu “eksponēšana”, termins “izkārtne” tiek izcelts atsevišķi no termina “reklāma”. Savukārt – lielākā daļa aprobežojumu vecpilsētās saistītas ar reklāmu, nevis izkārtņu izvietošanu.
- Noteikumi varētu tikt papildināti arī ar ieteikumiem – grafiskā un teksta formā parādītiem ieteicamajiem risinājumiem izkārtņu noformējumā pilsētбūvniecības pieminekļa teritorijā, (piemēram, - nosaukums no atsevišķiem telpiski veidotiem vai uz fasādes uzzīmētiem burtiem, vai neliela izmēra perpendikulāri fasādes plaknei izvietota izkārtne).

Secinājumi

Lielākoties nosacījumi attiecībā uz vecpilsētu teritorijām ir pārāk vispārīgi – bez konkrētiem aprobežojumiem. Būtu vēlams vārda “izkārtne” skaidrojums un nosacījumi par izkārtņu izvietošanu. Līdztekus noteikumiem būtu vēlams izstrādāt ieteikumus grafiskā un teksta formā.

TERITORIJAS PLĀNOJUMS PLĀNOJAMĀS TERITORIJAS DAĻĀ

KARTOSHĒMA NR.10

DZS - SAVRUPMĀJU APBŪVE
DZM - MAZSTĀVU DŽĪVOJAMĀ APBŪVE
DZD - DAUDZSTĀVU DŽĪVOJAMĀ APBŪVE

P - PUBLISKĀ APBŪVE
JC - JAUKTA CENTRU APBŪVE
R - RAŽOŠANAS APBŪVE

DP - DABAS PAMATNE
T - TEHNISKĀ IZBŪVE

2.2. AR TALSU PILSĒTU SAISTĪTO PLĀNOŠANAS DOKUMENTU UN PĒTĪJUMU IZVĒRTĒJUMS

2.2.1. Kurzeme 20

(Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programma –
Apstiprināta ar Kurzemes plānošanas reģiona
Attīstības padomes 15.07.2015. lēmumu Nr. 1)

Atbilstoši Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai, tajā noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem un ilgtermiņa prioritātēm, Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programma izvirzījusi 8 vidējā termiņa prioritātes un 23 rīcību virzienus:

VIDĒJĀ TERMIŅA PRIORITĀTE	RĪCĪBAS VIRZIENS	
Zināšanu Kurzeme 2020 uz zināšanām balstītas uzņēmējdarbības attīstība	RV1	Kvalitatīva, darba tirgum pielāgota izglītība mūža garumā
	RV2	Zinātniskās pētniecības, tehnoloģiju un inovāciju veicināšana konkurētspējīgo nozaru attīstībā, pieaugot darba ražīgumam, produktivitātei un eksportspējai
	RV3	Uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras attīstība
Radošā Kurzeme 2020 Kurzemes dabas un kultūras telpas attīstība	RV4	Kultūras un dabas mantojuma sociālekonomiskā potenciāla izmantošana reģiona attīstībā
	RV5	Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un izpēte
	RV6	Kultūrizglītības un radošo industriju attīstība
Zaļā Kurzeme 2020 resursu efektivitāte un ilgtspēja	RV7	Eko-efektivitātes un zaļo inovāciju veicināšana
	RV8	Sistemātiska un inovatīva pieeja virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanai un negatīvās ietekmes uz Baltijas jūras ekosistēmu mazināšana
	RV9	Ilgtspējīgi risinājumi klimata pārmaiņu seku mazināšanai un adaptācijai
Dzīvesvieta Kurzeme 2020 līdzsvarots apdzīvojums, kvalitatīvi un pieejami pakalpojumi	RV10	Nodarbinātības un darbaspēka mobilitātes veicināšana
	RV11	Daudzveidīgi, kvalitatīvi un pieejami pakalpojumi
	RV12	Vietējo kopienu attīstība
Sasniedzamā Kurzeme 2020 multimodālas un ilgtspējīgas transporta sistēmas attīstība	RV13	Efektīvas un videi draudzīgas reģionālās transporta sistēmas attīstība un plānošana
	RV14	Multimodālas transporta sistēmas attīstība un iekļaušanās Eiropas vienotajā transporta telpā
	RV15	Jahtu ostu tīkla un mazo ostu pakalpojumu attīstība
Kurzemnieki 2020 veselīga, aktīva, droša un sociāli iekļaujoša sabiedrība	RV16	Veselīga un aktīva dzīvesveida veicināšana un popularizēšana
	RV17	Sociāli atstumto, riskam pakļauto grupu nodarbinātības un sociālās iekļaušanās veicināšana
	RV18	Vides pieejamības un drošības uzlabošana
Sadarbības Kurzeme 2020 sadarbības tīklu attīstība reģiona konkurētspējas veicināšanai un efektīvai pārvaldībai	RV19	Starptautiskās sadarbības veicināšana
	RV20	Klasteru un kooperācijas attīstība
	RV21	Starpnozaru un starpinstitūciju sadarbība efektīvas pārvaldības nodrošināšanai
Kurzemes tēls 2020 Kurzemes tēla attīstība un atpazīstamības veicināšana	RV22	Reģiona mārketinga vietas identitātes nostiprināšanai
	RV23	Reģiona mārketinga tūrisma un uzņēmējdarbības attīstībai

Lielākā daļa no Kurzemes Attīstības programmā izvirzītajiem rīcību virzieniem ir cieši saistīti ar Talsu pakalnu loka teritorijas attīstību (atzīmēti kā).

2.2.2. Talsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija

(Apstiprināta ar Talsu novada domes lēmumu Nr.656,
29.12.2014. (protokols Nr. 27, 23.punkts))

Talsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (IAS) galvenā misija ir definēt novada attīstības vīziju un stratēģiskos mērķus. Šīs sadaļas ietvaros tiek analizēta vīzijas un stratēģisko mērķu saikne ar plānojamo teritoriju – Talsu pilsētas pakalnu loku.

VĪZIJA

Talsu novads - ekonomiski attīstīts novads Ziemeļkurzemē ar reģiona centru Talsos, ar konkurētspējīgiem un inovatīviem uzņēmumiem, ar drošu un pievilcīgu dzīves vidi, bagāts ar izglītotiem, radošiem un pilsoniski aktīviem cilvēkiem, kuri veido veselīgu, ģimenisku un pārtikušu sabiedrību; efektīvi pārvaldīts novads, kurā katrai pilsētai un pagastam ir sava dabas un kultūras pievilcība.

SM1 – Sociālie aspekti – izglītota, radoša un pilsoniski aktīva, veselīga, ģimeniska un pārtikusi sabiedrība

SM2 – Ekonomiskie aspekti – Vides resursos balstīta progresīva un attīstīta daudznozaru ekonomika

SM3 – Vides aspekti – Talsu pilsētas izcilība, novada nozīmība un atpazīstamība – novada svītrkods

SM4 – Pārvalde – ledzīvotājiem tuva pašvaldība, stipra un efektīva pārvaldība

Izstrādājot tematisko plānojumu Talsu pilsētas pakalnu loka teritorijai, tiek organizētas 6 plānošanas darbnīcas, kas aptver 4 stratēģiskos mērķus, kuri definēti IAS. Stratēģiskajam mērķim SM1 atbilst plānošanas darbnīcas “Izaugsme”, “Veselība un miers” un “Mājokļu labiekārtojums”. SM2 atbilst plānošanas darbnīca “Darbīgums”, SM3 – plānošanas darbnīca “Unikalitāte un vērtības”, SM4 – “Organizētība un saprašanās”. Atbilstoši katrai no šīm 6 tēmām IAS attiecībā uz plānojamo Talsu pilsētas pakalnu loka teritoriju paredz sekojošas tēzes:

IZAUGSME

Uzņēmēji turpinās iesaistīties profesionālās izglītības programmu izstrādē un jauniešu profesionālajā orientācijā.

Talsu novadā būs pieejama visu pakāpju izglītība augsti profesionālā un daudzpusīgā piedāvājumā. Visās izglītības iestādēs būs realizētas investīcijas sanitāro normu, drošības un IT aprīkojuma un mācību materiālās bāzes uzlabošanai. Talsu novadā būs attīstīts darbs ar jaunatni, būs nodrošinātas mājīgas un jauniešiem piemērotas kopmītnes.

VESELĪBA UN MIERS

Attīstīti daudzveidīgi kvalitatīvi sociālie pakalpojumi, sociālā atbalsta pakalpojumi un sociālās palīdzības iespējas, kas operatīvi un efektīvi spēj reaģēt uz visām sociālā riska grupu vajadzībām, piedāvājot esošos un radot jaunus sociālos pakalpojumus, kurus sniedz kvalificēti un pieredzējuši speciālisti,

ar mūsdienām atbilstošu infrastruktūru un materiāltechnisko bāzi, tādējādi nodrošinot sociālo aizsardzību, sociālo iekļaušanos un līdztiesību ikvienam sabiedrības pārstāvim.

MĀJOKĻU LABIEKĀRTOJUMS

Attīstīsies mazpilsētu tipa apbūve. Priekšroka būs dota individuālo māju un mazstāvu daudzdzīvokļu māju būvniecībai Talsos. Dzīves vides pievilcību veidos ainaviski gleznā dabas vide, labiekārtojums un aktīvas brīvā laika izmantošanas iespējas.

Talsu novadā būs laba vides kvalitāte, būs ieviesti ūdenssaimniecības projekti, rekonstruēta Talsu pilsētas centralizētās siltumapgādes sistēma un nodrošināta moderna sadzīves atkritumu savākšana un šķirošana. Tiks atbalstīti ekonomiski, izmaksu ziņā pieejami un energoefektīvi mājokļi un alternatīvie komunālie pakalpojumi mazāk apdzīvotajās novada vietās. Pašvaldība veiks

pasākumus maģistrālo komunikāciju, ielu un ceļu tīkla attīstībai.

DARBĪGUMS

Tiks uzturēts un uzlabots uzņēmumu vajadzībām atbilstošs ceļu tīkls un inženiertehniskais nodrošinājums. Ir ērti sasniedzama Rīga un Ventspils. Talsi iekļaujas Eiropas transporta tīklā, pateicoties A10/E22 (Ventspils – Rīga) autoceļam un tā uzlabotajam pieslēgumam no P120 (Talsi—Stende—Kuldīga) un Rīga-Ventspils dzelzceļa līnijai. Būs sakārtoti ceļi posmā dzelzceļa stacija Stende – Mērsraga osta. Tiks uzturēti ceļi uz apkārtnējo novadu centriem. Talsu novadā tiks īstenots ilgtspējīgā sabiedriskā transporta projekts - apvienojot autobusu, vieglo automašīnu, velosipēdistu un gājēju kustību, autoostas kompleksā ietvers dažādus pakalpojumus. Tas veidos jaunu izpratni par ikdienas kustību un loģistiku, kā arī veicinās veselīgākus, videi draudzīgākus un ekonomiskākus cilvēku pārvietošanās paradumus.

21 Latvijas pašvaldības vidū Talsu pilsēta izcelsies kā reģiona nozīmes centrs. Talsos būs pieejami kvalitatīvi, reģiona līmeņa pakalpojumi, un notiks rosīga saimnieciskā un sabiedriskā dzīve.

Tiks sagatavotas un attīstītas jaunas ražošanas teritorijas un aktīvi piedāvātas tirgū. Paaugstinās esošo uzņēmumu nodrošinājums ar nepieciešamo infrastruktūru, sadarbībā ar uzņēmējiem, tiks ieviesti partnerību projekti. Tūrisma veicināšanai tiks izmantotas videi draudzīgas tehnoloģijas un materiāli, uzlabojot esošo un ieviešot jaunus tūrisma produktus. Prioritāri tiks izmantoti vietējie dabas resursi, vienlaikus tiks sekmēta pievienotās vērtības paaugstināšanās.

UNIKALITĀTE UN VĒRTĪBAS

Katrai novada vietai būs sava dabas un kultūras pievilcība. Novads kopumā – krāsains, raibs un

bagāts kā novada tautiskie brunči. Iedzīvotāju iesaistišanās dažādās sabiedriskās aktivitātēs, saglabātā un rosību atguvusī Talsu vecpilsēta viiros iedzīvotāju piederības sajūtu visam novadam, cels lepnumu par novadu un lojalitāti tam. Tiks ievērots „Svītrkoda” moto - vietu attīstības pamatā ir pašu uzņēmēju, iestāžu, saimniecību un biedrību kopēja veidota dzīves vieta un darbs. Vairāki liela mēroga ikgadēji pasākumi būs izveidojušies par valsts un novada tradīcijām. Talsu novada pasākumi būs notikumi, kas Latvijas, Baltijas un starptautiskajos sporta, kultūras kalendāros piesaistīs tūristus, sekmēs pakalpojumu sektora attīstību un tūrisma piedāvājumu.

ORGANIZĒTĪBA UN SAPRAŠANĀS

Pilsētu un pagastu pārvaldes nodrošinās vietas vajadzībām atbilstošus administrēšanas risinājumus un pakalpojumu apjomu. Talsu novadā būs aktīvs nevalstiskais sektors, sadarbībā ar iedzīvotājiem tiks risināti sabiedrībai svarīgi jautājumi. Pašvaldības pārvaldē, uzņēmumos un skolās tiks pielietotas jaunākās informācijas un telekomunikāciju tehnoloģijas, kas pavērs jaunas iespējas radošumam, līdzdalībai un uzņēmībai. Tāpat kā Talsu svītrkodu veido dažādu krāsu un platuma svītras, tā arī novadu veido dažādi cilvēki un organizācijas – katrs ar saviem uzskatiem un vērtībām. Lai gan mūsu ikdienā tas paslīd garām un par to neaizdomājamies, viss mūsu darbs vienojas kopējā rakstā. Nav „mazu” vai „lielu” darbu – audumā vienlīdz svarīgas gan platās, gan šaurās svītras. Ikviens dod savu artavu, lai Talsu novada svītrkods iegūtu savu īpašo sev vien raksturīgo svītru virknējumu. Tādēļ sauklis „leaud savu stāstu!” ir kā aicinājums aktīvi līdzdarboties. Laipni uzņemam arī viesus un ar prieku uzklausām iespaidus par novadu un šeit piedzīvoto – novada viesiem ir svarīga loma auduma rakstā!

Trim no 6 tēmām IAS paredzējusi **vadlīnijas tūrisma, rekreācijas, dabas un kultūrvēstures ainavu attīstībai un plānošanai:**

DARBĪGUMS

- Jāveido jauni dabas tūrisma produkti, apvienojot vairākus (piemēram, dabas un kultūras) tūrisma pakalpojumus; attīstot produktus, kas balstīti uz dabas izziņu, kas būtu nozīmīgi papildus piesaistes elementi kādam citam pamatproduktam.
- Jāizceļ piedzīvojuma tūrisms kā mērķtiecīgs produkts ar augstu pievienoto vērtību dabas vidē, veicinot zaļā tūrisma, ekotūrisma, gastronomiskā tūrisma produktu attīstību; attīstot produktus specifiski katram gadalaikam.

UNIKALITĀTE UN VĒRTĪBAS

- Tūrisma, rekreācijas, dabas un kultūrvēstures ainavu teritoriju prioritāte ir tāda saimnieciskā darbība, kas pilnveido un attīsta videi draudzīgu saimniekošanu, saglabājot ainavu daudzveidību, tās mozaīkveida raksturu un kultūrvēsturisko identitāti.

- organizējot mākslinieku darbnīcas, amatnieku meistarklases un parādot rakstnieku devumu.

- Jāizstrādā publisko ezeru apsaimniekošanas plāni, izvērtējot iespēju motorizētā ūdenstransporta izmantošanai un zemūdens medībām.

- Jāatbalsta labiekārtotu sabiedrībai pieejamu atpūtas vietu izveide novada teritorijā.

- Īpaša uzmanība jāpievērš ūdeņu kvalitātes saglabāšanai un paaugstināšanai, nepieļaujot neattīrītu kanalizācijas notekūdeņu noplūdi ezeros, upēs u.c. ūdenstilpnēs, ūdenstecēs.

ORGANIZĒTĪBA UN SAPRAŠANĀS

- Jāizstrādā vienota novada tūrisma attīstības stratēģija ar pamatotu novada atpazīstamības zīmolu. Jāplāno mārketinga pasākumi, attīstot radošo tūrismu novadā.

IAS noteikusi arī **Talsu pilsētas kā reģiona attīstības centra attīstības virzienus:**

ekonomisko aktivitāšu paplašināšana – ražošanas un industriālās zonas attīstība, degradēto un potenciāli piesārņoto vietu un citu objektu revitalizācija, publisko pakalpojumu un tūrisma attīstība;

- mājokļu un publisko teritoriju attīstība;
- **Talsu vecpilsētas atdzīvināšana;**
- Transporta, satiksmes infrastruktūras un inženierkomunikāciju uzlabošana.

Talsu pilsētas telpiskajā attīstībā būtisks faktors ir dzīvojamās un publiskās apbūves mijiedarbība, un saprātīga zaļo teritoriju izmantošana pilsētas publiskās ārtelpas veidošanai. Pilsētas blīvā centra apbūve ir jaukta dzīvojamā, darījumu un publiskās dzīves telpa. Te ietilpst pilsētas vēsturiskais centrs, un teritorija Dundagas ielas virzienā. Blīvas centra apbūves telpa jāveido ar pievilcīgu arhitektūru, saglabājot kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu, kur tiek ienests laikam atbilstošs jauns un moderns akcents. Dzīvojamās /publiskās teritorijās ietilpst individuālo, mazstāvu un daudzstāvu apbūve, kas mijas ar publisko apbūvi un iekļauj sevī vieglās

ražošanas uzņēmumus. Te jābūt pieejamām zaļām teritorijām, kas nodrošina aktīvu un patīkamu pilsētas ārtelpu. Pilsētas dabas un rekreācijas teritorijas veido pilsētas zaļo telpu, saglabājot pilsētas ainaviskās vērtības. Šīs teritorijas jāiekļauj visās funkcionālajās telpās. Jāturpina labiekārtot pilsētas ūdensmalas, tās veidojot pieejamas un aktīvai atpūtai piemērotas. Plānojot pilsētas teritoriju detalizēti, dažādu funkciju teritorijas jāplāno tā, lai tās funkcionāli savstarpēji netraucētu. Rodoties konfliktam, telpas ir jāatdala. Pilsētas atslogošanai no transporta, plānojams un izbūvējams apvedceļš Pastendes virzienā.

Talsu pilsētas attīstības telpiskā perspektīva - vadlīnijas Talsu pilsētas kā novada centra un reģiona pakalpojumu centra attīstībai:

1. attīstot reģionālo pakalpojumu centru, nepieciešams turpināt centralizētas ūdensapgādes, kanalizācijas, apgaismojuma, u.c. energoefektīvas un resursus taupošas darbības;
2. mazināt transporta slodzi pilsētā, plānot apvedceļa būvniecību;

3. attīstot ražošanas/ uzņēmējdarbības teritorijas, vienlaikus tās nodrošināt ar inženiertehnisko tīklu pieslēgumiem;

4. attīstot dzīvojamās apbūves teritorijas un sakārtojot inženiertehnisko infrastruktūru (ielas, ceļi, veloceļi utt.), paplašināt Talsu pilsētas robežas blakus esošo teritoriju virzienā;

5. attīstīt ainaviskās un kultūrvēsturiskā mantojuma teritorijas, izceļot vērtīgāko, apbūvi veidojot atbilstoši apkārtējai ainavai.

Secinājumi

Talsu vecpilsētas atdzīvināšana ir viens no IAS noteiktajiem Talsu pilsētas attīstības virzieniem, kas veicams, respektējot pilsētas ainavas vērtības. Tematiskajam plānojumam jāatbilst Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai, tomēr veicot vispusīgu analīzi, jāsecina, ka viens no stratēģiskajiem mērķiem – SM4 – drīzāk atbilst līdzeklim vai veidam, kā sasniegt stratēģisko mērķi, nevis ir mērķis pats par sevi. Būtu lietderīgi arī pārskatīt stratēģiskā mērķa SM3 definējumu, šī definējuma daļa – “atpazīstamība – novada svītrkods” neatbilst mērķim, bet ir viens no marketinga veidiem. Būtu ieteicama vīzijas un mērķu nepārprotamāka sasaiste ar Talsiem un novadu.

2.2.3. Talsu novada Attīstības programma

*(Apstiprināta ar Talsu novada domes lēmumu Nr.144,
17.03.2016. (protokols Nr. 5, 1.punkts))*

No visiem Talsu novada attīstības dokumentiem tieši Talsu novada Attīstības programma ir vistiešāk saistīta ar Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plānu. Visas rīcības, kuras vēl arvien ir aktuālas attiecībā uz Talsu pilsētas centrālo daļu, tiek iekļautas Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna rīcībās (šī dokumenta 7.nodaļā), paredzot tām precīzākus rezultātus rādītājus.

Attīstības programmas (AP) stratēģisko daļu veido vidējā termiņa mērķi (7 gadu mērķi) un rīcību virzieni. Šīs sadaļas ietvaros tiek analizēta vidējā termiņa mērķu un rīcību virzienu saikne ar plānojamo teritoriju – Talsu pilsētas pakalnu loku. Izstrādājot tematisko plānojumu Talsu pilsētas pakalnu loka teritorijai, tiek organizētas 6 plānošanas darbnīcas, kas aptver **65** vidējā termiņa mērķus, kuri definēti AP. Kopumā no visiem Attīstības programmā definētajiem vidējā termiņa mērķiem īpaši uz Talsu pakalnu loka teritoriju vērsti **43** vidējā termiņa mērķi. Plānošanas darbnīca “Izaugsme” analizē 10 vidējā termiņa mērķus, no kuriem 8 ir īpaši vērsti uz Talsu pakalnu loka teritorijas attīstību. Plānošanas darbnīca “Veselība un miers” analizē 8 vidējā termiņa mērķus, no kuriem 5 ir īpaši vērsti uz Talsu pakalnu loka teritorijas attīstību. Plānošanas darbnīca “Mājokļu labiekārtojums” analizē 9 vidējā termiņa mērķus, no kuriem 8 ir īpaši vērsti uz Talsu pakalnu loka teritorijas attīstību. Plānošanas darbnīca “Darbīgums” analizē 10 vidējā termiņa mērķus, no kuriem 7 ir īpaši vērsti uz Talsu pakalnu loka teritorijas attīstību, plānošanas darbnīca “Unikalitāte un vērtības” analizē 14 vidējā termiņa mērķus, no kuriem 7 ir īpaši vērsti uz Talsu pakalnu loka teritorijas attīstību, un plānošanas darbnīca “Organizētība un saprašanās” analizē 14 vidējā termiņa mērķus, no kuriem 8 ir īpaši vērsti uz Talsu pakalnu loka teritorijas attīstību. Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna rīcības balstītas **43** Talsu novada Attīstības programmas vidējā termiņa mērķos un **44** Talsu novada Attīstības programmas rīcību virzienos.

Izvērtējot AP vidējā termiņa mērķus, rīcību virzienus un rīcības katrā no 6 plānošanas darbnīcu tēmām no sistēmiskā viedokļa, radušās sekojošas atziņas:

IZAUGSME

Attīstības programmā vajadzētu izvirzīt ietvert ikdienas uzturēšanas pasākumus, - tas padara dokumentu nevajadzīgi apjomīgu un grūtāk uztveramu. Vajadzētu noteikt precīzākus izmērāmos rezultātus visam, kas nosaukts par pasākumiem. Lielā daļā gadījumu definētās rīcības ir kā rīcību virziena nosaukumi, bez pašas rīcības, kuru gandrīz nevienā gadījumā nav iespējams izmērīt, jo ir ļoti maz rezultatīvo rādītāju. Pieciem vidējā termiņa mērķiem rīcības definētas vispārīgi – nesaistot ar konkrētu vietu / teritoriju. Atbilstoši aktualizējot, Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna sadaļā “Izaugsme” tiek iekļautas **27** Attīstības programmā definētās rīcības.

VESELĪBA UN MIERS

Veselības jomas mērķiem un rīcībām ir tikai pastarpināta sasaiste ar Talsu pilsētas dzīvināšanu. Virkne rīcību atkārtojas – tās ir identiskas vairākās vietās, piemēram, par “Brīnumiņu” vai par Veselības centra ēkas pārbūvi. Četriem vidējā termiņa mērķiem rīcības definētas vispārīgi – nesaistot ar konkrētu vietu / teritoriju. Atbilstoši aktualizējot, Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna sadaļā “Veselība un miers” tiek iekļautas **4** Attīstības programmā definētās rīcības.

MĀJOKĻU LABIEKĀRTOJUMS

Lielai daļai rīcību nav izmērāmu rezultatīvo rādītāju. Daudzos gadījumos rīcības atkārtojas, (piemēram, par pagalmu labiekārtošanu), vai faktiski ir kā rīcību virzieni. Ūdenssaimniecības sadaļā rīcību rezultatīvie rādītāji ir ļoti nekonkrēti – paredzamo darbu apjomu daudzkārt nevar pat nojaust. Nav skaidrs, cik m siltumtrases un cik katlumājas tiks pārbūvētas. Arī vidējā termiņa mērķi ir nereāli – pašvaldības dzīvojamais fonds ir pilnīgi visas dzīvojamās ēkas, un nevar izvirzīt nereālu mērķi nodrošināt šim fondam centralizētu siltumapgādi. Četriem vidējā termiņa mērķiem rīcības definētas vispārīgi – nesaistot ar konkrētu vietu / teritoriju. Atbilstoši aktualizējot, Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna sadaļā “Mājokļu labiekārtojums” tiek iekļautas **12** Attīstības programmā definētās rīcības.

DARBĪGUMS

Attīstības programmā vajadzētu izvirzīt ietvert ikdienas uzturēšanas pasākumus, - tas padara dokumentu nevajadzīgi apjomīgu un grūtāk uztveramu. Lielākoties rīcībām nav izmērāmu rezultatīvo rādītāju. Sadaļā “Ekonomika” ar dažādu numerāciju noteiktas pilnīgi identiskas rīcības, kuras gan definētas kā pasākumi. Atkārtojas arī rīcības par katlu māju attīstību un apvedceļa izveidi. Faktiski identiski ir arī divi vidējā termiņa mērķi – VM-i-1-2 un VM-e-1-3. Pieciem vidējā termiņa mērķiem rīcības definētas vispārīgi – nesaistot ar konkrētu vietu / teritoriju. Atbilstoši aktualizējot, Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna sadaļā “Darbīgums” tiek iekļautas **12** Attīstības programmā definētās rīcības.

UNIKALITĀTE UN VĒRTĪBAS

Rīcības par dienesta viesnīcas izveidi un velomaršrutu attīstību jau ietvertas citas sadaļās ar citiem rīcību kodiem. Identiskas rīcības var atbilst dažādiem vidējā termiņa mērķiem, tomēr šo rīcību formulējumiem un kodiem vajadzētu būt vienādiem. Devīņu pakalnu koncepcijas iedzīvināšanas pasākumi ietver topogrāfisko uzmērījumu un dažāda veida inventarizāciju veikšanu, bet neparedz projekta īstenošanai nepieciešamo projektu izstrādi. Rīcība par kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu ir nekonkrēta, drīzāk līdzinoties mērķim, nevis rīcībai. Rīcībai par Tiguļkalna koncertu vajadzētu nepārprotamu norādi, ka tā ir ikgadēja norise, lai neradītu iespaidu, ka tāds koncerts ir tikai viens. Pieciem vidējā termiņa mērķiem rīcības definētas vispārīgi – nesaistot ar konkrētu vietu / teritoriju. Atbilstoši aktualizējot, Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna sadaļā “Unikalitāte un vērtības” tiek iekļautas **40** Attīstības programmā definētās rīcības.

ORGANIZĒTĪBA UN SAPRAŠANĀS

Dziedkārt minēti neizmērāmi rīcību rādītāji, piemēram, par nekustamo īpašumu reģistrēšanu zemesgrāmatā. Tas, ka virkne rīcību parādās arī citās nodaļās, ir papildus apstiprinājums tam, ka pārvaldība pati par sevi nevar būt mērķis, bet gan ir tikai līdzeklis citu mērķu sasniegšanai. Energētikas

un sakaru rīcības būtu lietderīgi parādīt sadaļā, kas būtu saistīta ar inženierapgādi. Lasītājs diez vai var iedomāties, ka vēlamās rīcības jāmeklē pie pārvaldes / sadarbības. Nepietiekami izceltas rīcības saistībā ar aktivitātēm, kas būtu veicamas kopā ar sadraudzības pilsētām. Trim vidējā termiņa

mērķiem rīcības definētas vispārīgi – nesaistot ar konkrētu vietu / teritoriju. Atbilstoši aktualizējot, Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna sadaļā “Unikalitāte un vērtības” tiek iekļautas **8** Attīstības programmā definētās rīcības.

Secinājumi

Talsu novada Attīstības programmas izvērtējums no sistēmiskā viedokļa palīdz radīt skaidru struktūru Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna rīcību izklāstam, uzlabojot Attīstības programmas sistēmiskās nepilnības. Minētās atziņas un secinājumi jāuztver kā ierosinājumi un ievirzes, izstrādājot arī nākamo Attīstības programmu. Attīstības programma arī nedod priekšstatu par to, kādā veidā izvērtētas veicamo rīcību prioritātes, Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna ietvaros tiek piedāvāta prioritāšu izvērtējuma metode. Radot Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna rīcību programmu, tiek pievērsta lielāka uzmanība rīcību un rezultātīvo rādītāju precīzākiem definējumiem. Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna rīcības balstītas **43** Talsu novada Attīstības programmas vidējā termiņa mērķos un **44** Talsu novada Attīstības programmas rīcību virzienos. Atbilstoši aktualizējot Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna rīcību daļā tiek iekļautas **103** Attīstības programmā definētās rīcības.

2.2.4. Talsu deviņu pakalnu koncepcija

(Apstiprināta ar Talsu novada domes lēmumu Nr.1, 14.01.2016. (protokols Nr. 1, 1.punkts)

- Analizējot izplatītākos mārketinga veidus – tēla mārketingu, ievērojamu vietu mārketingu, kā Talsiem piemērotākais un attīstāmais tiek uzsvērts TĒLA MĀRKETINGS.
- Koncepcija izceļ svarīgākos Talsu pilsētu simbolizējošos elementus: vēsturi, slavenas personības, reljefa dažādību un ainavisko krāšņumu, kultūru, izglītību un sportu, seno kuršu etnogrāfisko rakstu “Talsu saulīte”, Talsu “svītrkodu”.
- Talsi kā pilsēta piesaista ar ainaviskumu, dabas un apbūves dominējošu saskaņu, kas veidojusies gadsimtu gaitā, ar koptu infrastruktūru un brīvo telpu – pilsētai piemīt vietas nestspēja, nav pārāpdzīvotības problēmu. Jo īpaši Talsu pilsētas vēsturiskie kvartāli atpazīstami ar tiem raksturīgo etnisko un pilsētvides daudzveidību – kopienām, to vēsturi, apbūves un ainaviskām vērtībām, vietas sajūtu kvalitātēm.
- Piemērotākie dzīvināšanas instrumenti: atrast vērtības vietējās vajadzībās; iesaistīt iedzīvotājus un radīt iespējas privātipašniekiem; labāk nodot zināšanas nākamām paaudzēm, nekā kopēt kāda
- Latvijas un Kurzemes Ilgtspējīgas attīstības stratēģijās Kurzemes attīstības potenciāls tiek saskatīts radošumā, kultūrvēstures mantojumā, apskates objektos.
- jau paveikto; līdzsvarot kultūras un komerciālās jomas.
- Vāji attīstīta ir tirgus kultūra, un šīm aktivitātēm paredzētā vieta – paviljons atrodas centra nomalē, nav pielāgotas un/vai labiekārtotas teritorijas aktivitāšu izvēršanai, nav zīmīgu iedzīvotāju pulcēšanās vietu.
- Novērotas sociālās pretrunas – maznodrošinātajiem piešķirtie pašvaldības dzīvokļi centra vēsturiskajās ēkās kontrastē ar ēstuvēm, kafejnīcām un rekreācijas iespējām vecpilsētā, kas liek secināt, ka vietējā mājokļu politika tiek īstenota pretēji vispārējām mantojuma saglabāšanas interesēm, tādējādi pakļaujot konkrēto pilsētvidi arī sociālai degradācijai..
- Bez vecpilsētas zūd Talsu tēla jēga.
- Talsu reputācijas veidošana norit caur 6 kanāliem: tūrisma sekmēšana (radot pirmo iespaidu),

eksporta zīmoliem un precēm (atpazīstamībai ārvalstīs), pašvaldības lēmumiem un attīstības dokumentiem (ietekmējot reputāciju), uzņēmējdarbību un investīciju piesaisti, kultūras un sporta pasākumiem, iedzīvotājiem, profesionāļiem dažādās jomās (pilsētas lepnums).

- Paredzamie uzdevumi Talsu deviņu pakalnu tēla attīstībā ir: koku un krūmu inventarizācija, topogrāfiskā izpēte, labiekārtošanas darbu saraksta izveide, stāsta radišana par katru pakalnu. Konceptijas īstenošanas grafikā gan stāsta radišana nav acīmredzama. Nav paskaidrota arī prioritāšu izvēle, izvēloties pakalnu attīstību.
- Konceptija paredz 3 funkcionālo zonu attīstību: vieta radošumam, (ietver 5 pakalnus), aktīvā

Secinājumi

Bez vecpilsētas zūd Talsu tēla jēga. Piemērotākie dzīvināšanas instrumenti: atrast vērtības vietējās vajadzībās, iesaistīt iedzīvotājus, radīt iespējas privātīpašniekiem, nodot zināšanas nākamām paaudzēm, līdzsvarot kultūras un komerciālās jomas. Priekšlikums – neveidot sociālos dzīvokļus vecpilsētā, saprast cik tādu ir. Drīzāk – pārdot izolē cilvēkiem, kas spēj investēt paši. Trīs attīstības zonu izveide (vieta radošumam – aktīvā atpūta – noskaņu vieta) ir saprotama, bet nepietiekoši līdzsvarota. Iecerēto saistošo noteikumu klāsts izstrādāts daļēji. Uzsākams darbs pie mājokļu un nodokļu politikas izstrādes vecpilsētas daļai. Konceptijā izteiktie priekšlikumi ir nepietiekami detalizēti, pārāk vispārīgi, nav skaidra prioritāšu izvēle. Konceptijas nostādnes lielā mērā tiek iekļautas Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna īpašajā vīzijā un rīcību programmā.

2.2.5. Ārtelpas sporta infrastruktūras attīstības koncepcija sporta laukumiem

K.Mīlenbaha ielā 21 un 34 Talsos

(Apstiprināta ar Talsu novada domes lēmumu Nr.553, 17.11.2016. (protokols Nr. 24, 3.punkts)

- Konceptijas dokuments būtu papildināms ar grafisko informāciju par plānotajām norises vietām dažādām sporta aktivitātēm.
- Izvērtējamās ūdenstilpnes "Uzplūdumi" iespējas, tās pielāgošanai peldēšanai vasaras sezonā.
- No konceptijā paredzētajām rīcībām īstenotas: 300m vieglatlētikas stadiona izbūve, mākslīgā seguma futbola laukuma izveide, pludmales volejbola laukumu izveide, vingrošanas laukuma izveide pie vieglatlētikas stadiona.
- Bērnu laukuma ierīkošanai izstrādāta projekta dokumentācija.
- Konceptijas pagaidām neīstenotās rīcības: 1,5km garais multifunkcionālais, apgaismotais celiņš, kas paredzēts stadiona, šautuves un bijušo mazdārziņu apkaimē, tenisa laukums ar paredzamo novietni starp garāžām un sporta halli.
- Izvērtējamās iespējas multifunkcionālās hokeja halles – peldbaseina izveidei tuvākajā teritorijā.

Secinājumi

Konceptija būtu vieglāk saprotama, ja būtu papildināta ar grafisku shēmu.

2.2.6. Talsu pilsētas pilsētībūvniecības pieminekļa teritorijas labiekārtošanas / rekonstrukcijas projekts

(Projekts izstrādāts 2009.gadā)

- Veikta plaša vecpilsētas ainavu analīze no 21 skatu punkta. Skatu punktu karte – viegli uztverama.
- Fiksēti kultūrvēsturisko vidi degradējošie elementi (satelītantenas, vadi, kondicionieri, dažās logu daļījums vai fasādes krāsojums vienas ēkas ietvaros).
- Konstatētas zudušās vērtības – balkoni, stūra ieejas, logi, durvis, dūmeņi, slēgi.
- Parādīti un radīti 3 tūrisma maršruti (4,5km, 3km un 1,4km) un velosipēdu kustības virzieni.
- Veikta zaļās struktūras un publiskās ārtelpas analīze, īpaši paredzot attīstīt dārzus Baznīcas laukumā 5, 5a, Kalēju ielā 2/4, V.Ruģēna ielā 3, 5. Akmens dārzu skaitu nerekomendē būtiski palielināt, tomēr šķiet, ka tie ir Talsus īpaši raksturojošs atšķirīgs motīvs. Pārskatāma puķu kastu izvietošana pie fasādēm, lai tās būtu simetriski iedērijas. Atbalstīt tradicionālu stādījumu izveidi (tas būtu jāieraksta arī topošajos ieteikumos) – augļu kokus, vilkābeles, skābaržus, zirgkastaņas, ošus, ceriņus, jasmīnus, rozes, kāršrozes, sparģeļus.
- Kā vērtība izceltas šauro skatu vietas uz pagalmiem.
- Laba shēma par ielas skatiem un to noslēgumu veidojošo apbūvi, tomēr trūkst analīzes par katru no šiem skatiem.
- Parādīta pārskatāma shēma par būvniecības periodiem.
- Atzīmēti arhitektoniski vērtīgi ēku elementi un detaļas (logi, durvis, dūmeņi, dzegas, verandas, ūdens pumpji, žogi u.c.).
- Atzīmētas vērtīgās ēkas: Lielajā ielā Nr. 8a, 10, 17, 19, 22, 24, 29, 29b, 31, 33, 32, 34, 41, 43; Kalna ielā 3,4,5,6; Dzirnau ielā 1; Laidzes ielā 1,8; Rožu ielā 1,7; K.Mīlenbaha ielā 6/8, 5, 7, 10, 12, 14, 15, 17, 22, 19.
- Īstenota virkne projektā piedāvāto ideju:
 - o ar flīzēm iezīmēti īpašie skatu punkti tūrisma maršruta ceļā. Doma bijusi atzīstama, tomēr ideja nav īsti izdevusies – flīzes kontrastējošo laika apstākļu ietekmē daudzviet saplīsušas, daudzviet flīžu gludā virsma radījusi pat iedzīvotāju savainojumus, jo gada tumšajā laikā flīzes nav pietiekami ieraugāmas.
 - o labiekārtota uzejas taka Pilskalna pakājē,
 - o labiekārtota Talsu ezera promenāde (koka laipas, soliņi),
 - o labiekārtota Ūdens iela ar neskaldītu akmens bruģa segumu un avota ūdens noteces vieta,
 - o rekonstruēts Lielās ielas posms no Ezera laukuma līdz K.Mīlenbaha ielai (autostāvvietas, zaļie stādījumi).
 - o atjaunots Ezera laukums (organizēta satiksme, autostāvvietas, zaļie stādījumi).
 - o atjaunota Ezera iela (autostāvvietas).
- Ēku fasāžu krāsojuma risinājumi izveidoti 54 ēkām – tie kalpo kā vadlīnijas detalizētai ēku krāsojuma projektēšanai Talsu vecpilsētā.
- Jāizvērtē, kas mainījies katrā no vērtētajiem skatupunktiem, kuri skatupunkti vēl papildus būtu ievēribas cienīgi.
 - o galvenās skatupunktos definētās problēmas – elektrības gaisvadu līnijas, nesimpātisks skats uz saimniecības rakstura pagalmiem, koku un krūmu sējeņi, nekvalitatīvas pļavas, atsevišķi koki, kas aizsedz skatu vasaras sezonā, nekārtība atsevišķos pagalmos, autostāvlaukuma funkcijas dominēšana pār ainavas kvalitātēm.
 - o labiekārtojuma priekšlikumi ietver saimniecības pagalmu nožogojumu, soliņu izvietojumu atbilstoši pakalnu raksturam, stāstam, krāsai, atsevišķu piknika vietu izveide (Sauleskalnā, Vilkmuīžas kalnā, Ķēniņkalnā), puķu (piemēram, magoņu) pļavu izveide Dzirnaukalnā, lapenes izveide Dzirnaukalnā un Ķēniņkalnā, ganību izveidošana starp ezeriem, serpentīna taku izveide Pilskalnā, vienkāršu solu izvietošana pakalnās, atkritumu urnu un velonovietņu izveide.
 - Atzīmēts, ka nekalto akmeņu bruģis saglabājams Kalēju, Kalnu, Ūdens un Laidzes ielās. Būtu vērtīgi ietvert arī Zvaigžņu ielu.

- Atbalstāms ieteikums demontēt Lattelecom ēkas augšējos stāvus un bijušo slimnīcas dūmeni – abas celtnes ir funkcionāli neizmantotas.
- Tiek piedāvāts samazināt braukšanas ātrumu Vecpilsētas teritorijā (pat līdz 20 km/h).
- Atbalstāms priekšlikums izveidot suvenīru tirgotavu un WC pie Luterāņu baznīcas. Nešķiet lietderīgi radīt jaunus ūdens pumpjus – jāatjauno un esošo ūdens pumpju mākslinieciskā vērtība.
- Atbalstāms laukuma dalījums pie “Stūrīša”, jo palīdzētu sakārtot neveiklo lielo ielas platumu.
- Atbalstāms neizveidotais fasāžu apzaļumošanas priekšlikums Laidzes ielā un K.Mīlenbaha ielā.

Secinājumi

Projekts sniedz izvērstu esošo un zūdošo būvniecības un labiekārtojuma elementu pārskatu. Jāpārvērtē priekšlikums nepalielināt akmensdārzu skaitu pilsētā, pievēršot to rekonstrukcijai un jaunu akmensdārzu izveidei īpašu nozīmi. Līdztekus arhitektoniski vērtīgo elementu fiksējumam netiek sniegt priekšlikums – vadlīnijas līdzīgu detaļu saglabāšanai vai izveidei. Īstenota prāva virkne projektā minēto ideju, iezīmējot skatupunktus, labiekārtojot ezera promenādi, Ūdens ielu un Ezera laukumu. Projektā sniegtie attīstības priekšlikumi popularizējami, daļa no tiem iekļaujami Attīstības programmas rīcību sadaļā.

2.2.7. Veloinfrastruktūras attīstības koncepcija un audīts Talsos

(Pētījums izstrādāts 2017.gadā)

- Koncepcija sniedz labas idejas par velonovietni pie autoostas, par veloturētājiem pie autobusiem.
- Koncepcijā parādītas labas shēmas: īpaši attēlos Nr. 1, 13, 15, 19 un 24. Shēmas uzskatāmi parāda galvenos ceļus, sabiedriskā transporta maršrūtus, autonovietņu izvietojumu, piesaistes objektus un priekšlikumus teritorijām ar ierobežotu satiksmes ātrumu.
- Ielu pārbūve un veloceliņu izbūve paredzēta III kārtās, kārtu prioritārās izvēles kritēriji ir saprotami. Būtu realizējama I kārtā un daļa no II kārtas. Ar Pakalnu loka teritoriju saistītie aktuālie risinājumi I kārtā:
 - o IZP-1-1; IZP-1-2; IZP-1-5; IZP-1-6; IZP-1-7; IZP-1-8.
 - o Ar Pakalnu loka teritoriju saistītie aktuālie risinājumi II kārtā: IZP-1-9; IZP-1-10; IZP-1-11; IZP-1-12; IZP-1-13; IZP-1-14; IZP-1-17.
- Būtu lietderīgi uzsvērt arī ielu, īpaši vecpilsētas ielu seguma nosacījumus, lai netiktu samazināts akmens bruģa seguma ielu klāsts, savukārt grantētajām ielām, būtu jāizceļ tās, kurām prioritāri paredzams asfalta vai virsmas divkārtu apstrādes iekļājums.
- Koncepcija sniedz labas idejas par veloparka elementiem Attēlā 32.

Secinājumi

Koncepcijas ietvaros izstrādātās idejas balstītas uz iepriekšējas analīzes rezultātiem. Būtu lietderīgi uzsvērt arī ielu, īpaši vecpilsētas ielu seguma nosacījumus, lai netiktu samazināts akmens bruģa seguma ielu klāsts. Būtu jāizceļ tās grantētās ielas, kurām prioritāri paredzams asfalta vai virsmas divkārtu apstrādes iekļājums.

2.2.8. Talsu pilsētas dzīvināšanas priekšlikumi

(LU Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultātes Ģeogrāfijas nodaļas maģistrantu kursa darbs, izstrādājis autoru kolektīvs G.Lukstiņas un P.Šķiņķa vadībā, izstrādāts 2014.gadā)

- Kursa darba veicēju ieskatā Talsu pilsētas vecpilsēta, Pilsētas ekonomiskā attīstība ir diezgan nelīdzsvarota, salīdzinot ar pārējām pilsētas daļām, ir mazāk lai gan tai ir liels potenciāls. Pilsētas dzīvināšanai jābūt apdzīvota, tajā ir daudz kultūrvēsturiski vērtīgu ēku, visaptverošai un integrētai, risinot jautājumus kuras ir tukšas. Vecpilsētā ir maz zaļo struktūru. ekonomiskajā, fiziskajā, sociālajā, vides jomā.

- Ar Talsu pilsētas dzīvināšanu saistītās **galvenās problēmas**: Nepietiekams ielu apgaismojums (bieži pieminēta problēma). Pieaugušo izglītība tiek vērtēta kā pašvaldības peļņas avots, nevis kā institūcija, kas palīdz iedzīvotājiem. Iedzīvotāji intervijās kā galveno negatīvo iezīmi min darbavietu trūkumu un labas komunikācijas trūkumu ar pašvaldības iestādēm. Izteikta atsevišķu nozaru (tirdzniecības) dominance nerada ilgtspējīgu situāciju. Pietrūkst izglītības, kas būtu vērsta uz ilgtspējīgu ražošanas nozaru attīstību un jaunu darbavietu radīšanu – ļoti liela nozīme būtu augsti kvalificētu profesionālo izglītību ieguvušu jauniešu sagatavošanai. Ierīkojot publiskās ārtelpas, nav pietiekoši padomāts par to daudzfunkcionalitāti dažādu sabiedrības grupu vajadzībām. Vietējā mājokļu politika tiek īstenota pretēji vispārējām mantojuma saglabāšanas interesēm, pakļaujot konkrēto pilsētvidi sociālai degradācijai. Pretstatā vēstures faktiem, ka cittautieši lieliski integrējušies latviešu vidē, mūsdienās Talsos vērojama neiecietība pret čigānu un krievu tautībām, skaidrojot to ar mentalitāšu un kultūru atšķirībām, kas izraisa iekšējus konfliktus (īpaši teritorijās ap Baznīcas laukumu un Dīķa – Laidzes ielu apkaimē). Nepietiekošs dialogs starp uzņēmējiem un pašvaldību.
- Ar Talsu pilsētas dzīvināšanu saistītais **potenciāls**: Kursā darba izstrādātāji īpaši izcēluši Talsu pensionāru rosīgās aktivitātes. Pilsētas mazdārziņu teritorijas var uzskatīt kā iespējamās nelielu ražošanas uzņēmumu izvietojanas vietas. Pieeja, kas īpaši piemērota kultūrvēsturiskām vietām, ir radošas vides veidošana un kultūra kā potenciāls vietas attīstībā. Iedzīvotāji ir radoši un sadarbībai atvērti, gatavi piesaistīt līdzekļus savu ideju īstenošanai un dot labumu vietējai sabiedrībai.
- **Lielākie draudi**: Vēsturisko iedzīvotāju zaudēšana (ģentrifikācija), tādēļ jāpievērš īpaša uzmanība iedzīvotāju līdzdalībai un līdzdarbībai.
- **Dzīvināšanas priekšlikumi**: Veidot “Amatu māju” kādā no pašvaldības īpašumā esošajām nolaistajām ēkām kultūrvēsturiskajā kvartālā. Talsu tirgus attīstība, izceļot ar lepnumu Talsos ražoto produkciju “tikko no dobes”. Talsu iekšpagalmu fonds – iekšpagalmu labiekārtošanas projektu īstenošanai. Dzīvināšanas projektu īstenošanā jāpiemēro pašvaldības, iedzīvotāju kopienu un pilsonisko iniciatīvu sadarbības formas – gan organizatoriskā, gan finansiālā aspektā. Bijušajam ūdenstornim Sauleskalnā piemīt attīstības potenciāls veidoties par vertikālu akcentu un iecienītu tikšanās vietu. Būtiska ir sadarbības stiprināšana starp pašvaldību un iedzīvotājiem.
- 2014.gadā veikto **interviju apkopojums**: Tirgotāji iedzīvotāju skaita samazinājumu pilsētā jūt ziemā, kad cilvēki aizbrauc peļņā. Iedzīvotāji ir radoši. Pastāv iespēja NVA apmācības organizēt “pēc darba devēja pieprasījuma” – specifiskām auditorijām, ko vērts vairāk izmantot. Talsu pilsētā ir izteikts tirdzniecības/pakalpojumu jomas īpatsvars, nepieciešams vairāk uzmanības pievērst ražošanai. Jāstiprina profesionālā izglītība. Pašvaldībai jāuzņemas speciālistu pieprasījuma un piedāvājuma koordinēšanas funkcija. Pilsonisko iniciatīvu galvenie atbalstītāji ir Kurzeme NVO atbalsta centrs un Talsu novada fonds. Mazajiem uzņēmējiem galvenās priekšrocības ir labāka produkcijas un pakalpojumu kvalitāte, augstāka klientu apkalpošanas kultūra.

Secinājumi

Pilsētas dzīvināšanai jābūt visaptverošai un integrētai, risinot jautājumus ekonomiskajā, fiziskajā, sociālajā un vides jomā. Šodien Talsiem nepieciešama dzīvināšana, lai rīt nebūtu nepieciešama atdzīvināšana. Konstatētās galvenās problēmas ir darbavietu trūkums, labas komunikācijas trūkums starp iedzīvotājiem un pašvaldību, izteikta tirdzniecības nozares dominance, nepietiekošs dialogs starp uzņēmējiem un pašvaldību. Nedaudz apšaubāmas ir potenciālās konfliktsituācijas, ko varētu izraisīt neiecietība pret citām tautām un kultūru atšķirībām. Galveno attīstības potenciālu darba izstrādātāji saista ar radošumu, iedzīvotāju (īpaši pensionāru) līdzdalības aktivitāšu līmeni, pozitīvo ietekmi, ko radītu sadarbības stiprināšana starp pašvaldību, iedzīvotājiem un uzņēmējiem.

3. PIEEJAMIE RESURSI TALSU PAKALNU LOKA DZĪVINĀŠANAI

3.1. PLĀNOJAMĀS TERITORIJAS DZĪVINĀŠANĀ, AIZSARDZĪBĀ UN ATTĪSTĪBĀ IESAISTĪTIE DALĪBNIEKI

DALĪBNIEKI TEMATISKĀ PLĀNOJUMA TAPŠANAS IETVAROS

N.p.k.	DALĪBNIEKI	APTUVENAIS SKAITS	DALĪBNIEKU LOMA
1.	Talsu iedzīvotāju FORUMA dalībnieki (14.04.2018.)	100	Devuši savu artavu ideju ģenerēšanā, ir pozitīvi noskaņoti par ideju realizāciju
2.	Sešu plānošanas darbnīcu dalībnieki / nozaru eksperti (27.11.2018., 28.11.2018., 4.12.2018., 5.12.2018., 11.12.2018., 12.12.2018.) un papildus intervētie dalībnieki / nozaru eksperti	42 44	Papildina rīcību idejas, dod priekšlikumus jaunu vidējā termiņa mērķu virzībai, ir ciešāk saistīti ar rīcību tālāko realizāciju un uzraudzību. Tematiskā plānojuma tapšanas laikā tiek aizsāktas vienošanās un apņemšanās rīcību īstenošanas virzienā. • dalībnieki – pašvaldības darbinieki, pašvaldības iestāžu darbinieki – atbildīgi par definēto rīcību virzišanu Attīstības programmas aktualizējamo rīcību klāstā, kā arī par rīcību izpildes uzraudzību uzraudzības sistēmas ietvaros, • dalībnieki – pašvaldības kapitālsabiedrību pārstāvji - tiek aicināti pārskatīt savu organizāciju / uzņēmumu attīstības plānus, iekļaujoties kādā no dzīvināšanas plāna rīcību norisēm. • dalībnieki – sabiedrisko organizāciju pārstāvji, baznīcu draudžu locekļi, individuāli aktīvisti tiek aicināti pārskatīt savu organizāciju / uzņēmumu attīstības plānus, iekļaujoties kādā no dzīvināšanas plāna rīcību norisēm. • dalībnieki – privāto uzņēmēju pārstāvji tiek aicināti pārskatīt savu organizāciju / uzņēmumu attīstības plānus, iekļaujoties kādā no dzīvināšanas plāna rīcību norisēm. • dalībnieki – valsts iestāžu vai institūciju pārstāvji
3.	Talsu novada deputāti	17	Daļa deputātu līdzdarbojusies Talsu iedzīvotāju FORUMĀ, visi deputāti aicināti piedalīties plānošanas darbnīcās – galvenokārt jomās pēc deputātu izvēles. Daļa deputātu piedalījusies plānošanas darbnīcu darbā. • Deputāti ir atbildīgi par to, lai tematiskais plānojums tiktu apstiprināts, lai tematiskais plānojums tiktu ievērots arī, plānojot citus vēlāk izstrādājamus plānošanas dokumentus.
4.	Interviju dalībnieki – plānojamajā teritorijā izvietoto uzņēmumu pārstāvji (2018.gada oktobris)	50	Izsaka priekšlikumus par darbības iespējamo aktivizēšanu, sadarbību
5.	9.11.2018. Diskusijas dalībnieki	28	Diskusijas dalībnieki izsaka viedokļus par lielu objektu ietekmi uz mazas pilsētas vēsturisko centru

Lai gan vairāki tematiskā plānojuma tapšanas gaitā iesaistītie dalībnieki līdzdarbojušies dažādās "lomās", kopumā plānojuma tapšanā aktīvi piedalījušies aptuveni **250** cilvēku. Diemžēl aicinājumam līdzdarboties tematiskā plānojuma tapšanā pagaidām nav atsaukušies uzņēmēji no SIA "Jāņa centrs".

DALĪBNIKU TEMATISKĀ PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAI 6 PLĀNOŠANAS BLOKU IETVAROS

	N.p.k.	DALĪBNIKU (ORGANIZĀCIJA / INSTITŪCIJA / UZŅĒMUMS / IEDZĪVOTĀJU GRUPA)	
IZAUGSME	1.	Talsu sākumskola	
	2.	Talsu pamatskola	
	3.	Kinoteātris "Auseklis" – Talsu Tautas nama kino daļa	
	4.	Talsu Mākslas skola	
	5.	SIA Talsu Kristīgā skola	
	6.	Talsu pilsētas Bērnu bibliotēka	
	7.	Biznesa augstskolas "Turība" Talsu filiāle	
	8.	Talsu novada Izglītības pārvalde	
	9.	Talsu novada Bērnu un jauniešu centrs	
	10.	Talsu Galvenā bibliotēka	
	11.	Talsu Tautas nams	
	12.	Talsu novada Vakara un neklātienes vidusskola	
	13.	Talsu Mūzikas skola	
	14.	Talsu novada Sporta skola	
	15.	Talsu Valsts ģimnāzija	
	16.	Talsu novada Pieaugušo izglītības centrs	
	17.	Talsu 2.vidusskola	
Veselība un miers	18.	Ārstniecības pakalpojumu centrs Jaunajā ielā 23	
	19.	Ziemeļkurzemes Reģionālās slimnīcas Talsu filiāle	
	20.	Talsu novada Pašvaldības policija	
	21.	Nodibinājums "Bērnu un ģimeņu centrs "Brīnumiņš""	
	22.	SIA Talsu Pediātriskais doktorāts	
	23.	SIA "Talsu Veselības centrs"	
	24.	Talsu novada Dienas centrs	
	25.	Talsu novada Sociālais dienests	
Mājokļu labiekārtojums	26.	SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra""	
	27.	SIA "Talsu namsaimnieks"	
	28.	Talsu novada Būvvalde	
	29.	Talsu novada pašvaldības Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa	
	30.	SIA "Talsu ūdens"	
	31.	Talsu novada pašvaldības Komunālā nodaļa	
	32.	SIA "Talsu Bio-enerģija"	
Darbīgums	33.	SIA "Talce"	
	34.	biedrība "Talsu Komersantu klubs"	
	35.	Talsu Biznesa inkubators	
	36.	SIA "Talsu centrs"	
	37.	a/s "Talsu autotransports"	
	38.	a/s SEB banka, Talsu filiāle	
	39.	SIA "Jāņa centrs"	
	40.	a/s "Talsu piensaimnieks"	
	41.	SIA "Talsu tipogrāfija"	
	42.	Ceļu satiksmes drošības direkcijas Talsu nodaļa	
	43.	Talsu pilsētas pārvalde	

UNIKALITĀTE UN VĒRTĪBAS	44.	Talsu fotoklubs	
	45.	SIA "Janvāri"	
	46.	Talsu novada pašvaldības Kultūras un sporta attīstības nodaļa	
	47.	Radošā biedrība "Ciparnīca"	
	48.	Talsu novada muzejs	
	49.	Talsu luterāņu draudze	
	50.	Talsu krūmu mākslinieku grupa	
	51.	Talsu novada Tūrisma informācijas centrs	
	52.	Talsu rallija organizācijas komiteja	
	53.	Talsu novadnieki - mūziķi	
	54.	Talsu novadpētnieki	
	55.	Mājas "Dzintari" īpašnieki	
ORGANIZĒTĪBA UN SAPRAŠANĀS	56.	Talsu novada pašvaldības Kanceleja	
	57.	SIA "Talsu Vēstis"	
	58.	Talsu novada pašvaldības Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa	
	59.	SIA "Talsu televīzija"	
	60.	nodibinājums "Talsu novada fonds"	
	61.	Starptautiskās sadarbības kontaktpersona	

DALĪBNIEKU PROGNOZĒTĀ IESAISTE TEMATISKĀ PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS DAŽĀDOS POSMOS –

pa pārstāvniecības grupām (P – plānošanas stadijā; I – ieviešanas stadijā; U – uzraudzības stadijā)

N.p.k.	DALĪBNIEKI (pašvaldības darbinieki, pašvaldības iestāžu darbinieki)	P	I	U
1.	Talsu sākumskola			
2.	Talsu pamatskola			
3.	Kinoteātris "Auseklis" – Talsu tautas nama kino daļa			
4.	Talsu Mākslas skola			
5.	Talsu pilsētas Bērnu bibliotēka			
6.	Talsu novada Izglītības pārvalde			
7.	Talsu novada Bērnu un jauniešu centrs			
8.	Talsu Galvenā bibliotēka			
9.	Talsu Tautas nams			
10.	Talsu novada Vakara un neklātienas vidusskola			
11.	Talsu Mūzikas skola			
12.	Talsu novada Sporta skola			
13.	Talsu Valsts ģimnāzija			
14.	Talsu novada Pieaugušo izglītības centrs			
15.	Talsu 2.vidusskola			
16.	Talsu novada Pašvaldības policija			
17.	Talsu novada Dienas centrs			
18.	Talsu novada Sociālais dienests			
19.	Talsu novada Būvvalde			
20.	Talsu novada pašvaldības Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa			
21.	Talsu novada pašvaldības Komunālā nodaļa			
22.	Talsu novada pašvaldības Kultūras un sporta attīstības nodaļa			
23.	Talsu novada muzejs			
24.	Talsu novada Tūrisma informācijas centrs			
25.	Talsu novada pašvaldības Kanceleja			
26.	Talsu novada pašvaldības Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa			
27.	Starptautiskās sadarbības kontaktpersona			
28.	Talsu pilsētas pārvalde			

N.p.k.	DALĪBNIEKI (pašvaldības kapitālsabiedrību pārstāvji)	P	I	U
1.	Ziemeļkurzemes Reģionālās slimnīcas Talsu filiāle			
2.	SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra""			
3.	SIA "Talsu namsaimnieks"			
4.	SIA "Talsu ūdens"			
5.	SIA "Talsu televīzija"			

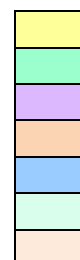
N.p.k.	DALĪBNIEKI (sabiedrisko organizāciju pārstāvji, individuāli aktīvisti)	P	I	U
1.	Nodibinājums "Bērnu un ģimeņu centrs "Brīnumiņš""			
2.	Biedrība "Talsu Komersantu klubs"			
3.	Talsu fotoklubs			
4.	Radošā biedrība "Ciparnīca"			
5.	Talsu luterāņu draudze			
6.	Talsu krūmu mākslinieku grupa			
7.	Talsu rallija organizācijas komiteja			
8.	Talsu novadnieki - mūziķi			
9.	Talsu novadpētnieki			
10.	Nodibinājums "Talsu novada fonds"			
11.	Mājas "Dzintari" īpašnieki			

N.p.k.	DALĪBNIEKI (privāto uzņēmēju pārstāvji)	P	I	U
1.	SIA "Talsu Kristīgā skola"			
2.	Biznesa augstskolas "Turība" Talsu filiāle			
3.	Ārstniecības pakalpojumu centrs Jaunajā ielā 23			
4.	SIA Talsu Pediatrikais doktorāts			
5.	SIA "Talsu Veselības centrs"			
6.	SIA "Talsu Bio-enerģija"			
7.	SIA "Talce"			
8.	SIA "Talsu centrs"			
9.	a/s "Talsu autotransports"			
10.	a/s SEB banka, Talsu filiāle			
11.	SIA "Jāņa centrs"			
12.	a/s "Talsu piensaimnieks"			
13.	SIA "Talsu tipogrāfija"			
14.	SIA "Janvāri"			
15.	SIA "Talsu Vēstis"			

N.p.k.	DALĪBNIEKI (valsts iestāžu un institūciju pārstāvji)	P	I	U
1.	Talsu Biznesa inkubators			
2.	Ceļu satiksmes drošības direkcijas Talsu nodaļa			

prognozētā iesaiste

aktīva dalība rīcību plānošanas / īstenošanas vai uzraudzības procesā
 aktīva dalība rīcību plānošanas / īstenošanas vai uzraudzības procesā
 aktīva dalība rīcību plānošanas / īstenošanas vai uzraudzības procesā
 aktīva dalība rīcību plānošanas / īstenošanas vai uzraudzības procesā
 aktīva dalība rīcību plānošanas / īstenošanas vai uzraudzības procesā
 aicinājums līdzdarboties rīcību īstenošanā
 aicinājums līdzdarboties rīcību īstenošanā

3.2. PIEEJAMIE RESURSI UN ATBALSTA MEHĀNISMI DZĪVINĀŠANAS PLĀNA IEVIEŠANAI

IESPĒJAMIE FINANŠU RESURSI

FINANŠU RESURSU INSTRUMENTS	ATBALSTĀMĀS JOMAS	IESPĒJAMIE FINANSĒJUMA SAŅĒMĒJI
Talsu novada pašvaldības budžets		
Talsu novada domes līdzfinansējuma programma dzīvojamo ēku iekšpagalmu labiekārtošanai	dzīvojamo ēku iekšpagalmu labiekārtošana (segumu atjaunošana, apzaļumošana, mazās arhitektūras formas, bērnu laukumi)	daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji / apsaimniekotāji
Talsu novada domes līdzfinansējuma programma Vecpilsētas ēku atjaunošanas darbiem	Vecpilsētas ēku atjaunošana (būvniecības dokumentācija, jumtu nomaiņa, logu, durvju, detaļu nomaiņa, fasāžu krāsojums)	Talsu vēsturiskā centra nekustamo īpašumu īpašnieki
Talsu novada pašvaldības līdzfinansējums – konkurss “Dari Talsu novadam”	Uzņēmējdarbības uzsākšana, attīstība	Esošie komersanti, kas nodarbina ne vairāk kā 10 cilvēkus, fiziskas personas
Eiropas reģionālās attīstības fonds (ERAF):		
SAM 5.6.2. Teritoriju revitalizācija reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām (10.11.2015. MK 645)	• ieguldījumus veic rūpniecisko teritoriju vai citu uzņēmējdarbībai plānoto vai izmantoto degradēto teritoriju atjaunošanā, kas tiks pielāgots jaunu uzņēmumu ievietošanai vai esošo uzņēmumu paplašināšanai, lai sekmētu nodarbinātību un ekonomisko aktivitāti pašvaldībās.	• pašvaldība
SAM 8.1.2. Uzlabot vispārējās izglītības iestāžu mācību vidi (24.05.2016. MK 323)	• ergonomiskas mācību vides izveide, • informācijas un komunikāciju tehnoloģiju risinājumu ieviešana un aprīkojuma iegāde, • dabaszinātņu kabinetu aprīkošana un jaunu kabinetu izveidošana 7.-9.klašu grupai, • izglītības iestādes sporta infrastruktūras būvniecība, • izglītības iestādes dienesta viesnīcas būvniecība, • reģionālā metodiskā centra izveide vai attīstība.	• pašvaldība
SAM 9.3.2. Uzlabot kvalitatīvu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, jo īpaši sociālās,	• būvniecības darbiem, • iekārtu un aprīkojuma iegādei un montāžai, • informācijas tehnoloģiju	• ārstniecības iestādes

teritoriālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, attīstot veselības aprūpes infrastruktūru (4.kārta) (MK vēl nav sagatavoti)	risinājumu kvalitātes nodrošināšanas sistēmas ieviešanai.	
SAM 3.1.1.1. Aizdevuma garantijas [Altum] (26.19.2010. MK 997)	Atbalsts garantiju veidā, nodrošinot finansējuma pieejamību saimnieciskās darbības veicējiem situācijās, kad to rīcībā esošais nodrošinājums nav pietiekams kredītresursu piesaistei nepieciešamajā apjomā vai arī darījums ir augsta riska	- finansējuma saņēmējs ALTUM - gala labuma guvēji – komersanti, arī lielie uzņēmēji
SAM 3.1.1.2. Mezanīna aizdevumi [Altum] (15.07.2016. MK 469)	Atbalsts subordinētu aizdevumu veidā, nodrošinot finansējuma pieejamību saimnieciskās darbības veicējiem situācijās, kad to pašu kapitāls nav pietiekams kredītresursu piesaistei nepieciešamajā apjomā vai arī darījums ir augsta riska	- finansējuma saņēmējs ALTUM - gala labuma guvēji – komersanti, arī lielie uzņēmēji
SAM 3.1.1.4. Mikrokreditēšana un aizdevumi biznesa uzsācējiem [Altum] (31.05.2016. MK 328)	Atbalsts saimnieciskās darbības veicēju izveidei un attīstībai, sniedzot mikroaizdevumus un augsta riska aizdevumus, kā arī nodrošinot konsultācijas un apmācības.	- finansējuma saņēmējs ALTUM - gala labuma guvēji – jaundibinātie komersanti, mikro, mazie un vidējie komersanti
SAM 3.1.1.6. Reģionālie biznesa inkubatori un radošo industriju inkubators (03.05.2016. MK 279)	Atbalsts jaunu dzīvotspējīgu un konkurētspējīgu komersantu izveidei un attīstībai Latvijas reģionos, nodrošinot tos ar uzņēmējdarbībai nepieciešamo vidi (telpām), ekspertu konsultācijām, mentoru atbalstu un grantu līdzfinansējumu komersantu darbības izmaksām, kā arī apmācībām un pasākumiem par vispārīgiem uzņēmējdarbības jautājumiem (atbalsts komersantu pirmsinkubācijai un inkubācijai)	- finansējuma saņēmējs LIAA - gala labuma guvēji – fiziskas personas (biznesa ideju autori), kuri veic vai gatavojas uzsākt saimniecisko darbību un sīkie (mikro) mazie un vidējie komersanti
SAM 3.1.2.1. Riskā kapitāls [Altum] (Sēklas, sākuma kapitāla un izaugsmes kapitāla fonds) (02.08.2016. MK 518)	Finansējums straujas izaugsmes MVK un jaunu inovatīvu MVK izaugsmei, nodrošinot riskā kapitāla investīcijas tādos MVK, kuros neiegulda tradicionālie	- finansējuma saņēmējs ALTUM - gala labuma guvēji – mazie un vidējie komersanti

	finansētāji pārāk augsta riska dēļ.	
SAM 3.1.2.2. Tehnoloģiju akselerators [Altum] (12.04.2016. MK 226)	Integrētie mentoringa un finansēšanas pakalpojumi pirms-sēklas stadijas investīcijām MVK, lai veiktu projekta ieceres dzīvotspējas pārbaudi, kā arī sēklas stadijas investīcijas un pēcinvestīcijas pēc veiksmīgas akseleratora programmas pabeigšanas. Pasākuma ietvaros paredzēts atbalsts projektiem, kas paredz tehnoloģiskos vai rūpnieciskos neizdošanās riskus.	- finansējuma saņēmējs ALTUM - gala labuma guvēji – mazie un vidējie komersanti
SAM 3.2.1.2. Starptautiskās konkurētspējas veicināšana (01.12.2015. MK 678)	Tūrisma atbalsta ietvaros – atbalsts nacionālo stendu organizēšanā starptautiskajās tūrisma izstādēs ārvalstīs, kā arī tūrisma mārketinga pasākumu īstenošana Latvijā un ārvalstīs.	- finansējuma saņēmējs LIAA - komersanti
SAM 3.3.1. Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām (2.kārta) (13.10.2015. MK 593)	atbalsts industriālo pieslēgumu ierīkošanai un to saistītās jaudas palielināšanai, ceļu satiksmei paredzētās infrastruktūras attīstīšanai, komercdarbības mērķiem paredzēto ēku un to infrastruktūras attīstīšanai, teritorijas labiekārtošanai	- pašvaldība, - pašvaldības iestāde, - pašvaldības kapitālsabiedrība.
LIFE programma	- vide un resursefektivitāte (izmēģinājuma / demonstrācijas projekti), - daba un bioloģiskā daudzveidība (izmēģinājuma / demonstrācijas / paraugprakses projekti), - klimata pārmaiņu mazināšana (izmēģinājuma / demonstrācijas / paraugprakses projekti).	- pašvaldību kapitālsabiedrības, - komercsabiedrības, - biedrības un nodibinājumi
EEZ finanšu instruments, Norvēģijas finanšu instruments	- uzņēmējdarbība, - izglītība, - sociālā iekļaušanās (romi), - riska jaunieši, - jauniešu iesaistīšana, - vietējā attīstība un nabadzības	tiks izstrādāti MK noteikumi specifiskām programmām

	- mazināšana, - atjaunojamā enerģija, - pilsoniskā sabiedrība, - kultūras mantojums, - kultūras uzņēmējdarbība, - kultūru sadarbība, - laba pārvaldība	
Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programma 2014. – 2020.gadam	- uzņēmējdarbības sekmēšana, - kultūras mantojuma saglabāšana, - videi draudzīgu transporta sistēmu izveide, - šķīrto atkritumu īpatsvara palielināšana, - mūžizglītības pasākumu ieviešana, - attālinātais darbs	- pašvaldības, - to iestādes, - pašvaldību kapitālsabiedrības, - komercsabiedrības, - biedrības un nodibinājumi
Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programma 2014. – 2020.gadam	- ilgtspējīga un tīra vide, - nodarbinātība, - sociālā integrācija	- pašvaldības, - to iestādes, - pašvaldību kapitālsabiedrības, - biedrības un nodibinājumi
Centrālā Baltijas jūras reģiona INTERREG VA programma 2014. – 2020.gadam	- konkurētspējīga ekonomika, - ilgtspējīga kopīgu resursu izmantošana	- pašvaldības, - to iestādes, - biedrības un nodibinājumi
URBACT III 2014. – 2020.gadam	- uzlabot ilgtspējīgu pilsētu stratēģiju un darbību īstenošanu, - uzlabot pilsētu kapacitāti pārvaldīt ilgtspējīgu pilsētu politiku un praksi, lai tā būtu integrēta un tiktu iesaistītas visas atbildīgās puses.	- pašvaldības, - to iestādes, - pašvaldību kapitālsabiedrības, - biedrības un nodibinājumi
EKII	- ieviest un demonstrēt viedās pilsētvides tehnoloģijas, kas samazina siltumnīcefekta gāzu emisijas - potenciālā siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana, veicot jaunu un ilgtspējīgu zema enerģijas patēriņa enerģētiski pašpietiekamu ēku (turpmāk – pašpietiekama ēka) būvniecību un nodrošinot izmantoto tehnoloģiju demonstrēšanas iespējas ēkas faktiskās ekspluatācijas apstākļos	- pašvaldība vai pašvaldības iestāde, - pašvaldības kapitālsabiedrība - pašvaldība vai pašvaldības iestāde
LEADER	- vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas; - vietas potenciāla attīstības iniciatīvas	Sabiedriskās organizācijas, komersanti
Nacionālā kultūras mantojuma	Īpašumā esošu kultūras	Sabiedriskās organizācijas,

pārvalde Kultūras pieminekļu izpētes, konservācijas un restaurācijas programma	pieminekļu izpētei, glābšanai un restaurācijai	• komersanti, • pašvaldības
Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde Sakrālā mantojuma saglabāšanas programma	• valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā esošu kulta celtnu, tajā skaitā Latvijas dievnamu, klosteru kapelu, lūgšanu namu un reliģisko rituālu priekšmetu izpētei, • atjaunošanas, pārbūves, restaurācijas un konservācijas projektu izstrādei, • konservācijai, • restaurācijai, • remontam un citiem atjaunošanas darbiem	• Reliģiskas organizācijas
Talsu novada fonds	• vietējai sabiedrībai svarīgu mērķu īstenošanai • dažāda veida sabiedriskā labuma projekti ar iedzīvotāju līdzdalību	• Biedrības, • iedzīvotāju grupas, • neformālas organizācijas
The Rotary Foundation	• ekonomikas un sabiedrības attīstība, • ūdens un sanitārie apstākļi, • grūtnieču un zīdaiņu veselības kopšana, • slimību profilakse un ārstēšana, • pamatizglītība un lasīt/rakstīt prasme, • miers un izvairīšanās no konfliktiem	• Talsu pilsētas iedzīvotāju grupas, biedrības – ar Talsu un pasaules Rotary klubu līdzdarību un iesaistīšanos
Privātuzņēmēju līdzekļi	• pēc privātuzņēmēju ieskatiem	• pēc privātuzņēmēju ieskatiem

4. IEDZĪVOTĀJU VIEDOKĻU IZZINĀŠANA

4.1. VEIKTĀS APTAUJAS / INTERVIJAS

Izzinot plānojamās teritorijas centrālajā daļā darbojošos publiska rakstura uzņēmumu viedokli, tika aptaujāti 50 uzņēmumu darbinieki / īpašnieki, – 8 no tiem pārstāvēja sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu, 4 no tiem saistīti ar pārtikas produktu tirdzniecību. Respondentiem tika uzdoti 9 pamatjautājumi (deviņi jautājumi deviņos pakalnos) un divi papildjautājumi. Aptauju – interviju apkopojums:

1. Kad nedēļas laikā pie jums iegriežas visvairāk cilvēku?

Vērtējot pircēju plūsmas īpatnības, viszemākā apmeklētāju plūsma vērojama otrdienās un trešdienās, salīdzinoši vislielākā – sestdienās. Tomēr 10% aptaujāto vērtē, ka agrāk lielākā pircēju plūsma bijusi tirgus dienās, bet tagad tā ievērojami mazinājusies, 22% pat uzskata, ka lielākajās tirgus dienās – sestdienās – ir vēl mazāk pircēju nekā citās dienās (lielākā daļa no šī viedokļa pautējiem darbojas

uzņēmumos, kuri izvietoti vecpilsētas daļā uz Luterāņu baznīcas pusi no Ezera laukuma). Tomēr vēl aizvien 48% aptaujāto pauž viedokli, ka sestdienas pircēju plūsmas jomā ir aktīvākas. Gandrīz trešā daļa no šāda viedokļa pautējiem ir saistīti ar sabiedriskās ēdināšanas jomu. Savukārt 30% aptaujāto nesaredz īpašas sakarības iedzīvotāju plūsmas intensitātē atšķirīgās nedēļas dienās.

2. Vai atšķirīgas darba laika izmaiņas Talsu pilsētas apkalpojošajā sfērā varētu pozitīvi ietekmēt Vecpilsētas dzīvīgumu?

Gandrīz visi respondenti uzskata, ka atšķirīgas darba laika izmaiņas nevar pozitīvi ietekmēt vecpilsētas dzīvīgumu. Vairāki uzņēmumi (lielākoties – ēdināšanas uzņēmumi) ir gatavi pielāgot savu darba laiku pilsētas īpašajām norisēm (strādāt ilgāk īpašu svētku un pasākumu laikā). Lielākā daļa respondentu (28%) izsaka viedokli, ka visaktīvākais pircēju plūsmas laiks dienas ietvaros ir pusdienas laiks (pusdienas

pārtraukuma laiks). Viedokļi par iedzīvotāju plūsmu vakara pusē ir atšķirīgi – 14% uzskata, ka tas ir aktīvs laiks, savukārt 16% – gluži otrādi – ka pircēju plūsma šajā laikā ir vismazākā. Nav vērojamas īpašas atšķirības cilvēku plūsmu novērtējumos, salīdzinot uzņēmumus vecpilsētas daļā uz Luterāņu baznīcas pusi no Ezera laukuma un daļā uz Brīvības / K.Valdemāra ielas pusi no Ezera laukuma.

3. Vai jūs zināt, kas šajās telpās bijis gadu gaitā, arī pagājušā gadsimta sākumā?

Lielākā daļa pilsētas vecās daļas veikalu/kafejnīcu darbinieku/īpašnieku (70% no respondentiem) zina, kas atradies telpās, kurās patlaban viņa darbojas. Tomēr 30% aptaujāto nav par to dzirdējuši. Iepriecinoša ir ziņa, ka 44% no respondentiem vēlētos

uzzināt kaut ko vairāk par to telpu vai mājas vēsturi, kurā darbojas viņu uzņēmums. Ir iegūta informācija par to, ka par apkaimes vēsturi vecā ugunsdzēsēju depo apkārtne izstrādāts skolēnu zinātniski pētnieciskais darbs.

4. Vai jūs būtu gatavi kādos noteiktos brīžos “ienest vēsturi” savā veikaliņā / kafejnīcā, tērpjoties senāku laiku drānās, fonā skanot senāku laiku mūzikai vai izrādot citas vēstures liecības?

Vairākums respondentu (62%) ir gatavi “ienest vēsturi” savā veikaliņā/kafejnīcā, 26% no viņiem pat to darītu ar īpašu prieku. Papildus tam 14% respondentu turklāt paši būtu gatavi iesaistīties šādās vēsturiskās pārvērtībās, bet par šādu soli jākonsultējas ar uzņēmuma vadību. Ideja nešķiet pievilcīga 12%

respondentu, savukārt 10% šaubās vai arī nevar iedomāties šādas vēsturiskas īslaicīgas pārvērtības savā uzņēmumā. Intervijās izskanējis priekšlikums biežāk rīkot nelielus gadatirgus (piemēram, Miķeļdienas tirgu, Mārtiņdienas tirgu, vai tml.). Izskanējis arī priekšlikums šādās akcijās vairāk iesaistīt teātra cilvēkus.

5. Ko jūs vēlētos citādāk šīs ielas norisēs?

Visbiežāk (20% gadījumu) pieminētās tēzes par to, ko gribētu citādāk tuvējo ielu norisēs, saistītas ar satiksmes organizāciju. Respondentiem nepatīk tas, ka bieži tiek mainīti nosacījumi par automašīnu stāvēšanas režīmu, tas, ka ir apgrūtināta īslaicīga apstāšanās iespēja (klienti nevar aiznest smagas preces tālu, bet par to tiek sodīti ar prāviem naudas sodiem). Vairāki respondenti negatīvi izteikušies par nepārtrauktās līnijas esamību Lielajā ielā netālu no krustojuma ar Zvaigžņu ielu. Vairāki respondenti atzīmējuši, ka Lielās – Brīvības un K.Valdemāra ielu rajonā ir nepietiekoši daudz autostāvvietu, izceļot pagalma stāvvietas (K.Valdemāra ielā 3) īpaši katastrofālo tehnisko stāvokli. Šajā teritorijā arī īpaši nepieciešama publisko labierīcību nodrošināšana. Ir izteikts priekšlikums pārskatīt pārlieku lielā ceļazīmju skaita nepieciešamību vecpilsētā, kā arī atjaunot gājēju pāreju Ezera laukumā pie Lielās ielas.

10% respondentu vēlētos, lai Lielajā ielā būtu mazāk gaļas veikalu, bet vairāk kafejnīcu. Tikai viens no aptaujātajiem izteicies, ka ideāli būtu, ja Lielā iela kļūtu par gājēju ielu, savukārt 8% no aptaujātajiem

cilvēkiem uzsver, ka šāds scenārijs kardināli samazinātu jau tā neaktīvo cilvēku plūsmu vecpilsētā. Vairāki respondenti šīs plūsmas negatīvajās izmaiņās vaino "Jāņa centra" izveidi Rīgas ielā.

Respondentu viedokļi par pasākumu rīkošanu ielās ir atšķirīgi, tomēr vairākums no respondentiem, kuri izvērtējuši pasākumu organizēšanu pilsētas ielās, rosina šādus pasākumus organizēt biežāk, ar tematisku ievirzi. Tiek izteikts priekšlikums radīt vienotas tirgošanās nojumes ielu tirdzniecībai.

Lielās un K.Milenbaha ielu krustojuma tuvumā tiek izteikts priekšlikums uzstādīt videokameras drošības stiprināšanai.

Priekšlikumi attiecībā uz ielu dizainu un ārējo veidolu – vairāk marķīžu pie fasādēm, vēl vairāk gleznu, kas ļoti atdzīvina ielu raksturu, sakārtot kādreizējo ugunsdzēsēju torni Ezera laukumā, kā arī sienu pie nojauktās mājas Lielajā ielā 22, atjaunot esošos akmensdārzus. Ielu dizaina uzlabošanai tiek ieteikts rīkot konkursus par labāko skatloga noformējumu – kā īpašo atšķirības aspektu, salīdzinot ar lielveikaliem.

6. Ar ko Talsi varētu būt atšķirīgi, lai iedzīvīnātu Vecpilsētu? Kā šo atšķirīgo varētu sasaistīt ar kādu no pakalpiem?

24% respondentu kā īpaši savdabīgo Talsu pilsētas iezīmi, kuru būtu vērts attīstīt dažādos veidos nosauc Talsu pakalpus, ierosinot radīt aprakstus par katru pakalpu, pasākumus organizēt tieši pakalpos, izveidot vecās pils maketu pilskalnā vai īpašu bērnu laukumu ar vecās pils un ezera atveidiem, kafejnīcas izveidi kādā no pakalpiem un tālskati kādā no pakalpiem.

20% aptaujāto uzskata, ka Talsu pilsētas dzīvīgumu var aktivizēt ar dažādiem pasākumiem – rīkojot festivālu nesezonas laikā, (piemēram, t.s. "Ķīniešu kvartālā"), obligāti atjaunojot gājieni pa Talsu ielām, rīkojot Piena festivālu, organizējot gaisa balonu festivālu, rīkojot pasākumus, kas sasaistīti ar seniem laikiem, vairāk izmantojot Sauleskalnu, lai, piemēram, Līgo svētki nebūtu jāsvin pilsētas centrā "uz bruģa", rīkojot pasākumus pagalmos un skvēros ar bezmaksas koncertiem, uzticot vairāk pasākumus rīkot jauniešiem. Būtu jauki, ja rīkotu ielu svētkus vai garāžu ballītes.

14% aptaujāto cilvēku uzskata, ka Talsus jau tagad īpašus padara ezera promenāde.

12% respondentu domā, ka pilsētas kodolu palīdzēs atdzīvīnāt veco ēku atjaunošana, īpaši atjaunojot nodegušo māju Baznīcas laukumā 2. Tikpat daudz respondentu uzskata, ka mazo veikaliņu un it īpaši kafejnīcu ir par maz – ļoti vēlama būtu kafejnīcas ierīkošanu pie ezera. 12% respondentu svarīga arī šķitusi tirgu un tirgošanās aktivizēšana, īpaši izceļot unikālo Dižmāras tirgu, bet aicinot tirgus organizēt arī citās latviešu svētku dienās – Miķeļos, Mārtiņos un citkārt, samazinot tirgošanās maksu mājražotājiem un ne tikai mājražotājiem.

10% gadījumu respondenti uzsvēruši ziedu un krāsainības lomu pilsētas centra dzīvināšanā, aicinot vairāk ziedu rotājumus veidot gan pie ēku fasādēm, gan promenādes taku apkaimē.

8% aptaujas dalībnieku īpaši augstu novērtē gleznu reprodukciju atrašanos Talsu pilsētas pakalnu loka apkaimē, aicinot izvērst aizsākto akciju vēl plašāk. Arī Talsu pilsētas viesiem ir īpaša interese par gleznu reprodukciju projektu. Tikpat daudz aptaujas dalībnieku uzsver tieši radošo uzņēmumu/darbnīcu klātbūtnes nozīmi Vecpilsētā un tās apkārtnē, lai pilsētas kodols būtu vieta, kur gūt pozitīvu enerģiju. Šādu radošu vietu skaitu būtu vēlams vairot.

Vairāki aptaujātie uzskata, ka dzīvīgumu Talsu pilsētas kodolā varētu uzlabot, ierīkojot skeitparku, uzstādot vairāk soliņu (dažviet – arī ar galdiņiem) un izbūvējot skatu torni (bijušajā ūdenstornī vai vecajā ugunsdzēsēju tornī Ezera ielā).

Vairāk nekā vienu reizi dzirdētas sekojošas idejas pilsētas iedzīvīšanai – sporta infrastruktūras attīstība, (īpaši – peldēšanas iespēju nodrošināšana), veco filmu izrādīšana uz kādas mājas sienas (ir zināms entuziasts ar aparatūru un filmu kolekciju), pilsētas ritma atdzīvīšana ar zirgu klātbūtni (ievērtējot un izmantojot Talsos mītošu pieredzējušu speciālistu padomu), vasaras ēdināšanas vietu attīstība, jau par tradīciju kļuvošo strūklaku izrāžu attīstība. Tiek uzteiktas pilsētas dzīvīšanas aktivitātes sadarbībā ar kinoloģisko klubu. Vairāki aptaujātie domā, ka vecpilsētas ēku īpašnieku pieprasīto nomas maksu samazināšana varētu aktivizēt nekustamā īpašuma iznomāšanas procesu, citi respondenti uzskata, ka pilsētas centru varētu atdzīvīnāt veiksmīgāk un radošāk īstenots pilsētas ēku izgaismošanas koncepts un noformējums svētku laikā. Respondenti arī uzsver nepietiekoši izmantotu dažādu mediju lomu pilsētas dzīves aktivizēšanā – īpaši TV un sociālo tīklu nozīmi.

Intervijās izteikti ierosinājumi, ka Talsu pilsētas centru varētu iedzīvīnāt, paplašinot dažādu pilsētvides objektu klāstu, – izveidojot īpašas norādes uz

pakalniem, fotorāmjus pašos pakalnos, vairāk skulptūru, velosipēdu novietņu, vairāk ielu ar īstu bruģakmeni. Respondentiem ļoti patīk baznīcas pulkstenis un tā iezvanītās stundas, bet papildus Radošajā sētā varētu skanēt fona mūzika. Ir izskanējuši priekšlikumi “ienest laukus pilsētā”, rūpīgāk izkopt dendroloģisko parku, radīt pastaigu takas, kas nebeidzas, bet pārplūst viena otrā kopīgā taku tīklojumā ar pa ceļam apskatāmiem objektiem, dziļāk ezerā izveidot atpūtas vietu uz ūdens – ar soliņiem un gaismiņām, savukārt citkārt – atskaņojot mūziku uz laipām ezerā. Viens no priekšlikumiem ir nodrošināt krāsaina tūristu autobusiņa esamību, lai gida pavadībā pilsētas pakalnos varētu iepazīt arī vecāka gadagājuma cilvēki, ja lielākas aktivitātes viņiem sagādā problēmas. Nozīmīgs ir aicinājums vairāk sadarboties ar vietējiem uzņēmumiem aktivitāšu radīšanas un īstenošanas procesā, atbalstot arī uzņēmējdarbības organizēšanu pasākumu veidā, (piemēram, tirdziņa “Talsu pagalmi” organizēšana Lielajā ielā 7), īpaši atbalstot viesnīcu veidošanas iniciatīvas Vecpilsētā, aktivizējot brīnišķīgās Talsu rokdarbnieces. Līdzdarbošanās iespēju izkopšana bērniem tam speciāli paredzētās vietās ir būtisks turpmākās sadarbības un attīstības aspekts. Respondenti īpaši izcēluši kafejnīcas – veikaliņa “Piena sēta” nozīmi, gan vairojot lepnumu par talsinieku varēšanu, gan arī uzturot cilvēku plūsmu vecpilsētas klusajā daļā.

Vairāki respondenti izvirzījuši arī pārdrošas idejas, ļaujot pārliecināt par talsinieku radošumu, dzīvesprieku un pozitīvo dullumu – no kalna uz kalnu varētu izveidot virvju trasi, savukārt bijušās slimnīcas dūmenī ar alpīnistu palīdzību varētu izvietot kādu īpašu notikumu dekorējumus, (piemēram, izrotātu egli vai Līgosvētku noformējumu).

7.	Vai ideja par ķīniešu Jaunā gada atzīmēšanas pasākumu t.s. “ķīniešu kvartālā” jums šķiet īstenošanas vērtā?
-----------	--

Tikai 8% respondentu domā, ka tā nebūtu īsti vērtīga ideja, tomēr 90% respondentu pilnībā atbalsta ideju rīkot ķīniešu Jaunā gada atzīmēšanas pasākumu t.s. “ķīniešu kvartālā”. Daži no šīs idejas atbalstītājiem (20%) gatavi personīgi iesaistīties šāda pasākuma norisēs vai fona sagatavošanā (piemēram, gatavojot

ķīniešu ēdienus kafejnīcā, piedāvājot īpašas ķīniešu tējas, pielāgojot rotājumus, saģērbjoties ķīniešu tērpos, nomainot izkārtnes uz īslaicīgām izkārtņēm ķīniešu valodā). 12% no respondentiem atbalstījuši arī ideju, ka šī pasākuma ietvaros varētu arī pievērst īpašu uzmanību Talsiem kā multikulturālai pilsētai –

gan vēsturiski, gan šodien, piemēram, īpaši izgaismojot čigānu vai ebreju kultūras nianšes.

8. Vai pazīstat citus uzņēmējus, kuri darbojas šajā ielā? Vai jūs būtu gatavi ar viņiem sadarboties ciešāk kādās kopīgās aktivitātēs?

64% respondentu atbildējuši, ka labi pazīst apkārtējos uzņēmējus, un vajadzības gadījumā varētu veiksmīgi sadarboties. 24% atbildējuši, ka drīzāk darbojas paši par sevi, bet 12% ietur neitrālu pozīciju. Mazā pilsētā cilvēki viens otru pazīst, jo viens otru apkalpo dažādos veidos.

9. Vai ikdienā *veikaliņā / kafejnīcā / cita veida darbībā* sastopams arī uzņēmuma īpašnieks?

Uzņēmuma īpašnieks uz vietas sastopams 54% gadījumos. 44% gadījumos īpašnieki uzņēmuma veikaliņā/kafejnīcā/cita veida darbībā sastopami reti vai ļoti reti.

A Vai esat gatavi līdzfinansēt arī ēkas fasādes atjaunošanu?

82% gadījumu ēkas īpašnieks ir cits – uzņēmējs tikai nomā telpas. Sadarbība ar ēku īpašniekiem ir ļoti dažāda – 12% respondentu atklāj, ka sadarbība ar ēkas īpašnieku ir ļoti laba, jūtot pretimnākšanu un pozitīvu reakciju attiecībā uz nomnieka priekšlikumiem. Divi nomnieki vērtē sadarbību ar ēkas īpašnieku kā ļoti sliktu un vienaldzīgu. Ir gadījums, kad fasādes sakārtošana bijis nosacījums, slēdzot līgumu par telpu nomu. Savukārt divos gadījumos nomnieks gatavoja iegūt ēku savā īpašumā tuvākajā laikā.

Tikai 18% gadījumu darbojošās uzņēmuma un ēkas īpašnieks ir viena persona. 80% no šo ēku fasādēm ir jau sakārtotas, vienā gadījumā fasādes sakārtošana ir procesā. Tomēr ēku īpašnieki atzīst, ka būtu vēlējušies lielāku pretimnākšanu no pašvaldības, piemēram, nodokļu atlaistu veidā.

B Vai jūs būtu ar mieru rīkot sava darba tapšanas meistarstundas?

No aptaujātajiem 50 respondentiem 28 gadījumos meistarstundu rīkošanai nav pamata (tie, piemēram, ir veikali, kuros netiek radītas jaunas lietas vai netiek izmantotas īpašas prasmes). 3 sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu pārstāvji vēl īsti nevarēja atbildēt uz jautājumu par meistarstundu vadīšanu, tomēr nenoliedza to iespējamību. Savukārt 19 gadījumos uzņēmēji un to darbinieki ir gatavi iesaistīties meistarstundu akcijā. Iespējamās piedāvātās darbības, ar ko varētu iepazīties meistarstundu laikā ir sekojošas: rotu labošana un izgatavošana, apģērba aksesuāru – tauriņu šūšana, ādas aksesuāru izgatavošana, pārlošana, ēdiena gatavošana, tai skaitā - dažādu kokteiļu sajaukšana, picu cepšana un burkānraušu cepšana, keramikas darinājumu veidošana, floristikas izstrādājumu radīšana, balonu dekorāciju izgatavošana, parafina un vaska sveču liešana un dēlišu apgleznošana, gleznošana, hennas zīmējumu darināšana, dāvanu saiņošana, dekupē vāžu izgatavošana. Interesenti varētu iepazīties ar brillu izgatavošanas niansēm.

4.2. TALSU NOVADA IEDZĪVOTĀJU FORUMS

2018.gada 14.aprīlī notikušā Talsu novada iedzīvotāju FORUMA darba galvenais uzdevums bija tieši Talsu pilsētas attīstības jautājumi. Ieskaits tajās FORUMA ietvaros apkopotajās iedzīvotāju idejās, kuras cieši saistītas ar Talsu pakalnu loka teritoriju. Gan ilgtermiņā, gan īstermiņā īstenojamās idejas sakārtotas prioritārā kārtībā, iekavās atzīmējot dalībnieku skaitu, kuri konkrēto ideju atbalstījuši vairākkārt:

- Talsos izbūvēts multifunkcionāls sporta, atpūtas un kultūras komplekss, (peldbaseins, ledus halle, ko iespējams transformēt par koncertzāli, dienesta viesnīca). Peldbaseinam jābūt ar saunu un ārstniecisko relaksāciju zonu, lai pelnītu naudu, tas ir arī īpaši nozīmīgs bērnu fiziskajā attīstībā. Ledus halle 3 stundās var pārtapt par koncertzāli. Kompleksā paredzama dienesta viesnīca sportot gribētāju vajadzībām. Tūrisma piesaistei jāizmanto priekšrocības, ar ko esam spēcīgi – tradīcijas sportā – ledus halle. Talsi piesaista visa novada

- aktīvos cilvēkus ar sporta aktivitāšu iespējām – Talsos ir arī stadioni, tenisa laukumi, kartinga trase, brīvdabas peldvieta un laivu stacija Vilkmuižas ezerā, sporta laukumi, rallija tradīcijas, slēpošanas trase. (45)
- Izglītība – kā nozīmīgs zīmols, (bērniem draudzīga, piesaistot pedagogus un speciālistu piesaiste jau pēc studijām, organizējot pasaules “klases” meistarklases, konkursus). Rezultātā tiek radīti “pasaules klases cilvēki”, kuri pēc ļoti labas, iespējams, arī starptautiski iegūtas izglītības iegūšanas vēlētos atgriezties Talsos, lai uzsāktu ko jaunu un nebijušu. Vēriba izglītībai tiek piegriezta jau bērnudārzā (bērni daudz iet dabā), bērnudārzi strādā visu gadu – 12 mēnešus. Visā izglītošanās laikā bērniem tiek mācīts par drošību, mācīta peldētprasme, tiek mācīts saprast vērtības. Tiek veicināta arī attālinātās izglītības iegūšana. Ar pašvaldības atbalstu jaunais pedagogs vienu gadu strādā kopā ar pieredzējušu pedagogu – vienā komandā. Pirmskolās un skolās ir pietiekoši daudz psihologu un atbalsta personāla. Talsi piesaista apkārtnes jauniešus ar labām skolām, Talsos aug izglītoti, sportiski, aktīvi, patriotiski, pozitīvi domājoši, atsaucīgi jaunieši ar augstām ģimeniskām vērtībām. (18)
 - Kā sasniegt izaugsmi? – paredzot atvieglojumus uzņēmējiem, lai rastos jaunas darbavietas. Ražotņu unikalitāte kalpotu kā magnēts. Unikālitate varētu rasties, savienojot šķietami nesavienojamas lietas, piemēram, savienojot kokapstrādi un mūziku, varētu rasties kāds jauns īpaši unikāls mūzikas instruments. Velo draudzīgajai pilsētai atbilstoša būtu īpaša velorūpnīca, īpašajai mūzikas pilsētai atbilstoša būtu ar mūzikas industriju saistītu lietu ražotne. Līdztekus esošajiem uzņēmumiem Talsos darbu uzsākušas jaunas ražotnes kokapstrādes, metālapstrādes, pārtikas ražošanas un citās nozarēs, kurās tiek radīti inovatīvi produkti un tiek nodarbināti jaunieši. Nodarbinātība – 100%. Pievienojot papildus pakalpojumus, kokapstrādes produktu ražošanas īpašā loma saistīta ar ģeogrāfisko novietojumu mežu apvidū. Talsos īpaši attīstīta *eko* produktu ražošana. Darbu pievienotā vērtība balstās praksē un pieredzē. Cilvēkiem Talsos ir saistošs un labi apmaksāts darbs, darbalaiks ir īsāks, bet efektīvāks. Daudz ir arī tādu cilvēku, kuri strādā Talsos, bet dzīvo citās novada vietās. Būtiski ir saglabāt pozitīvu attieksmi pret strādniekiem, jo strādnieks ir cilvēks, nevis mašīna. (15)
 - Paši Talsi ir velo-draudzīgākā pilsēta apkārtnē ar īpaši ierīkotiem, pārdomāti attīstītiem veloceliņiem. Talsu ielās redzami ne tikai parastie velosipēdi, bet arī elektroriteņi. (12)
 - Deviņi pakalni izaug par trejdeviņiem pakalniem, jo jau tagad to ir 12... Katrs Talsu pakalns ir labiekārtots un pazīstams ar savu stāstu. Pilskalnā, piemēram, izbūvēta Kuršu pils, kur darbojas amatnieki. Tur tiek atzīmētas arī *Bruņinieku* un *Seno amatu* dienas. Visos pakalnos var ērti uzkāpt. Talsu pakalnos vieno arī dabas takas, piemēram, dižkoku taka un sajūtu taka. Katram kalnam ir sava misija. Talsu pakalni tiek veidoti kā izzinoši, asprātīgi, sportiski nosaukumus skaidrojoši veidojumi visiem vecumiem un fiziskajām formām. Talsu pilskalnā tiek rīkoti arī tematiskie pasākumi ģimenēm ar bērniem – Talsu Ripuļa / Rituļa / Saules ripināšana, trošu ceļš. Vakaros Pilskalnā redzama Kuršu pils projekcija. Kādā no pakalniem uzcelta kalnākāpēju – slēpotāju mājiņa. Pa pakalniem vai pakalnu ieliņām tiek rīkoti tehnoloģiskie pakalnu nobraucieni ar pašgatavotiem braucamrikiem. Plašā apkārtnē pazīstams *Trejdeviņu pakalnu karnevāls*. Dzirnāvkalnā atkal ir dzirnavas. Saglabāsim Talsu pakalnos! Neparedzēsim jaunu ēku būvniecību pilsētas zemākajās vietās, bet būvēsim pakalnos. Nenolīdzināsim Talsu pakalnos! (12)
 - Kultūras jomā Talsus pazīst ar īpašajiem unikālajiem ikgadējiem pasākumiem mūzikā un teātra mākslā, ar Modernās mākslas namu, neparastajām radošajām darbnīcām, gleznu galeriju “Jāņa centra” 2.stāvā, ērtu un pasākumiem bagātu bibliotēku. Talsos tiek rīkots arī visu dažādo žanru amatierkolektīvu festivāls vairāku dienu garumā – sadziedāšanās pāri pakalniem – novadu, valsts un starptautiskā mērogā. Īpašu vērienu un savdabību Talsos piedzīvo multikulturālu pasākumu organizēšana – dažādu Latvijā dzīvojošu tautu kultūras pasākumi. Talsos ir vienīgais Latvijā zināmais ķīniešu kvartāls – tiek rīkoti Ķīniešu kvartāla svētki vai dienas. Tiek izcelts arī vēstures fakts – Talsi ir sena ebreju tirgotāju pilsēta, līdz ar to tiek radīts piedāvājums seno Talsu māju mantiniekiem, kuri varbūt dzīvo Izraēlā vai citur plašajā pasaulē, (piemēram, izveidojot vienu ieliņu, lai parādītu, kā ebreju tirgotāji senos laikos dzīvojuši). Līdztekus multikulturālajai videi, Talsi ir vieta arī Baznīcu sadraudzībai. Talsi – kā brīvā laika pavadīšanas centrs ir īpaši ar saviem parkiem un ezeriem, ar bibliotēku, muzeju un estrādi īpašām izpausmēm. (10)

- Talsi ir mākslinieku pilsēta – ar mākslinieku rezidenci, mākslinieku simpozijiem, mākslas objektiem pilsētā. Tiek attīstīta mūzikas un mākslu terapija (9)
- Onlainā, (tas gan mazliet ar humoru) iespējams vērot to, kā Talsi un Talsu cilvēki attīstās dabas ieskaustā vidē, kā Talsu bērni izaug par brīnišķīgiem pieaugušajiem. Tas sasaistās arī ar Stārķu ligzdu parku pie Talsiem. Talsi ir ģimenei draudzīgākā pilsēta, (visām paaudzēm). Talsos radīta *Bērnu birzs* – tas ir viens no pakalpiem, kas īpaši domāts bērniem – ar dažādām bērniem piemērotām aktivitātēm, kuras baudīt ierodas bērni kopā ar vecākiem no visas Latvijas (9)
- Talsu ielas ir kā krāsaina buķete – krāsu ielas, muzikālas ielas, sportiskas ielas, celiņu serpentīni, muzikālas kāpnes, (tai skaitā – Talsu komponistu muzikālās kāpnes). Talsos visīpašākās ir vecpilsētas ielas – no tām tiek izvilināta vecpilsētas GARŠA. Gar ielām – suvenīru bodītes. Lielā iela brīvdienās slēgta satiksmei. Atrodamas arī dažādas sevišķas ielas, piemēram, "*Vainadzīņu noņēmēju iela*". Pie izglītības iestādēm kā atšķirības zīmes darināti ielu zīmējumi. Talsi ir pilsēta bez putekļainām un grantētām ielām. Gandrīz visas Talsu ielas ir labā kvalitātē un izgaismotas, ielās sastopami pirmie bezpilota transporta līdzekļi. Ielu cietais segums ir dažāds. Ielās ieviests universālais dizains, (tās pieejamas visiem). (8)
- Atjaunota lielākā daļa vecpilsētas namu fasāžu. Radīts VECPILSĒTAS KRĀSU CENTRS, kur cilvēki var dziedot krāsas savas vecās pilsētas atjaunošanai. Talsiniekiem ir svarīgi saglabāt vecpilsētas šarmu, īpaši jumtus. (5)
- Cilvēkiem Talsos konkrēti jāizstāsta, ko gribam panākt – iedzīvotāji ir jāmotivē, jāpiesaista un jāiedvesmo, (līdzīgi, kā to savulaik darījuši igauņi). (5)
- Talsos ir sakārtoti un izgaismoti tematiskie parki: sportiski zaļais, bērnu parks, piknika parks, muzikālais parks, savienotie ezeri. Vecās slimnīcas un bijušā morga vietā – radīts jauns parks, no turienes – pazemes eja savieno ar Talsu novada muzeju. Talsos izveidots arī Kosmosa parks. (5)
- Parkos un ielu pārejās redzamas gaismas instalācijas. (4)
- Tūrisma attīstība pilsētā balstīta Talsu puses vēsturē, piemēram, saistībā ar kuršiem. Tie varētu būt sezonāli viduslaiku pasākumi, pasākumi, kuros iesaistīti novadnieki. Īpaši tiek izcelta tūrisma aktivitāšu rosināšana arī ne-sezonā. Talsi ir sporta tūrisma pilsēta, pazīstama arī ar – velotūrismu (tai skaitā, pieejams arī velotreks), orientēšanās sportu, suņu sportu, (suņiem draudzīga pilsēta). Tūristiem pieejami interaktīvi tehnoloģijās balstīti gidi – kā droni tuvu pie auss, arī kā īpašas aplikācijas, kurās tiek stāstīts par visu ar Talsiem saistīto – vēstures liecībām, pasākumiem un vietām, kur un kā ko atrast. Talsos var iznomāt velosipēdus, elektrovelo segveļus, inventāru, ekipējumu, dronus un citus palīgīdzekļus. Iederīgas sabiedriskās tualetes tūrisma maršrutu ietvaros ir pietiekošā skaitā. (4)
- Kā sasniegt izaugsmi? – īstenojot Talsiem īpašu marketingu, kas būtu uzticamības, drošības zīmols un garants. (4)
- Jāpievērš uzmanība ceļiem, pa kuriem iebruc viesi, radot pirmo iespaidu par pilsētu. Talsu ielas – kā pilsētas vārti kalpo no 3 virzieniem – no Rīgas puses, no Valdemārpils puses un no Laidzes puses. (3)
- Talsinieki lepojas ar ielu apzaļumošanu, jo Talsi jau izsenis pazīstama kā ābelziedu pilsēta. Puķes pilsētā rada ziedošas ielas. (3)
- Visi novada iedzīvotāji Talsos var saņemt labu medicīnisko palīdzību un aprūpi – īpaši bērni un topošās māmiņas. Talsos attīstīties arī medicīnas tūrisms, Talsu pakalni ir īpaši piemēroti sirds veselības uzlabošanai. Vesels iedzīvotājs ir prieks, enerģija un izdošanās! (3)
- Lai Talsi būtu interesanti uzņēmējiem, būtiski ir nodrošināt infrastruktūru – IT pieejamību, bērnu dārzus, (arī privātos), labas izglītības iespējas, atpūtas iespējas, (peldbaseins, ledus halle transformējama par mūzikas halli), dzīvojamo fondu, (arī ar jaunām dzīvojamajām ēkām), sakoptību un vides tīrību, dzīvojamās zonas nodalīšanu no industriālās zonas. (2)
- Tirgum ir īpaša nozīme pilsētas aktivizēšanā. Atrasts veiksmīgs pielietojums agrāk neizmantotajiem, pamestajiem īpašumiem, tirdzniecības aktivitātes ir izklaidētas, bet tirgus ir tirdzniecības aktivitāšu dzīvīguma mērs. (2)
- Ir nosiltinātas visas Talsu daudzdzīvokļu mājas, radītas dažas pasīvās EKO ēkas. (1)
- Jaunus vaibstus pilsētā radījis kanāls, kas savieno abus ezerus. (1)

- Talsi tiek pārvaldīti efektīvi un ekonomiski. Sabiedrība ir vienotāka, tas pozitīvi ietekmē arī deputātu saliedētību. Pašvaldība atbalsta un uzmundrina uzņēmējdarbības aktivitātes, īpaši radošās izpausmes. (1)
- Talsos uz ielas dzird runājam, cik forši ir Tiņģeres pilī, cik labi, ka Sasmakas ezera pludmalē plīvo zilais karogs, ka Elku liepa joprojām ir vilinošs apskates objekts, tāpat kā Lubes dzirnavu komplekss, Īves dzirnavas un Ārlavas bānītis, kurš kursē līdz Valdemārpilij, kur Ārlavas lauksaimniecības biedrības namā ir apskatāma glezna „Latvji, brauciet jūriņā!”... Katru dienu Talsos tiek stāstīts un saklausīts cits stāsts par mūsu novada jaukumiem... (1)
- Talsi ir mūzikas Meka, (iedvesmas avoti – daba, ārpustelpa, Tigulkalns). Talsos īpaša uzmanība tiek veltīta mūzikas izglītībai – mūziķi tiek izglītoti un audzināti brīvā, veselīgā, nepiespiestā vidē. (1)
- Pilsētas laukumā tiek rīkots karnevāls, uz kuru ierodas cilvēki no visiem pakalniem. (1)
- Talsos pilnībā tiek izmantotas dabas dotās ezeru “acis” – uz ezera virsmas, piemēram, tiek izrādītas filmas un rīkoti koncerti. (1)
- Īpaša vērība Talsos piegriezta jauniešiem, tiek rīkoti jauniešiem interesanti pasākumi. Jauniešu dažādo izpausmju iespējas ir attīstījušās, Talsos jūtams aktīvs brīvprātīgo jauniešu darbs. Ir radītas jauniešu “mājas” vieta ar profesionālu ievirzi. (1)
- Talsos īpaši iecienīta ir konfekšu darbnīca. (1)
- Tiek radīta īpaša aplikācija Talsu zīmē – pie visiem objektiem izvietotas interaktīvās tāfeles. Informatīvās plāksnes pie dažāda rakstura interešu objektiem ir kļuvušas dizainiski saistošas, vairākas no tām – elektroniskas. Ir radīta arī īpaša aplikācija “Lepnums un patriotisms”. (1)
- Pilsētas laternu koptēls radīts pēc vienota koncepta, tomēr to stils un izpildījums ir atšķirīgs. Tiek izmantots laternu prototips no vēstures. Nekur nav nekādu vadu. Objekti ir unikāli un raksturīgi tikai Talsiem. Kopējo tēlu vecpilsētā rada māju jūmti. (1)
- Drošā vietā atrodas vairāki moderni bērnu rotaļu laukumi. Šūpoles bērniem izvietotas arī pie muzeja un pie doktorāta.
- Talsos ir arī gaisa tilts, kas savieno abus ezerus, (tas varētu sākties Brīvības ielā vai Fabrikas ielā) un trošu ceļš ar gaisa tramvaju, kas kursē noteiktos maršrutos. Pilsētā uzbūvēts skatu tornis, lai ielas un pakalnus var labāk pārredzēt.
- Talsos norit akcija “Lauki pilsētā”. Mazdārziņi tiek iekopti jaunā izpildījumā – izveidots mazdārziņu pakalns, uzsverot to, ka šie mazdārziņi atrodas tuvāk saulei – kā gaisa dārzi. Tur lauksaimnieki audzē ekoloģiski tīru pārtiku.
- Pilsētā ieviestas dažādas inovācijas – piemēram, dronu maršruti pāri Talsiem. Ieviestas arī mācību mašīnu inovācijas, piemēram, braukšanas stimulators braukšanai Talsu ielās.
- Atpūtas vietās pieejama kompleksa infrastruktūra – WiFi, uzlādes iespējas, atvērtā tipa atrakciju parks.
- Talsos ir funkcionāla un estētiski baudāma vide.
- Talsos dzīvo pietiekoši daudz cilvēku, lai rosība un aktivitāte būtu acīmredzama un sajūtama.
- Talsos ir ne tikai 9 pakalni, bet arī 9 aplveida krustojumi.

4.3. DISKUSIJA TALSU PAKALNU LOKA DZĪVINĀŠANAS PLĀNA TAPŠANAS GAITĀ

9.11.2018. Talsu Tautas namā noritēja diskusija par dzīvināšanas plāna tapšanas gaitu un vienu no riska aspektiem mazu pilsētu centru attīstībā – lielo objektu būvniecību.

Diskusijas ievaddaļā tika izcelta gan pasaules pieredze lielu objektu ietekmei uz mazo pilsētu centru vitalitāti, gan pašas Talsu pilsētas negatīvā pieredze, ar kādu nākas saskarties Talsu vecpilsētā izvietotajiem komercuzņēmumiem pēc grandiozā izmēra iepirkšanās centra “Jāņa centrs” atvēršanas. Iecerētais multifunkcionālais sporta komplekss ir objekts ar potenciāli lielu cilvēku plūsmu, – tā novietojumam Talsu pilsētā var būt gan ļoti pozitīva, gan gluži otrādi – vēl negatīvāka ietekme uz vecpilsētas vitalitāti. Diskusijai tika piedāvātas 8 iespējamās iepriekš pieminētās novietnes:

- pie Talsu 2.vidusskolas K.Milenbaha ielā,
- pie Talsu Ģimnāzijas Apbūviešu ielā,

- Draudzības un Ezera ielu krustojumā,
- Kareivju ielā – pārveidojot Talsu sporta namu,
- Ezera / Gravas ielā (tagadējā tirgus vietā),
- Lielajā ielā 22 (starp Lielo ielu un Vilkmuižas ezeru),
- Stendes ielā iepretim Talsu slimnīcai un
- Jaunatnes ielā 7 (daļā no pašreizējās diskogolfa teritorijas).

Diskusijā, piedaloties 30 dalībniekiem, visvairāk apspriestās un pozitīvi novērtētās novietnes bija saistītas ar nepieciešamību tuvināt paredzamo sporta kompleksu Talsu pilsētas vecajam centram, lai paredzamā cilvēku plūsma pozitīvi atsauktos uz vecpilsētas teritorijas dzīvīgumu. Diskusijā vairākkārtīgi pozitīvi tika novērtētas šādas novietnes:

- Gravas ielas novietne (kopā ar priekšlikumu, ka tirgus laukums tiek ierīkots Ezera ielas kūdrainās grunts apkaimē, vienlaikus kļūstot par atklātu pulcēšanās laukumu pilsētas norišu vajadzībām). Ēkas vizuālais tēls, iekļaujoties Dzirnavkalnā, varētu kļūt par Talsu atpazīstamības kodu.
- Ezera ielas novietne (likvidējot vēsturiski izveidojušos pārrāvumu pilsētvidē, iesakot nebaidīties no grunts apstākļiem, jo šādā slīktā gruntī būvētas ēkas arī pirms 100 gadiem). Ēkas vizuālais tēls, topot par desmito pakalnu, varētu kļūt par Talsu atpazīstamības kodu.
- K.Mīlenbaha ielas novietne (uzsverot jau esošās sporta infrastruktūras tuvumu).

4.4. PLĀNOŠANAS DARBĒNĪCAS

Trīs nedēļu garumā Talsu Tautas namā noritēja sešas plānošanas darbnīcas, kuru tematiskā ievirze bija cieši saistīta ar Ilgtspējīgās attīstības stratēģijā noteikto stratēģisko mērķu jomām:

Plānošanas darbnīca “Izaugsme” (27.11.2018.),

Plānošanas darbnīca “Veselība un miers” (28.11.2018.),

Plānošanas darbnīca “Mājokļu labiekārtojums” (4.12.2018.),

Plānošanas darbnīca “Darbīgums” (5.12.2018.),

Plānošanas darbnīca “Unikalitāte un vērtības” (11.12.2018.),

Plānošanas darbnīca “Organizētība un saprašanās” (12.12.2018.).

Katrā no plānošanas darbnīcām dalībnieki tika iepazīstināti ar esošās situācijas raksturojumu, likumdošanas ietvaru un saistītajiem plānošanas dokumentiem, ar pieejamajiem resursiem Talsu pakalnu loka dzīvināšanai, kā arī ar izzināto iedzīvotāju viedokli. Katra no plānošanas darbnīcām iekļāvās Talsu novada Ilgtspējīgās attīstības stratēģijas un Attīstības programmas struktūrā. Plānošanas darbnīcu dalībnieki izvērtēja to, kā Talsu pakalnu loka teritorijas vīzija iekļaujas Talsu novada vīzijā, izvērtēja Attīstības programmas ietvaros noteiktos vidējā termiņa mērķus un to sasaisti ar Talsu pakalnu loka teritoriju, kā arī noteica rīcības Talsu pakalnu loka iedzīvināšanai atbilstoši vidējā termiņa mērķiem. Plānošanas darbnīcas darba gaitā tika noteiktas izvēlēto rīcību prioritātes no efektivitātes un iespējamības skatupunkta.

Plānošanas darbnīcu darbā piedalījās 42 cilvēki, ar 44 cilvēkiem – dažādu nozaru pārstāvjiem – tika veiktas individuālas interaktīvas sarunas par Talsu pilsētas pakalnu loka dzīvināšanas iespējām.

5. TALSU PAKALNU LOKA ATTĪSTĪBAS VĪZIJA

Visā Talsu pakalnu loka teritorijā spēkā ir Talsu novada attīstības vīzija, kas definēta Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā, (skatīt arī šī dokumenta 2.2.2. punktā), bet papildus Talsu pakalnu lokam noteikta īpaša vīzija:

Talsu pilsētas pakalnu loku apspīd **TALSU SAULĪTES** daudzkrāsainā gaismā.

No seniem laikiem zināmā Talsu saulīte iemiesojusies Talsu pilsētas ielu rakstā. Talsu saulītes astoņi stari ir astoņas ielas – katra ar savu īpašu stāstu un lomu:

✴ Saules un Stendes ielas kļuvušas par Talsu himnā apdziedāto **ĀBELŽIEDU** staru. Tā īpašais attīstāmais akcents ir Talsu lielie “vārti” – lielais rotācijas aplis,

✴ Jaunatnes iela ir **SAJŪTU** stars, kas ved uz pārsteidzošās ainavas bagāto Talsu pauguraini,

✴ K.Mīlenbaha iela ar dažādajām sportošanas iespējām pārtapusi **KUSTĪBU** starā un sola iepazīt neparasto māju “Dzintaros” ar Kārļa Sūniņa sienu gleznojumiem,

✴ Laidzes iela ieguvusi **KRĀSU** stara titulu, jo vismaz reizi gadā kļūst par visspilgtāko un krāsaināko,

✴ Ezera iela cenšas atšķirties kā **SMARŽU** un **MOŽUMA** stars, tiecoties kādudien iegūt vertikālu akcentu, lai līdzinātos lielo pilsētu “modei”,

✴ Zvaigžņu un K.Valdemāra ielas kļuvušas par **GARŠU** staru un aicina mieloties ar Ziemeļkurzemes ēdamgardumiem,

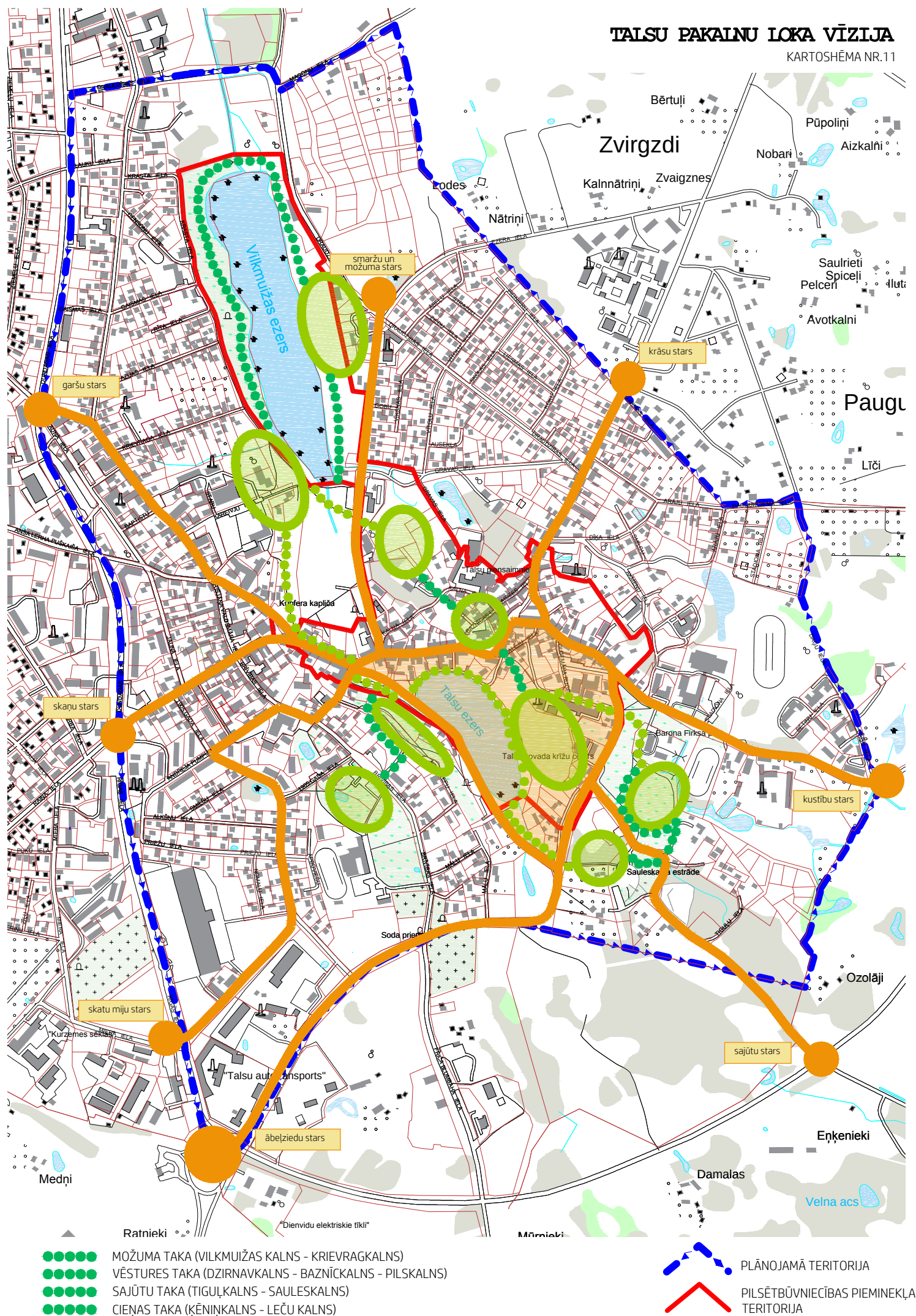
✴ Lielā un Raiņa iela lepojas būt **SKAŅU** stars, kur skan vairāk nekā visur citur tik ļoti muzikālajos Talsos,

✴ **SKATU MIJU** stars Dārza, Brīvības, A.Pumpura, 1905.gada, Ozolu un Lapu ielās ir kā filma ar sižetiem par visu, kas notiek Talsos, bet par stara akcentu kļuvis jaunais parks Rīgas un Miera ielu krustojumā.

✴ Talsu **SAULĪTES VIDUCĪ**, pašā pilsētas sirdī, mutuļo visas saules staru skaņas, maņas un iespējas.

Talsu pakalni ir savērti izzināšanas vērtās možuma, vēstures, sajūtu un cieņas taku krellēs, un to pakāpieni dižojas ar pārsteigumiem. Talsu saulīte cieņpilni izgaismo senās vērtības, iespīd mājās un pagalmos, kur virmo darba mīlestība un radoši centieni, un priecājas par talsiniekiem, kuri paši rada gaismu, siltumu un skaistumu.

KARTOSHĒMA NR.11

6. TALSU PAKALNU LOKA ATTĪSTĪBAS VIDĒJĀ TERMIŅA MĒRĶI

Tematiskais plānojums “Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāns” ir vidējā termiņa dokuments, kas paredz rīcības un atbildīgos par rīcību īstenošanu turpmākajiem **7** gadiem. Tematiskais plānojums iekļaujas Talsu novada plānošanas dokumentu struktūrā. Tematiskajā plānojumā izstrādātās rīcības sakārtotas 6 blokos – izaugsme, veselība un miers, mājokļu labiekārtojums, darbīgums, unikalitāte un vērtības, sadarbība un saprašanās. Atbilstoši 6 plānošanas blokiem tika organizētas arī plānošanas darbnīcas. Katrs no sešiem blokiem tieši saistīts ar kādu no Talsu novada Ilgtspējīgās attīstības stratēģijā noteikto stratēģisko mērķi un iekļauj visas Talsu novada Attīstības programmā noteiktās ilgtermiņa prioritātes.

STRATĒĢISKIE MĒRĶI	PLĀNOŠANAS BLOKI	ILGTERMIŅA PRIORITĀTES	
SM 1 Izglītota, radoša un pilsoniski aktīva, veselīga, ģimeniska un pārtikusi sabiedrība	<i>IZAUGSME</i>	IZGLĪTĪBA	i-2
		BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANA	i-3
	<i>VESELĪBA UN MIERS</i>	VESELĪBAS APRŪPE	i-4
		SOCIĀLAIS ATBALSTS	i-5
	<i>MĀJOKĻU LABIEKĀRTOJUMS</i>	MĀJOKLIS	i-6
		ŪDENSŠAIMNIECĪBA	i-7
		SILTUMAPGĀDE	i-8
SM 2 Vides resursos balstīta progresīva un attīstīta daudznozaru ekonomika	<i>DARBĪGUMS</i>	MOBILITĀTE	i-1
		UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTA INSTRUMENTI	e-1
SM 3 Talsu pilsētas izcilība, novada nozīmība un atpazīstamība – novada svītrkods	<i>UNIKALITĀTE UN VĒRTĪBAS</i>	TALSI – ZIEMEĻKURZEMES PAKALPOJUMU UN IZAUGSMES CENTRS	u-1
		KULTŪRVIDES UZTURĒŠANA UN ATTĪSTĪBA	u-2
		VIDE UN PUBLISKĀ ĀRTELPA	i-9
SM 4 Iedzīvotājiem tuva pašvaldība, stipra un efektīva pārvaldība	<i>SADARBĪBA UN SAPRAŠANĀS</i>	IEDZĪVOTĀJIEM TUVA PAŠVALDĪBA	p-1
		MODERNA PAŠVALDĪBA	p-2
		SADARBĪBAS PARTNERI	p-3

Izvērtējot un ierosinot vidējā termiņa rīcības Talsu pilsētas pakalnu loka teritorijas iedzīvināšanai, izvērtēti visi Talsu novada Attīstības programmā noteiktie vidējā termiņa mērķi, tomēr tematiskajā plānojumā tālākas rīcības noteiktas tikai tiem vidējā termiņa mērķiem (VM), kuri ir saistīti ar plānojamo teritoriju. Jauni, specifiski vidējā termiņa mērķi netika radīti, lai tematiskais plānojums veiksmīgāk iekļautos Attīstības programmas ietvaros. Tematiskā plānojuma ietvaros ir **43** šādi vidējā termiņa mērķi, (vidējā termiņa mērķi atrodami tematiskā plānojuma 7.nodaļā “Rīcības programma Talsu pakalnu loka iedzīvināšanai”).

7. RĪCĪBAS PROGRAMMA TALSU PAKALNU LOKA IEDZĪVINĀŠANAI

7.1. RĪCĪBU NOTEIKŠANAS PAMATPRINCIPI UN RĪCĪBU PROGRAMMA

Visas tematiskā plānojuma ietvaros definētās rīcības atbilst kādam no Talsu novada Attīstības programmā noteiktajiem rīcību virzieniem. Kopumā identificētas **196** rīcības atbilstoši **44** rīcību virzieniem.

Izvirzot rīcības Talsu pakalnu loka dzīvināšanai, izmantoti vairāki informācijas un ideju avoti:

- 1) esošās situācijas izvērtējuma dati – informācija par ainavas un dabas vērtībām, nekustamā īpašuma piederības dati, pārskats par apdzīvojuma struktūru un iedzīvotāju blīvumu dažādās teritorijas daļās, sociālā rakstura un tehniskās infrastruktūras novērtējums, pārskats par uzņēmējdarbības aktivitātēm un ieskats iedzīvotāju līdzdalības aktivitātēs,
- 2) daļa rīcību formulētas, izvērtējot rīcības Talsu novada Attīstības programmā, – atlasot un precizējot tās rīcības, kuras ir aktuālas tieši Talsu pakalnu loka teritorijai,
- 3) Talsu iedzīvotāju Forumā izteiktās idejas Talsu iedzīvināšanai,
- 4) 6 plānošanas darbnīcās izvirzītie rīcību priekšlikumi, izvērtējot rīcības arī atbilstoši to efektivitātei un iespējamībai, tādā veidā izceļot prioritārā kārtā veicamās rīcības,
- 5) priekšlikumi, kas izteikti individuālās sarunās ar attiecīgo jomu pārzinātājiem,
- 6) apsvērumi un idejas, kas izteikti Talsu vecpilsētā darbojošos uzņēmumu interviju gaitā,
- 7) atziņas, kas iegūtas diskusijā ar iedzīvotājiem – saistībā ar paredzamās multifunkcionālās sporta halles būvniecības ieceri,
- 8) citu Latvijas un pasaules pilsētu pieredze vēsturisko centru iedzīvināšanā.

Rīcības programmā definētajām rīcībām specificēti arī rezultatīvie rādītāji vai dots detalizētāks ieskats rīcības paredzamajā saturā. Katrai rīcībai ielānāts atbildīgais vai atbildīgie par rīcības tālāku virzību, īstenošanu un uzraudzību.

Visas rīcības izvērtētas no efektivitātes un iespējamības redzespunkta, veicot atzīmi pie katras rīcības apzīmējuma.

EFEKTIVITĀTE 			
			
			
	IESPĒJAMĪBA 		

Analizējot prioritārā kārtā veicamās rīcības un izsverot šo rīcību savstarpējo ietekmi, izveidotas prioritāri veicamo rīcību “kāpnes”, kurās kā visvērtīgākais izcelts “zemākais pakāpiens”, balstot citas idejas ceļā uz sasniedzamo mērķi.

Dažas no savdabīgākajām rīcībām ilustrētas ar priekšlikumu idejām, lai vieglāk vizualizētu iespējamās rīcību risinājumus.

Tās rīcību idejas, kas saistītas ar konkrētu teritoriju, attēlotas rīcību kartoshēmās, KARTOSHĒMĀ Nr.12 parādot rīcības sadaļās “IZAUGSME”, “VESELĪBA UN MIERS” un “MĀJOKĻU LABIEKĀRTOJUMS”, savukārt KARTOSHĒMĀ Nr.13 – rīcības sadaļās “DARBĪGUMS”, “UNIKALITĀTE UN VĒRTĪBAS” un “SADARBĪBA UN SAPRAŠANĀS”.

IZAUGSME
PIEZĪMES

■ efektivitātes un iespējamības ziņā augstāk novērtētas rīcības	■ efektivitātes un iespējamības ziņā vidēji augstu novērtētas rīcības	■ efektivitātes un iespējamības ziņā zemāk novērtētas rīcības
---	---	---

VM-i-2-1 Nodrošināt reģiona līmeņa izglītības pakalpojumu kvalitāti un piedāvājumu				
rīcības virziens	rīcības kods	rīcība	rezultatīvie rādītāji	atbildīgie
i-2-1 Novada izglītības sistēmas pārvaldība	r* i-1 ■	Metodiskās darbības koordinēšanas sistēmas nodrošināšana – Talsu Valsts ģimnāzijas attīstība turpinās kā reģionālais metodiskais centrs.	Visiem novada skolotājiem tiek nodrošinātas tālākizglītības iespējas 54h apmērā 3 gadu periodā savā specialitātē. Metodiskā centra vadībā tiek nodrošināts padziļināts darbs ar novada talantīgajiem skolēniem ķīmijas, fizikas, elektronikas un ekonomikas nozarēs, kā arī organizējot ikgadējas talantīgo skolēnu nometnes.	TN Izglītības pārvalde, Talsu Valsts ģimnāzija
	r* i-2 ■	Talsu viesnīcas viena stāva pielāgošana dienesta viesnīcas funkciju īstenošanai mācību perioda laikā. Izpētes veikšana par pašvaldības īpašumā esošo ēku pielāgošanu izmitināšanas funkciju īstenošana vasaras sporta nometņu iespējamai rīkošanai.	Talsu viesnīcā dienesta viesnīcas vajadzībām nodrošināts viens stāvs ar 30 vietām mācību perioda laikā. Veikts Talsu pilsētas un Talsiem tuvējo pagastu teritorijās atrodošos neizmantoto pašvaldības īpašumu izvērtējums ar iespēju ēkas pielāgot izmitināšanas vajadzībām sporta nometņu rīkošanai..	TN Izglītības pārvalde, SIA "Viesnīca Talsi", TNP Nekustamā īpašuma nodaļa
VM-i-2-3 Attīstīt mūsdienīgu izglītības procesu, nodrošinot izglītības iestādes ar atbilstošu infrastruktūru un mācību līdzekļiem				
i-2-1 Novada izglītības sistēmas pārvaldība	r* i-3 ■	Tiek turpināta izglītības iestāžu specializācija un unikalitāte pirmskolas, pamata un vidējās izglītības posmā.	Katrai izglītības iestādei ir sava atšķirīga, unikāla specializācija vai novirziens. Talsu Pamatskola attīsta mūzikas novirzienu, Talsu Valsts ģimnāzija attīsta dabaszinātņu, uzņēmējdarbības un valodu virzienu (sagatavojot IELTS prasībām angļu valodā), Talsu 2.vidusskola – sporta, tehnoloģiju (Microsoft atbalstītā skola) un valodu virzienu (vācu valodas DSD bāzes skola), Talsu Kristīgā vidusskola attīsta jauno līderu attīstības virzienu un labdarības tradīciju izkopšanas virzienu.	TN Izglītības pārvalde, PII "Zvaniņš", PII "Saulīte", PII "Sprīdītis", PII "Kastanītis", Talsu Valsts ģimnāzija, Talsu 2.vidusskola, Talsu vakara un neklātienes vidusskola, Talsu Kristīgā vidusskola, Talsu pamatskola.

i-2-2 Pirmsskolas izglītība	r* i-4 ■	PII "Zvaniņš" teritorijas labiekārtošana.	Atjaunotas āra kāpnes un atbalsta sienas pie ieejas, uzstādītas mūsdienīgas rotaļu ierīces 6 āra laukumos, uzbūvēts saimniecības šķūnis.	PII "Zvaniņš", Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-5 ■	PII "Sprīdītis" inventāra iegāde.	legādāts aprīkojums, inventārs (skrejriteņi) un mācību procesam neieciešamās informācijas tehnoloģijas.	PII "Sprīdītis", Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-6 ■	PII "Sprīdītis" autostāvlaukuma nodrošināšana.	Izbūvēts automašīnu stāvlaukums pie PII "Sprīdītis".	PII "Sprīdītis", Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-7 ■	PII "Saulīte" teritorijas labiekārtošana.	Atjaunots bērnu rotaļu laukums (ar rotaļu ierīcēm) un sporta laukums, ierīkoti bruģēti celiņi, teritorijas apgaismojums, atjaunota pagraba ieeja un ventilācijas sistēma, atjaunots inventāra šķūņa jumts un grīdas segums.	PII "Saulīte", Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-8 ■	PII "Saulīte" veļas mazgātavas aprīkošana.	legādāts veļas mazgātavas aprīkojums (veļas mašīnas un veļas žāvētāji).	PII "Saulīte", Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-9 ■	Bērnu attīstības, relaksācijas un smilšu terapijas istabas atjaunošana PII "Kastanītis" .	legādāts aprīkojums terapijas istabai.	PII "Kastanītis", Talsu pilsētas pārvalde
i-2-3 Vispārējā izglītība	r* i-10 ■	Talsu Valsts ģimnāzijas ēkas fasādes un telpu atjaunošana.	Atjaunotas ēkas fasādes, pagrabstāvs, (nedaudz mainot funkciju, bet saglabājot bibliotēku, ēdamtelpu, virtuves bloku, izveidojot 2 mācību telpas), atjaunotas kāpņu telpas un gaitenī (nomainīts segums, ierīkots lifts un evakuācijas kāpnes), atjaunotas centrālās kāpnes un to segums.	Talsu Valsts ģimnāzija, Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-11 ■	Talsu Valsts ģimnāzijas inženierapgādes sistēmas atjaunošana.	Līdzsvarota skolas ēkas apkures sistēma, atjaunota skolas ēkas elektroinstalācija pagrabstāvā, 1. un 2.stāvā, telpās ierīkots ergonomisks apgaismojums, atjaunots ēdināšanas bloks (ierīkota ventilācijas sistēma un iegādātas mēbeles).	Talsu Valsts ģimnāzija, Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-12 ■	Talsu Valsts ģimnāzijas teritorijas labiekārtošana un satiksmes drošības uzlabošana.	Veikti satiksmes drošības uzlabojumi teritorijā un pieguļošajā teritorijā Brīvības ielā, labiekārtots parks un ābeļdārzs, ierīkota strūklaka un karoga masts. Izveidota brīvdabas skatuve un ūdens kaskādes.	Talsu Valsts ģimnāzija, Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-13 ■	Talsu 2.vidusskolas ēku energoefektivitātes uzlabošana.	Talsu 2.vidusskolā veikta ēku siltināšana mazajā un lielajā skolā.	Talsu 2.vidusskola, Talsu pilsētas pārvalde

	r* i-14 ■	Ergonomiskas vides radīšana Talsu 2.vidusskolā.	Talsu 2.vidusskolā atjaunota infrastruktūra un pilnveidota materiāli tehniskā bāze mazajā skolā, radot ergonomisku vidi, uzlaboti speciālie kabineti. Labiekārtots ēkas iekšpagalms pie mazās skolas.	Talsu 2.vidusskola, Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-15 ■	Talsu vakara un neklātienes vidusskolas telpu atjaunošana.	Talsu vakara un neklātienes vidusskolā atjaunota skolas datorklase, mācību, administrācijas un koplietošanas telpas.	Talsu vakara un neklātienes vidusskola
	r* i-16 ■	Talsu pamatskolas mācību vides modernizēšana un ēkas fasādes atjaunošana.	Talsu pamatskolā atjaunotas koplietošanas telpas, uzlabota un modernizēta mācību vide dabaszinātņu un mājturības apmācībai, atjaunotas kāpnes un nodrošinātas ugunsdrošības prasības. Atjaunots jumts un fasādes.	Talsu pamatskola, Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-17 ■	Talsu pamatskolas teritorijas labiekārtošana.	Talsu pamatskolā atjaunots sporta laukums, nomainot skrejceļu, basketbola laukuma un futbola laukuma segumu, nomainītas tāllēkšanas bedres un ieskrējiena zonas segums, uzstādīti āra treniņi.	Talsu pamatskola, Talsu pilsētas pārvalde
i-2-5 Profesionālās ievirzes izglītība	r* i-18 ■	Talsu Mūzikas skolas aprīkojuma un inventāra iegāde.	Talsu Mūzikas skolā iegādātas 6 jaunas klavieres, u.c. instrumenti, datori mācību klasēs, digitālie mācību līdzekļi, atjaunots aprīkojums.	Talsu Mūzikas skola
	r* i-19 ■	Talsu Mākslas skolas telpu paplašināšana un atjaunošana.	Talsu Mākslas skolā izbūvēti jauni logi, veikts ēkas Lielajā ielā 25 savienojums ar ēku Lielajā ielā 27, apgūstot bijušās bērnu bibliotēkas telpas mākslas skolas vajadzībām, veikts pagraba telpu remonts, ierīkota datorklase datordizaina apgūšanai (10 – 12 vietām klasē), īstenoti vides pieejamības risinājumi.	Talsu Mākslas skola. Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-20 ■	Talsu novada sporta skolas inventāra atjaunošana.	Talsu novada sporta skolā atjaunots un papildināts inventārs, datortehnika.	Talsu novada sporta skola
VM-i-2-4 Radīt apstākļus bērnu un jauniešu personības attīstībai				
i-2-2 Pirmsskolas izglītība	r* i-21 ■	Jaunu bērnu atpūtas, izziņas un aktivitāšu laukumu izveide daudzdzīvokļu dzīvojamo namu pagalmos, Talsu 2.vidusskolas apkārtnē un Ķēniņkalna apkaimē.	Daudzdzīvokļu dzīvojamo namu pagalmi A.Pumpura ielā, Dundagas ielā un 1905.gada ielā tiek labiekārtoti ar pašvaldības līdzfinansējumu. Tiek izveidoti bērnu atpūtas, izziņas un aktivitāšu laukumi pie Talsu 2.vidusskolas un Ķēniņkalnā.	SIA "Talsu namsaimnieks", Talsu 2.vidusskola, TN Būvvaldes Arhitektūras daļa
i-2-7 Augstākā izglītība	r* i-22 ■	Atbalsts augstākās izglītības un profesionālās izglītības iegūšanai vietējai tautsaimniecībai un pašvaldības attīstībai nepieciešamajās jomās ar stipendiju palīdzību.	Gadā kopumā tiek piešķirtas 10 stipendijas medicīnā, pedagoģijā un novada tautsaimniecībā aktuāli nepieciešamajās jomās.	TN izglītības pārvalde, Uzņēmējdarbības

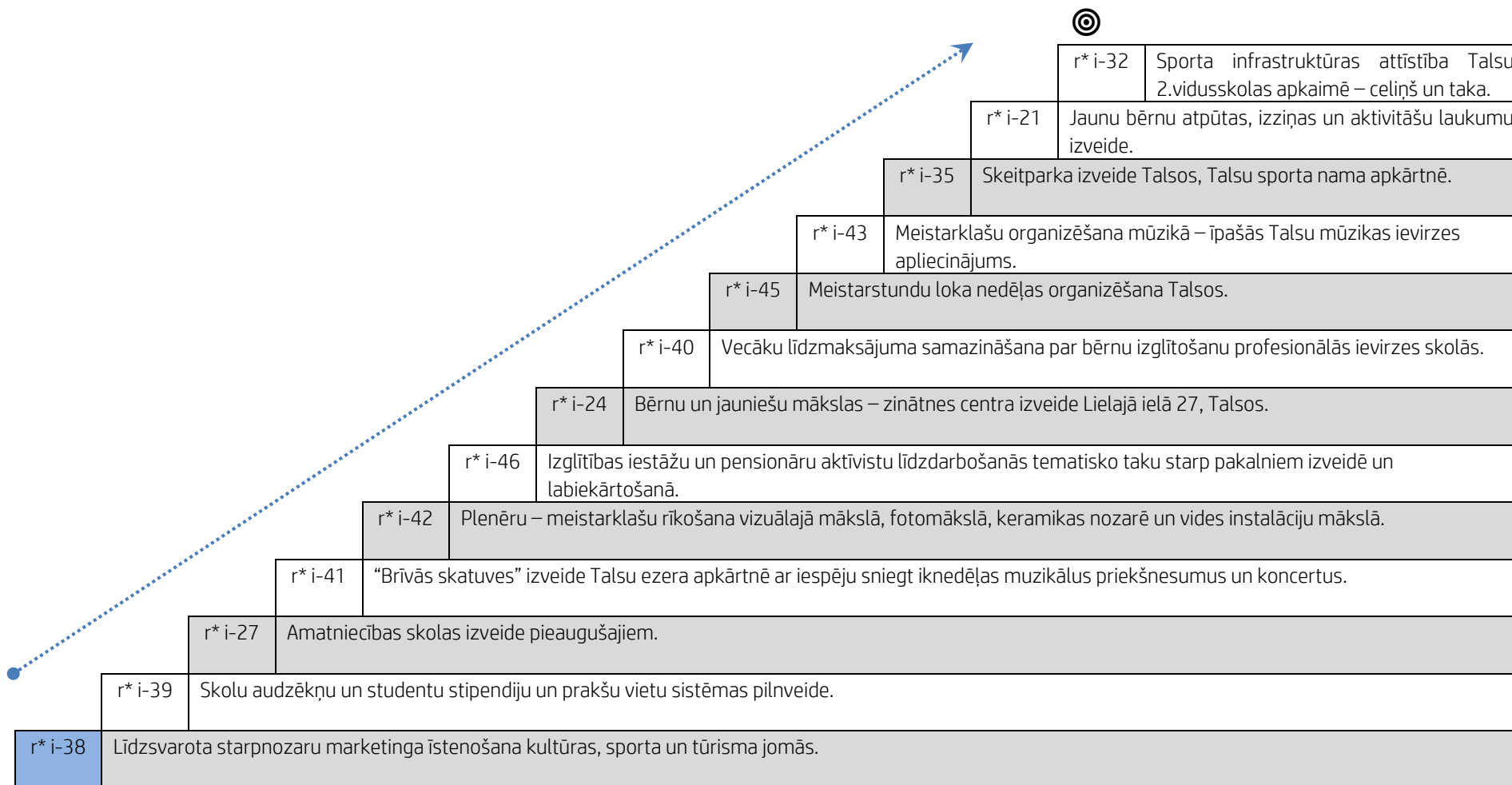
				koordinators
i-2-9 Talsi – reģiona līmeņa centrs darbam ar jauniešiem	r* i-23 ■	Atbalsts skolēnu nodarbinātības veicināšanā vasaras brīvlaikā - darbam Talsu uzņēmumos.	Sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru un Talsu komersantu klubu katru gadu vasaras brīvlaikā Talsu uzņēmumos tiek nodarbināti 40 skolēni.	Uzņēmējdarbības koordinators, biedrība "Talsu komersantu klubs", Nodarbinātības Valsts aģentūra
	r* i-24 ■	Bērnu un jauniešu mākslas – zinātnes centra izveide Lielajā ielā 27, Talsos.	Tiek radīts integrēts mākslas – zinātnes centrs, paplašinot Mākslas skolas darbības profilu ar zinātnes sasniegumu skaidrojumu vizualizācijas dimensiju.	Talsu Mākslas skola, Talsu vidusskolas, TN BJC
VM-i-2-5 Nodrošināt pieaugušo izglītības atbilstību uzņēmējdarbības un nodarbinātības tirgus prasībām				
i-2-3 Vispārējā izglītība	r* i-25 ■	Neklāties izglītības programmu īstenošana Talsos.	Talsu vakara un neklāties vidusskolā tiek izstrādāts neklāties programmu piedāvājums.	Talsu vakara un neklāties vidusskola, TN Izglītības pārvalde
i-2-8 Pieaugušo izglītība un mūzikā izglītība	r* i-26 ■	Pieaugušo neformālās izglītības programmu īstenošana Talsos.	Tiek īstenotas pieaugušo neformālās izglītības programmas, (tai skaitā – sadarbībā ar NVO) ar iespēju iegūt zināšanas svešvalodās, apgūt primārās prasmes uzņēmējdarbībā, lietvedībā, saskarsmes kultūrā, iemācīties sadzīvē noderīgas prasmes un apgūt netradicionālas prasmes, kas paaugstinātu izglītojamo cilvēku konkurētspēju.	TN Pieaugušo izglītības centrs
	r* i-27 ■	Amatniecības skolas izveide pieaugušajiem.	Tiek izveidota amatniecības skola pieaugušajiem, ar iespēju apgūt gan teorētiskas zināšanas, gan prasmes, piemēram, aušanā, grozu pīšanā un logu atjaunošanā, piesaistot speciālistus – amatniekus. Tiek veikta tuvākajā apkārtnē darbojošos amatnieku apzināšana.	TN Pieaugušo izglītības centrs, Talsu tautas nams, TN Būvvalde, Uzņēmējdarbības koordinators
VM-i-3-1 Attīstīt reģiona līmeņa kultūras, sporta un tūrisma pakalpojumus novada atpazīstamības veidošanai				
i-3-1 Vispārējā iedzīvotāju veselības veicināšana	r* i-28 ■	Apgaismota veloceliņa ierīkošana apkārt Vilkmuižas ezeram.	Apkārt Vilkmuižas ezeram ierīkots apgaismots veloceliņš 2 km garumā.	Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-29 ■	Multifunkcionālā sporta kompleksa izveide Talsos, Talsu pakalnu loka teritorijā, balstot vietas izvēli Tehniski ekonomiskā pamatojuma izvērtējumā un sporta tūrisma attīstības nozīmīgumā.	Izveidota reģionālas nozīmes sporta būve, kas ietver divas pamatfunkcijas - hokeja halle (sacensībām atbilstošā izmērā) un peldbaseins (25 m, 6 celiņi).	TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa, TN

				Būvvalde, Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-30 	Peldvietas un laivu novietnes izveide Vilkmuižas ezerā.	Vilkmuižas ezers tiek attīstīts kā peldvieta, veicot krastmalas grunts nomaiņu, ierīkojot peldvietas labiekārtojumu (pārgērbšanās kabīni, soliņus un tualeti) Vilkmuižas ezera rietumu krastā. Izbūvēta laivu stacija, tiek veiktas regulāras ūdens kvalitātes pārbaudes.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa, Talsu pilsētas pārvalde, TNP Komunālā nodaļa, TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa
	r* i-31 	Tenisa laukuma izveide pie Talsu 2.vidusskolas	Sporta zonā pie Talsu 2.vidusskolas izbūvēts tenisa laukums.	Talsu 2.vidusskola, TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa
	r* i-32 	Sporta infrastruktūras attīstība Talsu 2.vidusskolas apkaimē – asfaltēts un apgaismots riteņbraucēju celiņš (1,5km) un skrējēju taka (2,5 km).	Talsu 2.vidusskolas apkaimē tiek izbūvēts asfaltēts un apgaismots riteņbraucēju celiņš (1,5km) un skrējēju taka bez asfaltēta seguma (2,5 km). Iedzīvotājiem un sportistiem iespējams nodarboties ar fiziskām aktivitātēm arī diennakts tumšajā laikā, kas īpaši svarīgi rudenī un pavasaros.	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa, TN Sporta skola
i-3-2 Aktīvās atpūtas un brīvā laika pavadīšanas piedāvājums	r* i-33 	Autostāvlaukuma izbūve pie Sauleskalna brīvdabas estrādes.	Izbūvēts autostāvlaukums pie Sauleskalna brīvdabas estrādes Jaunatnes ielā, iepriekš veicot grunts stiprināšanas darbus.	Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-34 	Pašvaldības ēkas Talsos, Kalna ielā 4 atjaunošana un telpu aprīkošana brīvā laika aktivitāšu nodrošināšanai.	Izstrādāts ēkas atjaunošanas būvprojekts, atjaunota ēka Kalna ielā 4, Talsos, iegādātas IT, tehniskais aprīkojums, izstāžu nodrošināšanas inventārs, mēbeles, galda spēles.	Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-35 	Skeitparka izveide Talsos, Talsu sporta nama apkārtnē.	Izveidots skeitparks Talsos – uzstādītas rampas, noasfaltēts laukums, ierīkots apgaismojums un nožogojums.	Talsu pilsētas pārvalde, TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa
	r* i-36 	Pentanga laukuma un basketbola laukuma iekārtošana pie Talsu 2.vidusskolas sporta halles.	Teritorijā pie Talsu 2.vidusskolas sporta halles iekārtots pentanga laukums un āra basketbola laukums.	Talsu 2.vidusskola, TNP Kultūras un

				sporta attīstības nodaļas sporta daļa
	r* i-37 ■	Īpaša, unikāla tematiska bērnu laukuma izveide atbilstoši kāda pazīstama rakstnieka populārai grāmatai par Talsiem.	Tiek pasūtīts literārs darbs – bērnu grāmata – ar norises vietu Talsos, ar iespēju grāmatas notikumus atainot īpašā tematiskā bērnu laukumā Talsu pilsētā.	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa, Talsu pilsētas pārvalde
VM-i-3-2 Pilnveidot kultūras, sporta un tūrisma nozaru pārvaldību kvalitatīva pakalpojuma nodrošināšanai				
i-3-5 Kultūras, sporta un tūrisma nozaru pārvaldība	r* i-38 ■	Līdzsvarota starpnozaru marketinga īstenošana kultūras, sporta un tūrisma jomās.	Tiek izstrādāta detalizēta kultūras, sporta un tūrisma jomu marketinga programma – kā Talsu novada un pilsētas marketinga programmas un komunikācijas stratēģijas sadaļa.	TNP Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa, TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa
VM-i-3-4 Ieguldīt nākamās paaudzes izglītošanā un talantu audzināšanā				
i-3-3 Talantu audzināšana	r* i-39 ■	Skolu audzēkņu un studentu stipendiju un prakšu vietu sistēmas pilnveide.	Tiek pilnveidota skolu audzēkņu stipendiju un prakšu vietu sistēma, apzinot vajadzības un dažādojot iespējas, līdzdarbojoties novada aktīvajām biedrībām un nodibinājumiem.	nodibinājums "Talsu novada fonds", biedrība "Talsu komersantu klubs", TN Izglītības pārvalde, Uzņēmējdarbības koordinators
	r* i-40 ■	Vecāku līdzmaksājuma samazināšana par bērnu izglītošanu profesionālās ievirzes skolās – Talsu Mūzikas skolā un Talsu Mākslas skolā.	Vecāku līdzmaksājums par bērnu izglītošanu profesionālās ievirzes skolās (Talsu Mūzikas skolā un Talsu Mākslas skolā) tiek samazināts vismaz 2 reizes.	Talsu Mūzikas skola, Talsu Mākslas skola
	r* i-41 ■	"Brīvās skatuves" izveide Talsu ezera apkārtnē ar iespēju sniegt iknedēļas muzikālus priekšnesumus un koncertus.	Tiek izveidota "brīvā skatuve" Ķēniņkalnā, pie Talsu ezera, aprīkota ar elektrības pievadu un papildināma ar akustiskajiem risinājumiem.	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa, Talsu pilsētas pārvalde
	r* i-42 ■	Plenēru – meistarklašu rīkošana vizuālajā mākslā, fotomākslā, keramikas nozarē un vides instalāciju mākslā.	Vismaz reizi gadā tiek rīkots plenērs – meistarklase kādā no mākslas nozarēm, līdztekus darbojoties pieredzējušiem māksliniekiem un audzēkņiem (bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem).	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa, TN BJC, Talsu Mākslas skola
	r* i-43	Meistarklašu organizēšana mūzikā – īpašās Talsu mūzikas	Katru gadu tiek organizētas meistarklases mūzikā	Talsu Mūzikas skola

	■	ievirzes apliecinājums.	(vokālajā jomā un stīgu instrumentu spēlē).	
	r* i-44 ■	Meistarstundu loka nedēļas organizēšana Talsos.	Meistarstundu nedēļas ietvaros Talsu vecpilsētā iespējams iepazīt un izmēģināt dažādas prasmes - rotu labošana un izgatavošana, apģērba aksesuāru – tauriņu šūšana, ādas aksesuāru izgatavošana, pārlošana, ēdiena gatavošana, tai skaitā - dažādu kokteiļu sajaukšana, picu cepšana un burkānraušu cepšana, keramikas darinājumu veidošana, floristikas izstrādājumu radīšana, balonu dekorāciju izgatavošana, parafīna un vaska sveču liešana un dēlīšu apgleznošana, gleznošana, hennas zīmējumu darināšana, dāvanu saiņošana, dekupē vāžu izgatavošana, aušana, u.c.	Uzņēmējdarbības koordinators, nodibinājums "Talsu novada fonds", TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa
VM-i-3-5 Saglabāt kultūras un sportošanas tradīcijas				
i-3-2 Aktīvās atpūtas un brīvā laika pavadīšanas piedāvājums	r* i-45 ■	Talsu stāstu radīšana un stāstīšana pilsētas ielās.	Talsu stāsta radīšanā tiek iesaistīti novadpētnieki (piemēram, Antra Grūbe, Imants Tamsons, Zigurds Kalmanis, Maija Laukmane). Stāsti ielās tiek reāli stāstīti (tos noteiktās vietās var klausīties uz austiņām vai brīvā un dzirdamā balss plūdumā). Radošajā sētā tiek radīta Talsu stāstu grāmata visiem pieejamā vizuāli akcentētā veidā.	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa, Talsu Tūrisma informācijas centrs, Talsu tautas nams
	r* i-46 ■	Izglītības iestāžu un pensionāru aktivistu līdzdarbošanās tematisko taku starp pakalniem izveidē un labiekārtošanā.	Talsu 2.vidusskola atbildīga par sajūtu taku (Sauleskalns – Tigulkalns), Talsu pamatskola un pensionāru dienas centrs – par možuma taku (Vilkmuižas kalns – Krievragkalns), Talsu Valsts ģimnāzija – par cieņas taku (Ķēniņkalns – Leču kalns), Talsu Kristīgā vidusskola – par vēstures taku (Dzirnavkalns – Baznīckalns – Pilskalns), iesaistoties taku stāstu un pārsteigumu radīšanā, taku sakopšanā un ekskursiju vadīšanā.	Talsu pilsētas izglītības iestādes, biedrība ISAACK (Internacionāli un Sabiedriski aktīvo Arboristu Koku Kopēji)

■ PRIORITĀRI ĪSTENOJAMO RĪCĪBU “KĀPNES”

PIEZĪME

Vērtīgākā no prioritārajām rīcībām

ILUSTRATĪVAS PRIEKŠLIKUMU IDEJAS

27. Bērnu –
jauniešu zinātnes
centrs

28. Amatniecības
skola
pieaugušajiem

29. Peldvietas
izveide
Vilkmuižas ezerā

30. Skeitparka izveide

VESELĪBA UN MIERS
PIEZĪMES

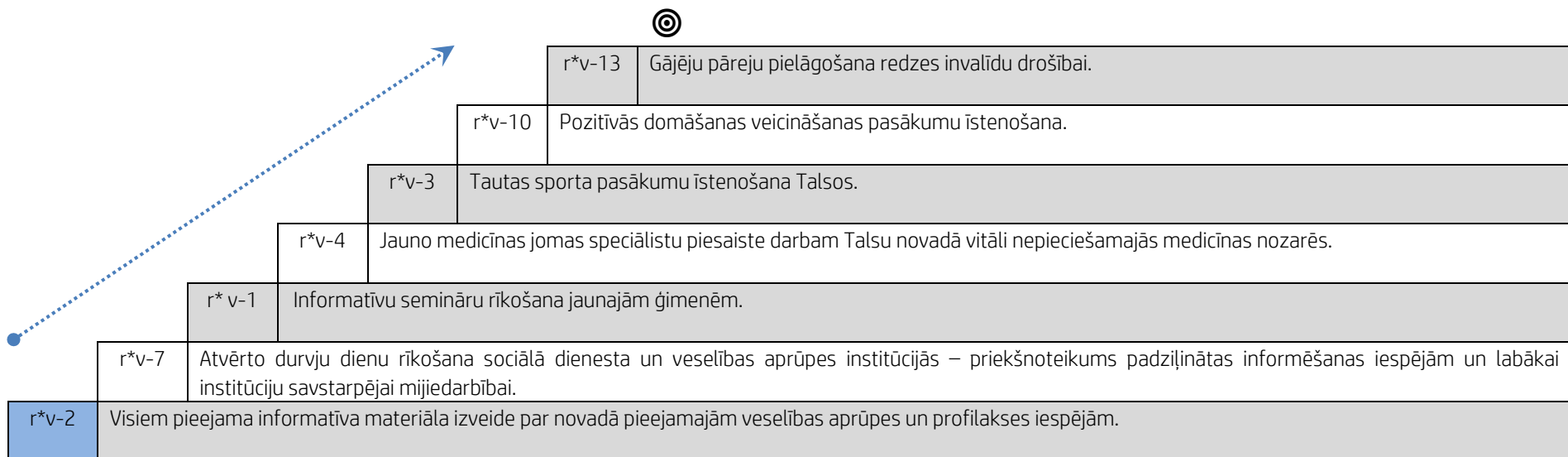
■ efektivitātes un iespējamības ziņā augstāk novērtētas rīcības	■ efektivitātes un iespējamības ziņā vidēji augstu novērtētas rīcības	■ efektivitātes un iespējamības ziņā zemāk novērtētas rīcības
---	---	---

VM-i-4-2 Veicināt iedzīvotāju veselības profilaksi un izglītību				
rīcības virziens	rīcības kods	rīcība	rezultatīvie rādītāji	atbildīgie
i-4-1 Veselības izglītība un profilakse	r*v-1 ■	Informatīvu semināru rīkošana jaunajām ģimenēm.	4 reizes gadā tiek rīkoti informatīvi semināri jaunajām ģimenēm ar agrīnā vecuma bērniem.	TNP Sabiedrības veselības speciālists
	r*v-2 ■	Visiem pieejama informatīva materiāla izveide par novadā pieejamajām veselības aprūpes un profilakses iespējām.	Tiek izstrādāts informatīvs materiāls – īpaša mājas lapa ar visa veida pieejamās veselības aprūpes un profilakses organizāciju piedāvājuma apkopojumu. Regulāra informācija tiek sniegta novada izdevumā "Talsu novada ziņas".	TNP Sabiedrības veselības speciālists, TNP Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa
	r*v-3 ■	Tautas sporta pasākumu īstenošana Talsos.	Katru gadu Talsu vai Latvijas svētku laikā tiek rīkots simbolisks Latvijas kartes kontūrskrējieni ap Talsiem. Vienlaikus tiek ierosināts iesaistīties aktualitātēm atbilstošā labdarības akcijā. Tiek aizsākta senioru nūjošanas festivāla tradīcija.	Orientēšanās klubs Ziemeļkurzeme, nodibinājums "Talsu novada fonds", Talsu pensionāru dienas centrs
VM-i-4-3 Atbalstīt un attīstīt veselības aprūpes pakalpojumu teritoriālo pieejamību novadā				
i-4-4 Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība	r*v-4 ■	Jauno medicīnas jomas speciālistu piesaiste darbam Talsu novadā vitāli nepieciešamajās medicīnas nozarēs.	Izveidota motivācijas programma jauniešiem, lai nodrošinātu darba un dzīves iespējas Talsu novadā pēc medicīnas studijām – finanšu instrumenti un materiāla atbalsta pasākumi.	TNP Sabiedrības veselības speciālists, Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas Talsu filiāle
	r*v-5 ■	Talsu Veselības centra ēkas atjaunošana, radot ģimenēm draudzīgu ēku veselības aprūpē.	Noslēgts ilgtermiņa līgums ar SIA "Talsu veselības centrs". Uzlabota Talsu veselības centra ēkas energoefektivitāte, atjaunotas Talsu veselības centra koplietošanas un speciālistu pieņemšanas telpas.	SIA "Talsu Veselības centrs", TNP Izpilddirektors
	r*v-6	Vides pieejamības nodrošināšana Talsu pilsētas ēkās, kur	Tiek nodrošināta normatīviem atbilstoša vides pieejamība	SIA "Talsu veselības

	■	tiek sniegti medicīnas pakalpojumi.	ar medicīnas pakalpojumiem saistītajās ēkās Talsos, lai ēkas kļūtu pieejamas cilvēkiem ar kustību traucējumiem un mājām ar bērnu ratiem.	centrs”
VM-i-4-4 Nodrošināt Talsu novada sociālā dienesta un veselības aprūpes institūciju sadarbību				
i-4-4 Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība	r*v-7 ■	Atvērtu durvju dienu rīkošana sociālā dienesta un veselības aprūpes institūcijās – priekšnoteikums padziļinātas informēšanas iespējām un labākai institūciju savstarpējai mijiedarbībai.	Veselības aprūpes un sociālās aprūpes institūcijās regulāri – reizi pusgadā - tiek rīkotas atvērtu durvju dienas.	TN Sociālais dienests, veselības aprūpes institūcijas, TNP Sabiedrības veselības speciālists
VM-i-5-2 Veicināt sociālā dienesta klientu nodarbinātības prasmju uzlabošanu un sociālo iekļaušanu				
i-5-1 Nodarbinātības veicināšana	r*v-8 ■	Sociālā darba mērķprogrammas izveide.	Izstrādāta sociālā darba mērķprogramma bezdarbnieku iekļaušanai sabiedrībā, konkurētspējas un iekārtošanas pastāvīgā darbā veicināšanai.	TN Sociālais dienests
	r*v-9 ■	Nodarbinātības programmas “Palīdzī vismazāk aizsargātajiem” īstenošana.	Bezdarbnieku iesaiste vismazāk aizsargāto radību atbalstam – darbs dzīvnieku patversmē, pīļu mājiņu izgatavošana dīķos pie Talsu slimnīcas un katlumājas Rīgas ielā.	TN Sociālais dienests
	r*v-10 ■	Pozitīvās domāšanas veicināšanas pasākumu īstenošana.	Tiek ieviests pozitīvās domāšanas pasākums –“PALDIES” lapa drukātā un digitālā vidē, kas darbojas ikdienā, ne tikai Ziemassvētkos. “Paldies” lapā tiek attēlotas iedzīvotāju līdzdalības un labdarības iniciatīvas (saziedotie līdzekļi, brīvprātīgā darba iniciatīvas, u.c.)	TNP Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa
i-5-2 Sociālie un atbalsta pakalpojumi	r*v-11 ■	Drošības veicināšanas pasākumu ieviešana Talsu vecpilsētas vecākajā daļā.	K.Mīlenbaha un Lielās ielas krustojuma apkārtnē tiek uzstādītas videonovērošanas kameras.	Talsu pilsētas pārvalde, Talsu novada pašvaldības policija
VM-i-5-4 Uzturēt un attīstīt sociālo infrastruktūru				
i-5-4 Sociālo un aprūpes pakalpojumu pieejamība	r*v-12 ■	Koncepcijas izstrāde par vides pieejamības konkrētiem risinājumiem atšķirīgās ēkās, t.sk. vecpilsētas ēkās. Vides pieejamības nodrošināšana ēkās, kurās tiek sniegti sabiedrībai nozīmīgi pakalpojumi.	Tiek nodrošināta vides pieejamība Talsu novada muzejā, dzimtsarakstu nodaļā, Talsu novada pašvaldības administrācijas ēkā, Talsu Mākslas skolā, kinoteātrī “Auseklis”, specializētajos bērnu veikalos.	Talsu novada muzejs, Talsu novada TNP Izpilddirektors, Talsu Mākslas skola, TN Būvvalde, Talsu tautas nams
	r*v-13	Gājēju pāreju pielāgošana redzes invalīdu drošībai.	Vismaz 10 gājēju pārejas Talsu pakalnu loka teritorijā tiek	Talsu pilsētas

	■		pielāgotas redzes invalīdu drošībai, ieviešot īpašas faktūras seguma elementus un aprīkojot luksoforus ar skaņas signālu.	pārvalde
	r*v-14 ■	Dienas aprūpes centra ar atbalstu aprūpē izveide Talsos.	Talsos, K.Mīlenbaha ielā 20 tiek izveidots dienas aprūpes centrs 15 klientu ar smagas pakāpes funkcionāliem traucējumiem atbalstam, nodrošinot atbilstošu vides pieejamību ēkas 1.stāvā un izbūvējot administrācijas telpas 2.stāvā. Tiek izstrādāts būvprojekts un veikti pārbūves darbi.	TN Sociālais dienests, Talsu pilsētas pārvalde
	r*v-15 ■	Vides pieejamības nodrošināšana bērnu ar smagiem funkcionāliem traucējumiem terapijas un apmācības nodrošināšanai.	Tiek izbūvēts lifts Talsos, Saules ielā 7, vides pieejamības nodrošināšanai visā ēkā.	TN Sociālais dienests, Talsu pilsētas pārvalde

■ PRIORITĀRI ĪSTENOJAMO RĪCĪBU "KĀPNES"

PIEZĪME

	Vērtīgākā no prioritārajām rīcībām
--	------------------------------------

ILUSTRATĪVAS PRIEKŠLIKUMU IDEJAS

31. Gājēju pāreja
redzes invalīdu
drošībai

32. "PALDIES" lapa drukātā un digitālā
vidē

MĀJOKĻU LABIEKĀRTOJUMS

PIEZĪMES

■ efektivitātes un iespējamības ziņā augstāk novērtētas rīcības	■ efektivitātes un iespējamības ziņā vidēji augstu novērtētas rīcības	■ efektivitātes un iespējamības ziņā zemāk novērtētas rīcības
---	---	---

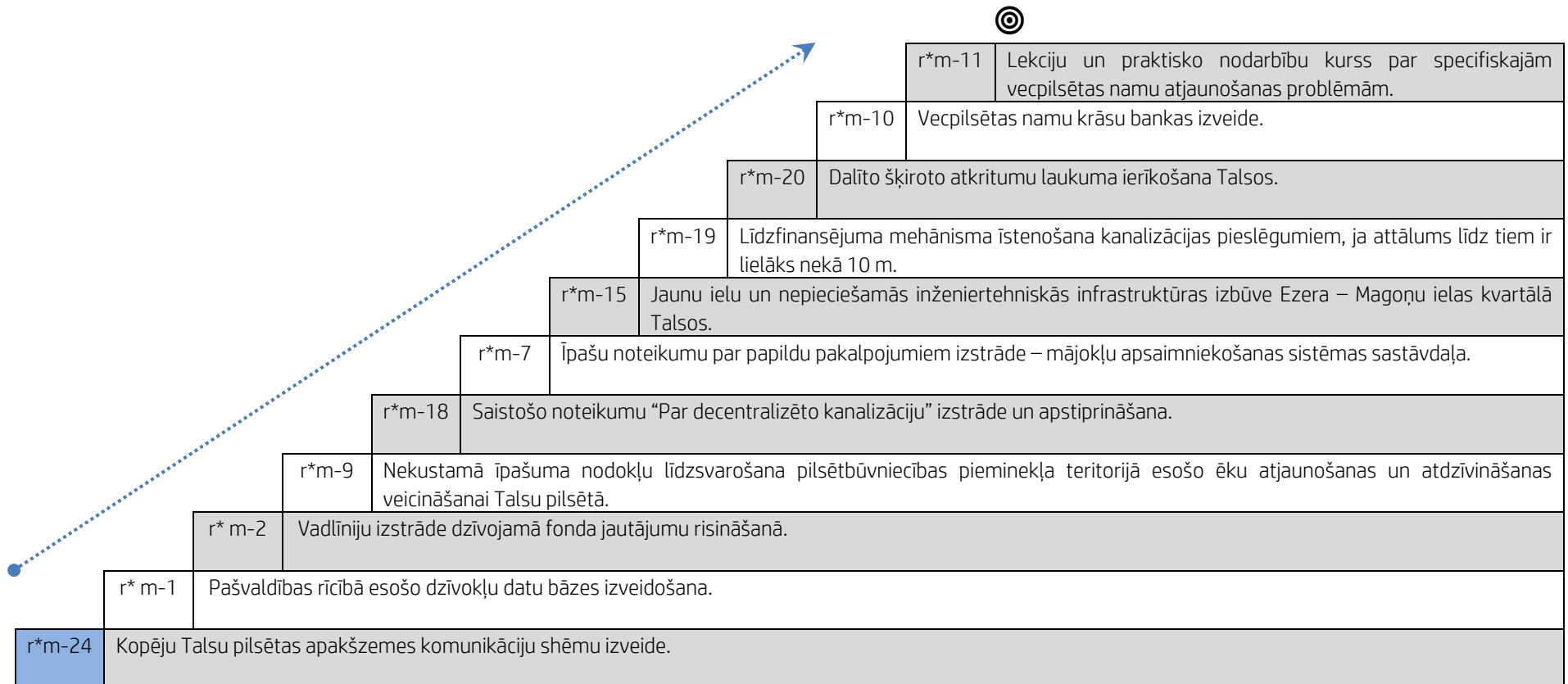
VM-i-6-1 Nodrošināt pašvaldības dzīvojamā fonda apsaimniekošanu un izmaksu efektivitātes paaugstināšanu				
rīcības virziens	rīcības kods	rīcība	rezultatīvie rādītāji	atbildīgie
i-6-1 Pašvaldības mājokļu politika	r*m-1 ■	Pašvaldības rīcībā esošo dzīvokļu datu bāzes izveidošana.	Apsekoti pašvaldības rīcībā esošie dzīvokļi Talsu pilsētā.	SIA "Talsu namsaimnieks", TNP Komunālā nodaļa
	r*m-2 ■	Vadlīniju izstrāde dzīvojamā fonda jautājumu risināšanā.	Izstrādātas vadlīnijas dzīvojamā fonda jautājumu risināšanā.	SIA "Talsu namsaimnieks", TNP Komunālā nodaļa
	r*m-3 ■	Pašvaldības rīcībā esošā dzīvojamā fonda atjaunošana.	Atjaunots pašvaldības rīcībā esošais dzīvojamais fonds Talsu pakalnu loka teritorijā, veicot kosmētiskos remontus 35 pašvaldības dzīvokļos.	SIA "Talsu namsaimnieks", TNP Komunālā nodaļa
	r*m-4 ■	Mājokļu ekoloģiskās būvniecības projektu popularizēšana.	Tiek īstenota mājokļu ekoloģiskās būvniecības principu popularizēšana un radīts atbalsta mehānisms mājokļu	TN Būvvalde

			būvniecībai, kas respektē ekoloģiskās būvniecības idejas.	
i-6-3 Labi apsaimniekots dzīvojamais fonds	r*m-5 ■	Talsu pakalnu loka teritorijā esošo daudzdzīvokļu ēku energoefektivitātes uzlabošana.	Tiek īstenoti daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes pasākumi daudzdzīvokļu mājās Talsos ar prioritāti Talsu pakalnu loka teritorijā.	SIA "Talsu namsaimnieks"
	r*m-6 ■	Daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku pagalmu labiekārtošanas programmas īstenošana.	Daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku pagalmos tiek atjaunoti bērnu laukumi, ierīkoti gājēju celiņi, autostāvvietas, soliņi, atkritumu urnas, āra apgaismojums, sporta laukumi. Minētajām darbībām ir pieejams pašvaldības līdzfinansējums atbalsta programmas ietvaros. Gada laikā īstenojama vismaz 2 pagalmu sakārtošana Talsu pilsētā.	SIA "Talsu namsaimnieks", TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa
VM-i-6-2 Attīstīt sadarbību ar namu apsaimniekotājiem				
i-6-3 Labi apsaimniekots dzīvojamais fonds	r*m-7 ■	Īpašu noteikumu par papildu pakalpojumiem izstrāde – mājokļu apsaimniekošanas sistēmas sastāvdaļa.	Izstrādāti īpaši noteikumi, kas paredz vienošanos par papildus pakalpojumiem, (šādiem noteikumiem jāklūst obligātiem attiecībā uz ūdensapgādi, kanalizāciju un atkritumu izvešanu).	SIA "Talsu namsaimnieks", SIA "Talsu ūdens", SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra""
	r*m-8 ■	Atbalsts valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļa teritorijā esošo ēku restaurācijai un konservācijai Talsu pilsētā.	Katru gadu kā līdzfinansējums tiek īstenots atbalsts valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļa teritorijā esošo ēku restaurācijai un konservācijai Talsu novada saistošo noteikumu nosacījumu ietvaros, sniedzot arī juridiska rakstura atbalstu.	TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa
	r*m-9 ■	Nekustamā īpašuma nodokļu līdzsvarošana pilsētbūvniecības pieminekļa teritorijā esošo dzīvojamo ēku atjaunošanas un atdzīvināšanas veicināšanai.	Tiek īstenota īpašuma nodokļa līdzsvarošana, veicinot vecpilsētas ēku atjaunošanu, kā arī veicinot dzīvokļu – apartamentu izbūvi.	TNP Nekustamā īpašuma nodaļa
	r*m-10 ■	Vecpilsētas namu krāsu bankas izveide.	Tiek radīta Talsu vecpilsētas namu krāsu banka – iespēja ziedot ar mērķi - tieši seno namu atjaunošanai.	TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa, TN Būvvalde, nodibinājums "Talsu novada fonds"
	r*m-11 ■	Lekciju un praktisko nodarbību kurss par specifiskajām vecpilsētas namu atjaunošanas problēmām.	Tiek organizēts īpašs lekciju – nodarbību kurss, uz kuru aicināti Talsu vecpilsētas namīpašnieki.	TN Būvvalde, TN Pieaugušo izglītības

				centrs
VM-i-6-3 Veicināt pieejamu mājokļu attīstību				
i-6-2 Sociālie mājokļi	r*m-12 ■	Sociālās mājas Talsos, K.Mīlenbaha ielā 18B energoefektivitātes uzlabošana.	Tiek īstenota sociālās dzīvojamās mājas energoefektivitātes uzlabošana Talsos K.Mīlenbaha ielā 18B	SIA "Talsu namsaimnieks", TNP Komunālā nodaļa
	r*m-13 ■	Vides pieejamības nodrošināšana sociālajā mājā Talsos, Kalna ielā 5A.	Tiek īstenots risinājums piekļuvei cilvēkiem ar kustību traucējumiem sociālajā mājā Talsos, Kalna ielā 5A.	SIA "Talsu namsaimnieks", TNP Komunālā nodaļa
	r*m-14 ■	Talsu pilsētas sociālo māju pagalmu labiekārtošana.	Tiek labiekārtoti sociālo māju pagalmi K.Mīlenbaha ielā 18B un Kalna ielā 5A, paredzot soliņus, atkritumu urnas un apstādījumus.	SIA "Talsu namsaimnieks", TNP Komunālā nodaļa
i-6-4 Pieejamu mājokļu un jaunu dzīvojamās apbūves teritoriju attīstība	r*m-15 ■	Jaunu ielu un nepieciešamās inženiertehniskās infrastruktūras izbūve Ezera – Magoņu ielas kvartālā Talsos.	Tiek veikta <i>kompleksa</i> inženiertehniskās un transporta infrastruktūras izbūve jaunu apbūves teritoriju sagatavošanai Talsu pilsētā – divām ielām Ezera un Magoņu ielas kvartālā.	TNP Komunālā nodaļa
VM-i-7-1 Nodrošināt iedzīvotājus ar kvalitatīvu dzeramo ūdeni				
i-7-2 Alternatīvās ūdensapgādes un kanalizācijas risinājumi	r*m-16 ■	Juridisko dokumentu vienkāršošana jaunu ūdens apgādes pieslēgumu veikšanai.	Pašvaldība līdzdarbojas, lai sekmētu juridisko dokumentu vienkāršošanu jaunu ūdens pieslēgumu veikšanai.	SIA "Talsu ūdens", TN Būvvalde, TNP Juridiskā nodaļa
	r*m-17 ■	Vecpilsētas daudzdzīvokļu dzīvojamo namu nodrošinājums ar ūdensvadu un kanalizācijas lokālajiem tīkliem.	Daudzdzīvokļu nami Talsu pakalnu loka teritorijā – Kalēju, K.Mīlenbaha, Laidzes, Akas, Lielajā, Raiņa un A.Lerha-Puškaiša ielās nodrošināti ar ūdensvadu un kanalizācijas tīklu lokāliem risinājumiem. Pašvaldība un SIA "Talsu ūdens" piedalās minēto ēku ūdensapgādes un kanalizācijas risinājumu īstenošanā ar līdzfinansējumu.	SIA "Talsu ūdens", TNP Izpilddirektors, Talsu pilsētas pārvalde
VM-i-7-2 Nodrošināt notekūdeņu savākšanu un vides normatīviem atbilstošu attīrīšanu				
i-7-3 Ūdenssaimniecības pārvaldība	r*m-18 ■	Saistošo noteikumu "Par decentralizēto kanalizāciju" izstrāde un apstiprināšana.	Tiek izstrādāti Talsu novada saistošie noteikumi "Par decentralizēto kanalizāciju".	SIA "Talsu ūdens", TNP Komunālā nodaļa
	r*m-19 ■	Līdzfinansējuma mehānisma īstenošana kanalizācijas pieslēgumiem, ja attālums līdz tiem ir lielāks nekā 10 m.	Tiek īstenots līdzfinansējuma mehānisms projektiem, kas paredz pieslēgumu pašvaldības kanalizācijas tīkliem, ja attālums līdz tiem ir lielāks nekā 10m.	SIA "Talsu ūdens", TNP Komunālā nodaļa
VM-i-7-3 Veicināt apkārtējās vides piesārņojuma risku samazināšanu				
i-9-5	r*m-20	Dalīto šķiroto atkritumu laukuma ierīkošana Talsos.	Talsos tiek ierīkots dalīto šķiroto atkritumu laukums.	SIA "Atkritumu

Atkritumu apsaimniekošana	■			apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"
	r*m-21 ■	Interaktīvas apmācību vietas īstenošana par atkritumu šķirošanu – pie šķiroto atkritumu laukuma Talsos.	Pie atkritumu šķirošanas laukuma Talsos tiek ierīkota interaktīva apmācību vieta par atkritumu šķirošanu un vides saudzēšanu. Sakopšanas talkas tiek organizētas vismaz 2 reizes gadā.	SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"
	r*m-22 ■	Programmas "Suņiem labvēlīgie Talsi" īstenošana, ierosinot suņu pastaigu maršrūtus, ieviešot suņu ekskrementu kastīšu automātu un palielinot suņu ekskrementu izmešanas konteineru skaitu Talsu pilsētā.	Tiek ieviests suņu ekskrementu paciņu automāts un papildus uzstādīti 7 jauni suņu ekskrementu izmešanas konteineri Talsu pilsētas pakalnu loka teritorijā.	SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"
	r*m-23 ■	Pazemes šķiroto atkritumu konteineru "Molok" ieviešana Talsu vecpilsētā.	2 novietnēs Talsu vecpilsētā tiek ierīkots pazemes šķiroto atkritumu konteiners "Molok".	SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"
VM-i-8-1 Nodrošināt siltumapgādes pakalpojumu pieejamību pašvaldības dzīvojamā fondā				
i-8-2 Talsu pilsētas centralizēto siltumapgādes sistēmu pārbūve	r*m-24 ■	Kopēju Talsu pilsētas apakšzemes komunikāciju shēmu izveide.	Izveidota vienota Talsu pilsētas apakšzemes komunikāciju shēma, kurā attēlotas visa veida inženierkomunikācijas pilsētā – elektroapgādes tīkli, siltumapgādes trases, ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli, sakaru tīkli.	TNP Komunālā nodaļa
VM-i-8-2 Sekmēt apkures sistēmu modernizēšanu un komunālo pakalpojumu izmaksu efektīvizēšanu				
i-8-2 Talsu pilsētas centralizēto siltumapgādes sistēmu pārbūve	r*m-25 ■	Talsu pilsētas Centralizētās siltumapgādes sistēmas pārbūve.	Talsu pilsētā tiek atjaunota CSS Centralizētā siltumapgāde sistēma – pārbūvēta katlu māja A.Pumpura ielā un siltumtrases. Pārbūves laikā tiek izmantota bijušās slimnīcas katlumāja un katlumājas dūmenis.	SIA "Talsu Bio-enerģija"

■ PRIORITĀRI ĪSTENOJAMO RĪCĪBU “KĀPNES”

PIEZĪME

Vērtīgākā no prioritārajām rīcībām

ILUSTRATĪVAS PRIEKŠLIKUMU IDEJAS

33. Pagalmu
labiekārtošana

34. Interaktīvas
apmācību
vietas
īstenošana
par atkritumu
šķirošanu

35. Suņu ekskrementu kastīšu automāts

36. Pazemes šķiroto atkritumu konteineri "Molok"

DARBĪGUMS
PIEZĪMES

■ efektivitātes un iespējamības ziņā augstāk novērtētas rīcības	■ efektivitātes un iespējamības ziņā vidēji augstu novērtētas rīcības	■ efektivitātes un iespējamības ziņā zemāk novērtētas rīcības
---	---	---

VM-i-1-2 Uzturēt un attīstīt pašvaldības teritorijā esošo ceļu infrastruktūru, tai skaitā publisko infrastruktūru uzņēmējdarbības atbalstam				
rīcības virziens	rīcības kods	rīcība	rezultatīvie rādītāji	atbildīgie
i-1-1 Pašvaldības ceļu un ielu programma	r* d-1 ■	Stendes, Saules, F.Blumbaha un Brīvības ielu krustojuma pārbūve par lokveida krustojumu.	Tiek izstrādās būvprojekts, un tiek veikta Stendes, Saules, F.Blumbaha un Brīvības ielu krustojuma pārbūve par lokveida krustojumu, īpašu uzmanīgu pievēršot apkārtnē esošo vides objektu un koku saglabāšanas, pārvietošanas vai likvidēšanas izvērtējumam.	Talsu pilsētas pārvalde, TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa
	r* d-2 ■	Satiksmes drošības uzlabošana K.Mīlenbaha un Saules ielu krustojumā, izvērtējot krustojuma pārbūvi par lokveida krustojumu vai aktualizējot luksofora darbību.	Tiek uzlabota satiksmes drošība K.Mīlenbaha un Saules ielu krustojumā, izbūvējot lokveida krustojumu vai izmainot luksofora darbības uzstādījumus.	Talsu pilsētas pārvalde
	r* d-3 ■	Jaunās Fabrikas ielas pārbūve.	Tiek īstenota jaunās Fabrikas ielas pārbūve, nodrošinot pārbūvētās ielas ilgtspējību un atbilstību ceļu projektēšanas standartiem.	Talsu pilsētas pārvalde, TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa
	r* d-4 ■	Lielās ielas seguma atjaunošana posmā no Zvaigžņu ielas līdz Talsu Tautas namam.	Tiek atjaunots Lielās ielas posms starp Zvaigžņu ielu un Talsu Tautas namu.	Talsu pilsētas pārvalde
	r* d-5 ■	Zvaigžņu ielas posma pārbūve no ielas akmens bruģa posma līdz Lielajai ielai.	Tiek izstrādāts būvprojekts, un tiek pārbūvēts Zvaigžņu ielas posms no Lielās ielas līdz ielas akmens bruģa daļai.	Talsu pilsētas pārvalde, TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa
	r* d-6 ■	Draudzības ielas pārbūve posmā no Ezera ielas līdz K.Valdemāra ielai.	Tiek izstrādāts būvprojekts, un tiek pārbūvēta Draudzības ielas daļa posmā no Ezera ielas līdz K.Valdemāra ielai.	Talsu pilsētas pārvalde, TNP Attīstības

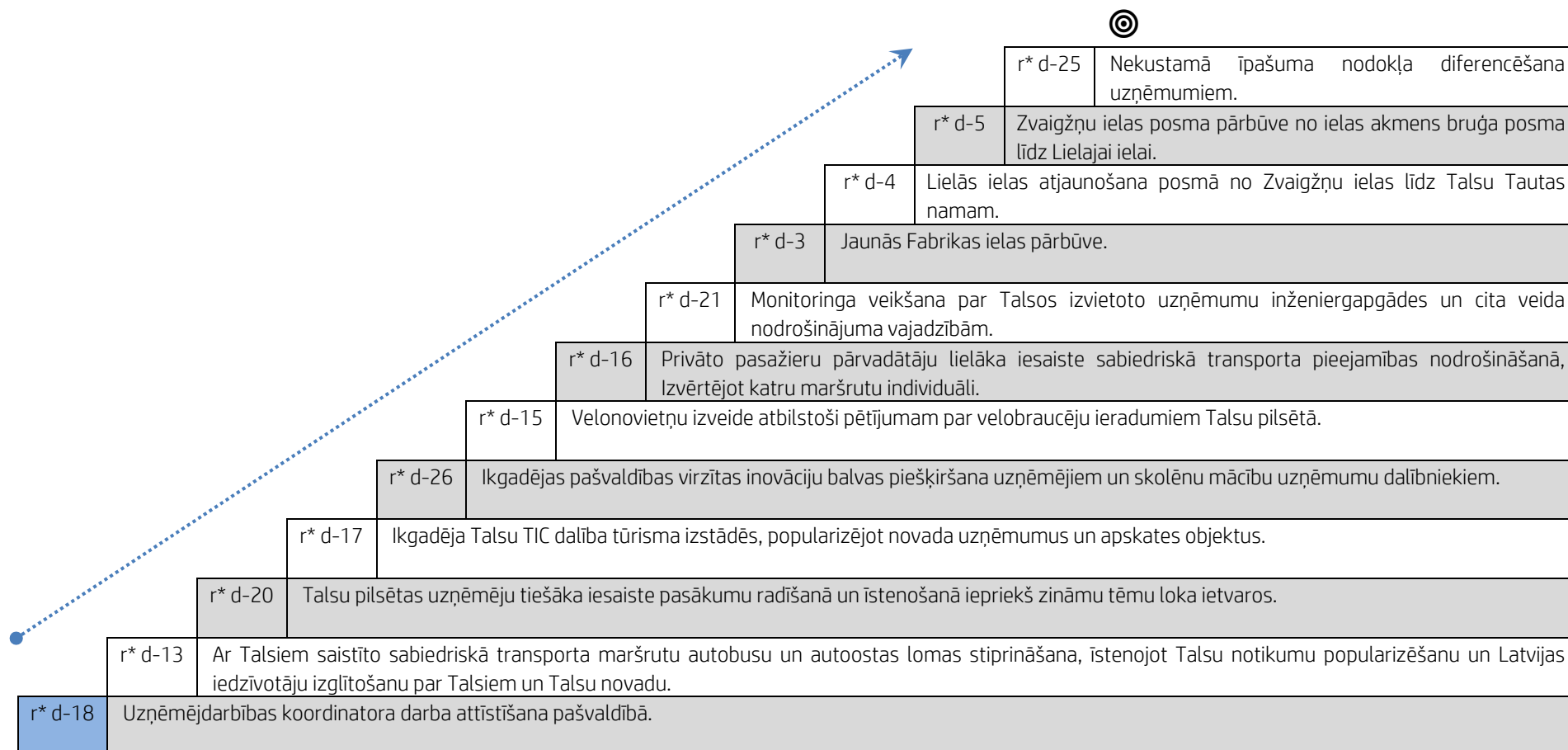
				plānošanas un projektu vadības nodaļa
	r* d-7 ■	Viksnas, Vitolu, Strazdu, Ziedu, Apbūviešu, Smilgu un Priežu ielu segumu pārklāšana ar bitumena maisījumu.	Bitumena maisījuma pārklājums tiek realizēts Viksnas, Vitolu, Strazdu, Ziedu, Apbūviešu, Smilgu un Priežu ielu segumiem.	Talsu pilsētas pārvalde
	r* d-8 ■	Ielu apgaismojuma izbūve Raiņa, Fabrikas, Draudzības, Kalēju, Dzirnavu un Dārza ielās.	Tiek izstrādāts būvprojekts Draudzības, Kalēju, Dzirnavu un Dārza ielās, minētajām ielām un Raiņa un Fabrikas ielām tiek izbūvēts ielu apgaismojums. Fabrikas, Kalēju, Dzirnavu un Dārza ielās āra apgaismojuma laternas tiek ierīkotas, īstenojot senlaicīga dizaina risinājumus.	Talsu pilsētas pārvalde
	r* d-9 ■	Talsu pilsētas "vārtu" izcelšana Laidzes ielā un Rīgas un Stendes ielu apļveida krustojumā, izmantojot Talsiem raksturīgu simboliku.	Rīgas un Stendes ielu apļveida krustojumā tiek radīts trīsdimensionāls ar ziedu un augu klājumu apstādīts asociatīvs deviņu pakalnu motīva modelis. Pilsētas vārtus Rīgas ielā var papildināt īpašs ziedu svītrkods nogāzē pie "Jāņa centrs" iepretim Jaunajiem kapiem. Laidzes ielā pilsētas vārtu izcelšana īstenojama ar mērogam atbilstošas mākslinieciskas instalācijas paņēmieniem.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa, Talsu pilsētas pārvalde
	r* d-10 ■	Talsu pilsētā izvietoto ceļazīmju un to nepieciešamības monitorings, novēršot neatbilstoša augstuma ceļazīmju esamību un pēc iespējas samazinot ceļazīmju skaitu vecpilsētas daļā.	Tiek veikts Talsu pilsētas pakalnu loka teritorijas ceļazīmju monitorings, izvērtēta zīmju nepieciešamības pakāpe un izvietojuma augstums. Tiek ieviests apstāšanās laika ierobežojums Lielajā ielā.	TNP Komunālā nodaļa, CSDD, Talsu pilsētas pārvalde
	r* d-11 ■	Satiksmes drošības stiprināšana Lielajā ielā, Rīgas ielā un Dundagas ielā.	Lielajā ielā tiek izveidota barjera iepretim Talsu mūzikas skolas ārdurvīm. Rīgas ielā pie "pīļu dīķa" un Dundagas ielā pie Talsu autoostas tiek uzlabotas gājēju pārejas, ieviešot salīgas gājēju drošībai.	TNP Komunālā nodaļa, CSDD, Talsu pilsētas pārvalde
i-1-3 Ilgtspējīgs sabiedriskais transports. Talsu mobilitātes centrs	r* d-12 ■	Velosipēdu novietnes ierīkošana pie Talsu autoostas, velonomas iespēju radīšana Talsu autoostas apkārtnē un Talsu sporta namā.	Autoostas apkārtnē tiek piedāvātas velonomas un velosipēdu novietošanas iespējas. Velonomas iespējas tiek piedāvātas arī Talsu sporta namā.	A/s "Talsu autotransports", Talsu pilsētas pārvalde, Talsu autoostas tiešā tuvumā izvietotie uzņēmumi
	r* d-13 ■	Ar Talsiem saistīto sabiedriskā transporta maršrutu autobusu un autoostas lomas stiprināšana, īstenojot	Autoostā un autobusus sabiedriskā transporta maršrutos pieejami informācijas pakalpojumi monitoros, - ar	A/s "Talsu autotransports",

		Talsu notikumu popularizēšanu un Latvijas iedzīvotāju izglītošanu par Talsiem un Talsu novadu.	informatīvu, izglītojošu un reklamējošu raksturu par Talsiem un Talsu novadu.	TNP Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa, SIA "Talsu TV"
VM-i-1-3 Veicināt veloinfrastruktūras attīstību				
i-1-1 Pašvaldības ceļu un ielu programma	r* d-14 ■	Talsu pilsētas veloceļa marķēšana un izbūve Raiņa ielā, Rīgas ielā, Dundagas ielā un Stendes ielā.	Izbūvēts un marķēts Talsu pilsētas veloceļš Raiņa ielā (no Nestes apļa līdz pilsētas robežai Pastendes virzienā), Rīgas ielā (ielas pāra numerācijas pusē – ar savienojumu pie lielā rotācijas apļa), Dundagas ielā (ielas pāra numerācijas pusē), un Stendes ielā (starp lielo rotācijas apli un plānoto rotācijas apli pie Brīvības ielas.	Talsu pilsētas pārvalde, TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa
	r* d-15 ■	Velonovietņu izveide atbilstoši pētījumam par velobraucēju ieradumiem Talsu pilsētā.	Tiek izveidotas velonovietnes vai palielināta velonovietņu ietilpība pie Talsu pilsētas izglītības, kultūras, sabiedriskās ēdināšanas un sociālā dienesta iestādēm. Kāds no velostatīviem varētu būt kā metāliski izliekts vārds "TALSI".	Talsu pilsētas pārvalde
VM-i-1-5 Veicināt ilgtspējīgu sabiedriskā transporta attīstību un pašvaldības autotransporta un loģistikas tīkla modernizāciju				
i-1-4 Pašvaldības autotransporta mobilitātes un loģistikas pakalpojumi	r* d-16 ■	Privāto pasažieru pārvadātāju lielāka iesaiste sabiedriskā transporta pieejamības nodrošināšanā, Izvērtējot katru maršrutu individuāli.	Tiek attīstīta sabiedriskā transporta pieejamība ar privāto pārvadātāju pakalpojumu palīdzību – kā alternatīvu skolēnu autobusiem, veicinot ilgtspējīgu sabiedriskā transporta attīstību, samazinot CO izmešu daudzumu, dodot lielākas mobilitātes iespējas skolēniem – dažādu ārpuskolas nodarbību apmeklētājiem, dodot iespējas pielāgot maršrutus braucēju ieradumiem un vajadzībām.	TNP Komunālā nodaļa, a/s "Talsu autotransports"
VM-e-1-2 Nodrošināt uzņēmējiem nepieciešamās informācijas apriti				
e-1-2 Informatīvais atbalsts uzņēmējiem	r* d-17 ■	Ikgadēja Talsu TIC dalība tūrisma izstādēs, popularizējot novada uzņēmumus un apskates objektus.	Nodrošināta ikgadēja dalība izstādēs reklamējot Talsu novada uzņēmējus un apskates objektus.	Talsu TIC
	r* d-18 ■	Uzņēmējdarbības koordinatora darba attīstīšana pašvaldībā.	Pašvaldībā darbojas ar iniciatīvu apveltīts uzņēmējdarbības koordinators, - īpaša saikne ar jebkuru uzņēmēju pašvaldībā, - uzņēmējiem un pašvaldībai būtiskās jomās.	Uzņēmējdarbības koordinators
	r* d-19 ■	Talsu vecpilsētā izvietoto uzņēmumu pastiprināta popularizēšana pašvaldības informācijas materiālos.	Pašvaldības informācijas materiālos (Talsu TV un izdevumā Talsu novada ziņas) tiek īstenots īpašs atbalsts vecpilsētā izvietotajiem uzņēmumiem – kā padziļināta informācija, video informācija un tml.	TNP Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa, SIA "Talsu TV"

	r* d-20 ■	Talsu pilsētas uzņēmēju tiešāka iesaiste pasākumu radīšanā un īstenošanā iepriekš zināmu tēmu loka ietvaros.	Pilsētas uzņēmēji tiek laikus informēti par kopīgi rīkojamo pasākumu virzieniem, tiek iesaistīti pasākumu paketes radīšanā, uzticot uzņēmējiem tiešāku iesaisti pasākumu norisēs. Apkalpojošo sfēru aktivitātes tiek aicināts plānot un īstenot ciešā sasaistē ar gada lielajiem pasākumiem Talsos (aicinot darboties ar radošāku pieeju, strādāt vēlākas vai ilgākas darba stundas svētku laikā, sniegt konkrētām tēmām atbilstošus piedāvājumus). Operatīvai uzņēmēju apziņošanai tiek izmantotas WhatsApp un sociālo tīklu platformas.	Uzņēmējdarbības koordinators, TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa, Talsu Tautas nams
VM-e-1-3 Uzturēt un attīstīt uzņēmumu vajadzībām atbilstošu ceļu tīklu un inženiertehnisko nodrošinājumu				
e-1-1 Ražošanas teritoriju attīstīšana	r* d-21 ■	Monitoringa veikšana par Talsos izvietoto uzņēmumu inženierapgādes un cita veida nodrošinājuma vajadzībām.	Tiek veikts monitoringa esošajai situācijai saistībā ar inženierapgādi un cita veida nodrošinājumu uzņēmumu vajadzībām, izveidojot datu bāzi par Talsu pilsētā izvietotajiem uzņēmumiem un to aktuālajām interesēm.	Uzņēmējdarbības koordinators, TNP Komunālā nodaļa
	r* d-22 ■	Talsu uzņēmumu nodrošinājums ar ugunsdzēsības vajadzībām nepieciešamo ūdensapgādi.	Ierīkots hidrants pie a/s "Talsu autotransports".	TNP Komunālā nodaļa, a/s "Talsu autotransports", Talsu pilsētas pārvalde
VM-e-1-4 Veicināt darbaspēka pieejamību				
e-1-4 Darbaspēks	r* d-23 ■	Ciešākas sadarbības ar darba devēju konfederāciju un nodarbinātības aģentūru īstenošana.	Tiek attīstīta ciešāka sadarbība ar darba devēju konfederāciju un nodarbinātības aģentūru, kopīgi radot viegli uztveramu uzskatāmu darba pieprasījuma un darba piedāvājuma modeli Talsu pilsētā un novadā.	Uzņēmējdarbības koordinators
	r* d-24 ■	Darbaspēkam nepieciešamā mājokļu piedāvājuma paplašināšanas risināšana, izmantojot ārzemēs dzīvojošo talsinieku neizmantoto mājokļu iznomāšanas iespējas.	Māju apsaimniekošanas uzņēmumi uzņemas starpnieka lomu dzīvokļu vai māju iznomāšanai jaunajām ģimenēm un speciālistiem gadījumos, ja iznomātāji ir ārvalstīs dzīvojošie talsinieki.	SIA "Talsu namsaimnieks"
VM-e-1-5 Veicināt un atbalstīt esošo uzņēmēju attīstību				
e-1-3 Finanšu atbalsta instrumenti vietējiem uzņēmumiem	r* d-25 ■	Nekustamā īpašuma nodokļa diferencēšana uzņēmumiem.	Nekustamā īpašuma nodokļa diferencēšana tiek īstenota atkarībā no ieguldījumiem nekustamajā īpašumā, atrašanās vietas un situācijas. Īpaši atbalstāmā joma ir ēdināšanas uzņēmumi un naktsmītņu sniegšanas pakalpojumi.	TNP Nekustamā īpašuma nodaļa

	r* d-26 ■	Ilgadējas pašvaldības virzītas inovāciju balvas piešķiršana uzņēmējiem un skolēnu mācību uzņēmumu dalībniekiem.	Katru gadu kopīgi ar Talsu komersantu klubu pašvaldība nominē uzņēmumu un skolēnu mācību uzņēmumu inovāciju balvai.	Uzņēmējdarbības koordinators, biedrība "Talsu komersantu klubs"
--	--------------	---	---	---

■ PRIORITĀRI ĪSTENOJAMO RĪCĪBU "KĀPNES"

PIEZĪME

Vērtīgākā no prioritārajām rīcībām

ILUSTRATĪVAS PRIEKŠLIKUMU IDEJAS

37.Deviņu
pakalnu
motīvs
pilsētas
“vārtos”
lielajā
rotācijas
apļī

38.Velonovietnes

39.
Inovāciju
balva

40.Velostatīvs
vārda “TALSI”
formā

UNIKALITĀTE UN VĒRTĪBAS
PIEZĪMES

■ efektivitātes un iespējamības ziņā augstāk novērtētas rīcības	■ efektivitātes un iespējamības ziņā vidēji augstu novērtētas rīcības	■ efektivitātes un iespējamības ziņā zemāk novērtētas rīcības
---	---	---

VM-u-1-1 Attīstīt reģiona līmeņa izglītības, <u>kultūras</u>, sporta un veselības aprūpes pakalpojumus				
rīcības virziens	rīcības kods	rīcība	rezultatīvie rādītāji	atbildīgie
u-1-1 Talsi – reģiona līmeņa izglītības, <u>kultūras</u> , sporta un veselības aprūpes centrs	r* u-1 ■	Talsu Tautas namam nepieciešamo informācijas tehnoloģiju un plotera iegāde.	legādātas informācijas tehnoloģijas (datori, videoprojektors, programmatūras) un ploteris Talsu Tautas nama vajadzībām, uzlabojot noformēšanas iespējas, pasākumu norišu iespējas un iestādes pārvaldību.	Talsu Tautas nams
	r* u-2 ■	Apgaismošanas un apskaņošanas iekārtu iegāde Talsu Tautas nama vajadzībām.	legādātas papildus gaismas iekārtas un jauna skaņas iekārta pasākumu norišu uzlabošanai.	Talsu Tautas nams
	r* u-3 ■	Talsu Tautas nama skatuves un lielās zāles grīdu atjaunošana.	Atjaunota grīda Talsu tautas nama skatuvei un lielajai zālei.	Talsu Tautas nams
	r* u-4 ■	Kinoteātra “Auseklis” foajē atjaunošana.	Atjaunots kinoteātra “Auseklis” foajē, īstenojot ēkas raksturam atbilstošu interjera risinājumu. Kinoteātra vestibulā tiek izrādītas laikmetīgās mākslas gleznas.	Talsu Tautas nams
	r* u-5 ■	Kinoteātra “Auseklis” fasādes atjaunošana.	Atjaunota kinoteātra “Auseklis” fasāde, ievērtējot energoefektivitātes rādītājus.	Talsu Tautas nams
	r* u-6 ■	1-2 jaunu programmu gadā izveide Talsu novada muzejā .	Talsu novada muzejā tiek izveidotas 1 – 2 jaunas programmas gadā, atbilstoši aktualitātēm vai īpašu notikumu gadadienām.	Talsu novada muzejs
	r* u-7 ■	Muzeja rakstu izdošana reizi trijos gados.	Reizi trijos gados tiek izdoti muzeja raksti.	Talsu novada muzejs
	r* u-8 ■	Talsu novada muzeja telpu pārbūve.	Tiek atjaunota elektroinstalācija muzeja galvenās ēkas zālei 2.stāvā, atjaunoti muzeja vestibila logi, uzlabojot energoefektivitātes rādītājus.	Talsu novada muzejs
	r* u-9 ■	Talsu novada muzeja galvenās ēkas balkona zāles griestu restaurācija.	Restaurēti griesti muzeja galvenās ēkas balkona zālē.	Talsu novada muzejs
	r* u-10 ■	Vides pieejamības nodrošināšana Talsu novada muzejā.	Talsu novada muzejā ierīkots lifts – skatu platforma, vides pieejamības nodrošināšanai un jaunu skatupunktu	Talsu novada muzejs

			iegūšanai.	
	r* u-11 ■	Muzeja ēkas fasādes atjaunošanas būvprojekta izstrāde.	Izstrādāts būvprojekts muzeja ēkas fasādes atjaunošanai.	Talsu novada muzejs, TN Būvvalde
	r* u-12 ■	Četru pie Talsu novada muzeja ēkas izvietoto 17.gs. lielgabalu konservācija.	Konservēti četri 17.gs.lielgabali pie Talsu novada muzeja ēkas.	Talsu novada muzejs
VM-u-1-3 Pilsētbūvniecības pieminekļa kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un attīstība				
u-1-1 Talsi – reģiona līmeņa izglītības, <u>kultūras</u> , sporta un veselības aprūpes centrs	r* u-13 ■	Detalizētu teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu (TIAN) izstrāde Talsu vecpilsētas teritorijai Teritorijas plānojuma vai Lokālpilānojuma ietvaros, iekļaujot nosacījumus ēku daļām, apdarei, izmantojamajiem materiāliem, nosacījumus izkārtņu izvietošanai.	Detalizēti teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (TIAN) Teritorijas plānojuma vai Lokālpilānojuma ietvaros tiek balstīti rezultātos, kas ietverti uzņēmuma AIG pētījumā par Talsu vecpilsētas vēsturisko apbūvi. Teritorijas plānojums vai Lokālpilānojums nosaka precizētas ainaviski vērtīgo teritoriju, kā arī pilsētbūvnieciskā pieminekļa teritoriju un to aizsardzības zonu robežas. Galvenās vadlīnijas TIAN izstrādei – • jaunu sabiedriski nozīmīgu objektu būve veicama vecpilsētas teritorijā, pārbūvējot esošās ēkas vai izmantojot neapbūvētās teritorijas – nolūkā koncentrēt potenciālās cilvēku plūsmas pilsētas vēsturiskajā daļā. • atbilstoši Talsu vecpilsētas kultūrvēsturiskajam statusam pieļaut iespēju mazināt normatīvo nosacījumu prasības attiecībā uz vides pieejamību, autostāvvietu nepieciešamību, energoefektivitātes rādītājiem, u.c.	TN Būvvalde
	r* u-14 ■	Vienotas “Stila grāmatas” izveide par vecpilsētas ēkām – vadlīnijas vecpilsētas ēku atjaunošanai.	Pamatojoties uz iepriekš veikto vecpilsētas ēku inventarizāciju, tiek izstrādātas vienotas vadlīnijas vecpilsētas ēku un to daļu atjaunošanai un uzturēšanai – kā “Stila grāmata” visiem saprotamā un vienkāršā valodā.	TN Būvvalde
VM-u-1-4 Pilsētas un novada mārketinga pasākumu programmas izstrāde un ieviešana				
u-1-3 Marketinga pasākumi	r* u-15 ■	Talsu pilsētas tūrisma maršrutu un tūrisma produktu pilnveidošana.	Izstrādāti jauni un pilnveidoti esošie tūrisma maršruti Talsu pilsētā – Pakalnu taku maršruts, Talsu saulītes staru maršruti, maršruts “Māksla uzdzied Talsos”. Tūrisma maršruti tiek piedāvāti iespiedizdevumu un	Talsu TIC

			digitālā formā.	
	r* u-16 ■	Jaunu interaktīvu ekskursiju radīšana un esošo interaktīvo ekskursiju pilnveide.	Izstrādātas jaunas un pilnveidotas esošās interaktīvās ekskursijas ("Ar omu un mugursomu"). Ekskursijas dažādu noskaņu Pakalnu takās tiek izveidotas ar Talsu pilsētas izglītības iestāžu līdzdalību (skat. r*i-46). Tiek radītas interaktīvās skaņu, garšu, krāsu, smaržu un sajūtu ekskursijas.	Talsu TIC, Talsu pilsētas izglītības iestādes
	r* u-17 ■	Jauniešu un brīvprātīgo piesaiste darbam tūrisma jomā Talsos.	Sadarbībā ar NVA tiek piesaistīti jaunieši darbam tūrisma jomā vasaras sezonā. Sadarbībā ar NVO sektoru darbam tūrisma jomā tiek piesaistīti ārvalstu brīvprātīgie. Jaunieši iegūst praksi un zināšanas, ārvalstu brīvprātīgie palīdz uzlabot starptautisko komunikāciju, ir Talsu un Latvijas vārda vēstneši pasaulē.	Talsu TIC, Nodarbinātības Valsts aģentūra, nodibinājums "Talsu novada fonds"
	r* u-18 ■	Jaunu informatīvo stendu izvietošana.	Līdztekus jauniem digitāliem informatīvajiem stendiem pie Talsu autoostas un Talsu tautas nama (r*s-8), tiek atjaunoti esošie informācijas stendi pie apskates objektiem (pie Vilkmuižas ezera, pie Talsu pakalniem).	Talsu TIC, Talsu pilsētas pārvalde
	r* u-19 ■	Jaunas fototehnikas iegāde Talsu TIC vajadzībām.	Iegādāta fototehnika Talsu TIC vajadzībām, nolūkā uzlabot Talsu marketinga pasākumu vizuālo ietēpumu.	Talsu TIC
VM-u-2-1 Sekmēt novada kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un pieejamību sabiedrībai				
u-2-2 Kultūr- vēsturiskais mantojums	r* u-20 ■	Atbalsts Talsu luterāņu baznīcas jumta seguma atjaunošanai.	Tiek sniegts pašvaldības finansiāls atbalsts Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa "Talsu luterāņu baznīca" māla dakstiņu jumta seguma atjaunošanai.	Talsu pilsētas pārvalde, Talsu ev. luteriskā draudze
	r* u-21 ■	Vilkmuižas ezera dārgumu krātuves "izgaismošana".	Pamatojoties uz Vilkmuižas ezerā veikto arheoloģisko izpēti, tiek radītas jaunas aktivitātes – rotu kalšana, seno priekšmetu darināšana, keramika, laivu būve, u.c.	Talsu novada muzejs, Talsu amatu meistari - rotkaļi, keramiķi, u.c., Uzņēmējdarbības koordinators
	r* u-22 ■	Lietišķās mākslas kolektīva "Dzīpars" radīto latvisko cimdu rakstu krājuma izdošana.	Tiek izdots LMK "Dzīpars" latvisko cimdu rakstu krājums.	LMK "Dzīpars", Talsu Tautas nams, TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa
	r* u-23	Novadmācības ieviešana vispārējās izglītības iestādēs.	Skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs tiek	Talsu pilsētas

	■		nodrošināta izglītība novadmācībā – par senajām ēkām, novada kultūras darbiniekiem, novada vēstures līkločiem, novada amatniekiem, u.c. Novadmācība var tikt īstenota kāda mācību priekšmeta ietvaros, kā projektu tēmu bloks vai kā fakultatīvs kurss. Novadmācības vai projekta nedēļu ietvaros skolēni sagatavo detalizētu informāciju un attēlus par Talsu vecpilsētas namu vēsturi, lai šo informāciju nodotu uzņēmējiem vecpilsētas ielās tālākai eksponēšanai.	izglītības iestādes
VM-u-2-2 Pilnveidot esošos un sniegt atbalstu jauniem radošiem projektiem				
u-2-1 Novada pasākumi	r* u-24 ■	Ķīniešu jaunā gada festivāls un kultūru dažādību parāde.	Nesezonas laikā (februāra sākumā vai janvāra beigās) Talsos, t.s. “Ķīniešu kvartālā” tiek rīkots krāsains un jautrs ziemas festivāls, lai atzīmētu ķīniešu jaunā gada aizsākumu, kā arī lai izgaismotu dažādo, ar Talsiem saistīto daudznacionālo kultūru vērtības un savdabības no dažādu tautu sadzīves skatupunktiem. Ziemas festivāls ir pirmais jaunās sezonas notikums. Pilsētas uzņēmēji tiek aicināti pielāgot savus darba laiku grafikus pasākuma norisēm.	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa, biedrība Talsu Rotari klubs
	r* u-25 ■	Lielo lasīšanas svētku un grāmatu svētku organizēšana Talsos.	Februāra beigās tiek rīkoti Lielie lasīšanas svētki bērniem, martā – Grāmatu svētki visu vecumu lasītājiem.	Talsu Galvenā bibliotēka
	r* u-26 ■	Kārļa Ferdinanda Amendas Mūzikas svētku un Starptautiskā mūzikas skolu stīgu instrumentu individuālo izpildītāju konkursa organizēšana.	Aprīlī tiek rīkoti K.F.Amendas Mūzikas svētki, izceļot kamerģitāras žanru, kā arī Starptautiskais mūzikas skolu stīgu instrumentu individuālo izpildītāju konkurss.	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa, Talsu Mūzikas skola
	r* u-27 ■	Mākslas dienu rīkošana un Žaņa Sūniņa prēmijas vizuālajā mākslā pasniegšana.	Aprīlī – Talsu pilsētas dzimšanas dienā tiek rīkotas Mākslas dienas – mākslas pasākumu norises – izstādes un tikšanās ar māksliniekiem tiek organizētas pēc iespējas lielākā skaitā vietu – Talsu novada muzejā, skolās, Talsu novada bibliotēkā, kinoteātrī “Auseklis”, Talsu Tautas namā, Talsu novada administratīvajā ēkā.	Talsu novada muzejs
	r* u-28 ■	Talsu Starptautiskā bērnu un jauniešu akadēmiskās dziedāšanas un vokālo ansambļu konkursa rīkošana.	Maijā Talsu Tautas namā un Talsu mūzikas skolā tiek rīkots Talsu Starptautiskais bērnu un jauniešu akadēmiskās dziedāšanas un vokālo ansambļu konkurss. Pazīstami talsinieki, akadēmiskās dziedāšanas	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa, Talsu Mūzikas skola

			meistari, tiek aicināti būt par konkursa “krustvecākiem”.	
r* u-29 ■	SEB Latvijas kalnu divriteņu maratona posma organizēšana Talsos.		Maijā Talsos tiek rīkots SEB Latvijas kalnu divriteņu maratona posms. Pilsētas uzņēmēji tiek aicināti pielāgot savus darba laiku grafikus pasākuma norisēm. Tiek rīkots <i>mazais mājražotāju tirdziņš</i> Vecpilsētā, vietējiem tirgotājiem nenosakot maksu par tirgošanos.	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa
r* u-30 ■	Talsu rallija vai Kurzemes rallija Talsu posma organizēšana Talsos.		Maijā Talsos tiek organizēts tradicionāls rallija sacensību posms. Pilsētas uzņēmēji tiek aicināti pielāgot savus darba laiku grafikus pasākuma norisēm.	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa, SIA “Ra events”
r* u-31 ■	Brīvdabas koncerta “Ārpasaules mūzika Tigulkalnā” ikgadēja rīkošana.		Katru gadu jūnijā Tigulkalnā tiek rīkots brīvdabas koncerts “Ārpasaules mūzika Tigulkalnā”, realizējot augstvērtīgas ar sajūtām, noskaņām un meditācijām papildītas mūzikas programmas. Pilsētas uzņēmēji tiek aicināti pielāgot savus darba laiku grafikus pasākuma norisēm.	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa
r* u-32 ■	Talsu pilsētas svētku organizēšana katra gada jūlija pirmajā nedēļas nogalē.		Jūlijā pirmajā nedēļā Talsu pilsētas svētku norisēs aktīvāk tiek iesaistīti Talsu uzņēmēji un sabiedrisko organizāciju pārstāvji – aicinot ne tikai līdzdarboties ar finansiālu ieguldījumu, bet arī praktiski iesaistoties dažādās norisēs, t.sk. svētku gājienā. Pilsētas uzņēmēji tiek aicināti pielāgot savus darba laiku grafikus pasākuma norisēm. Pilsētas svētku norises <u>vietas</u> ir pēc iespējas dažādākas. Svētkos rīkojams strūklaku šovs.	Talsu Tautas nams
r* u-33 ■	Talsu pilsētas vēstures nedēļas virpulis.		Jūlijā beigās viena nedēļa tiek organizēta kā Talsu vecpilsētas vēstures nedēļa, pilsētai pārtopot senāku laiku izskatā (skatlogos, izdarībās, apģērbā), rīkojot dažādus ar vēstures faktiem saistītus pasākumus, un tml. Vēstures nedēļas atzīmēšanā tiek piesaistīti Talsu apkārtnē mītošie zirgi un zirgu transports.	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa
r* u-34 ■	Dižmāras gadatirgus – Talsu draugu dienas rīkošana.		Augusta vidū organizētais Dižmāras gadatirgus tiek organizēts atbilstoši laicīgi izvēlētai tēmai, kuras ietvaros pilsētas uzņēmēji un aktīvie iedzīvotāji var pielāgot savu aktivitāšu idejas.	Talsu Tautas nams
r* u-35	Ugunsskulptūru festivāla rīkošana Vilkmuižas ezerā		Augusta beigās Vilkmuižas ezerā tiek rīkots	TNP Kultūras un

	■	Talsos.	ugunsskulptūru festivāls “Deviņas dūmu strūklas”, pamatojot norises vietas izvēli ar vēstures liecībām par uguns un izvēlētā ezera saistību.	sporta attīstības nodaļa
	r* u-36 ■	Pakalnu dienas (Trejdeviņu pakalnu karnevāla) un pašgatavotu braucamrīku sacensību “Miķeļbrauciens” rīkošana Talsu rallija noskaņās.	Septembrī tiek rīkota Talsu pakalnu diena, Talsu pakalnu likumotajās ielās tiek rīkotas pašgatavotu braucamrīku sacensības “Miķeļbrauciens” Talsu rallija noskaņās. Tiek piedāvāta arī pakalnu taka un stāsti bērniem ar pakalnu PUIK’ līdzdalību. Trejdeviņu pakalnu festivāls ir ar moto “pakalnu kreļļu vēršana”. Ar katru pakalnu saistītas 3 norises ar iesaistīšanos (piemēram, Talsu ripuļa ripināšana), intrigu un zināšanu pārbaudi. Vakarā radošajā sētā tiek pasniegtas Trejdeviņas (3x9, 999, u.c.) pakalnu nominācijas. Līdztekus tiek rīkots <i>Miķeļdienas mājražotāju tirdziņš</i> Vecpilsētā, vietējiem tirgotājiem nenosakot maksu par tirgošanos.	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa, SIA “Ra events”
	r* u-37 ■	Gaismas festivāla “Deviņu pakalnu stari tumsā” rīkošana Talsos.	Oktobrī Talsos tiek rīkots gaismas festivāls “Deviņu pakalnu stari tumsā”. Līdztekus pilsētas centrālajai daļai, krāsu projekcijas tiek izrādītās arī uz ēkām “krāsu starā”.	Talsu Tautas nams
	r* u-38 ■	Regulāra brīvdabas mūzikas/kino pasākumu kompleksa rīdšana Talsu ezera apkaimē.	Tiek radīts brīvdabas mūzikas/kino pasākumu komplekss, kura norises paredzētas katru nedēļu vai reizi divās nedēļās Ķēniņkalnā, uz Talsu ezera ūdensvirsmas, pie Talsu ezera, Pilskalnā, Radošajā sētā. Līdztekus brīvdabas mūzikas/kino pasākumiem vecpilsētā apskatāmas brīvdabas ekspozīcijas par aktuāliem vecpilsētas tematiem.	Talsu Tautas nams, Talsu novada muzejs, TN Būvvaldes Arhitektūras daļa
VM-u-2-3 Nodrošināt nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstību				
u-2-3 Nemateriālais mantojums	r* u-39 ■	Seno tradīciju atdzīvināšana Talsos, izceļot tās īpašos tirgos un seno notikumu teatralizētos pasākumos.	Tiek rīkotas divas Talsu vēstures nedēļas gadā (laikā, kad nav citu masveidīgu pasākumu). Iesaistās gan amatnieki ar prasmēm, gan folkloras kopas ar dziesmām, dejām un rotaļām, teātra ļaudis – ar teatralizētām senām izrādēm, vecpilsētas uzņēmēji – ar vēsturiskā ietēra fonu.	Talsu Tautas nams
	r* u-40 ■	Nemateriālā mantojuma saglabāšanas sistēmas rīdšana un iedzīvināšana Talsu pilsētas iestāžu, organizāciju, novadpētnieku, biedrību, aktīvistu vidū.	Tiek radīta sistēma, kuras ietvaros visas ar nemateriālā kultūras mantojuma rīdšanu saistītās vienības (novadpētnieki, kultūras jomas kopas, biedrības,	Talsu novada muzejs, Talsu Galvenā bibliotēka

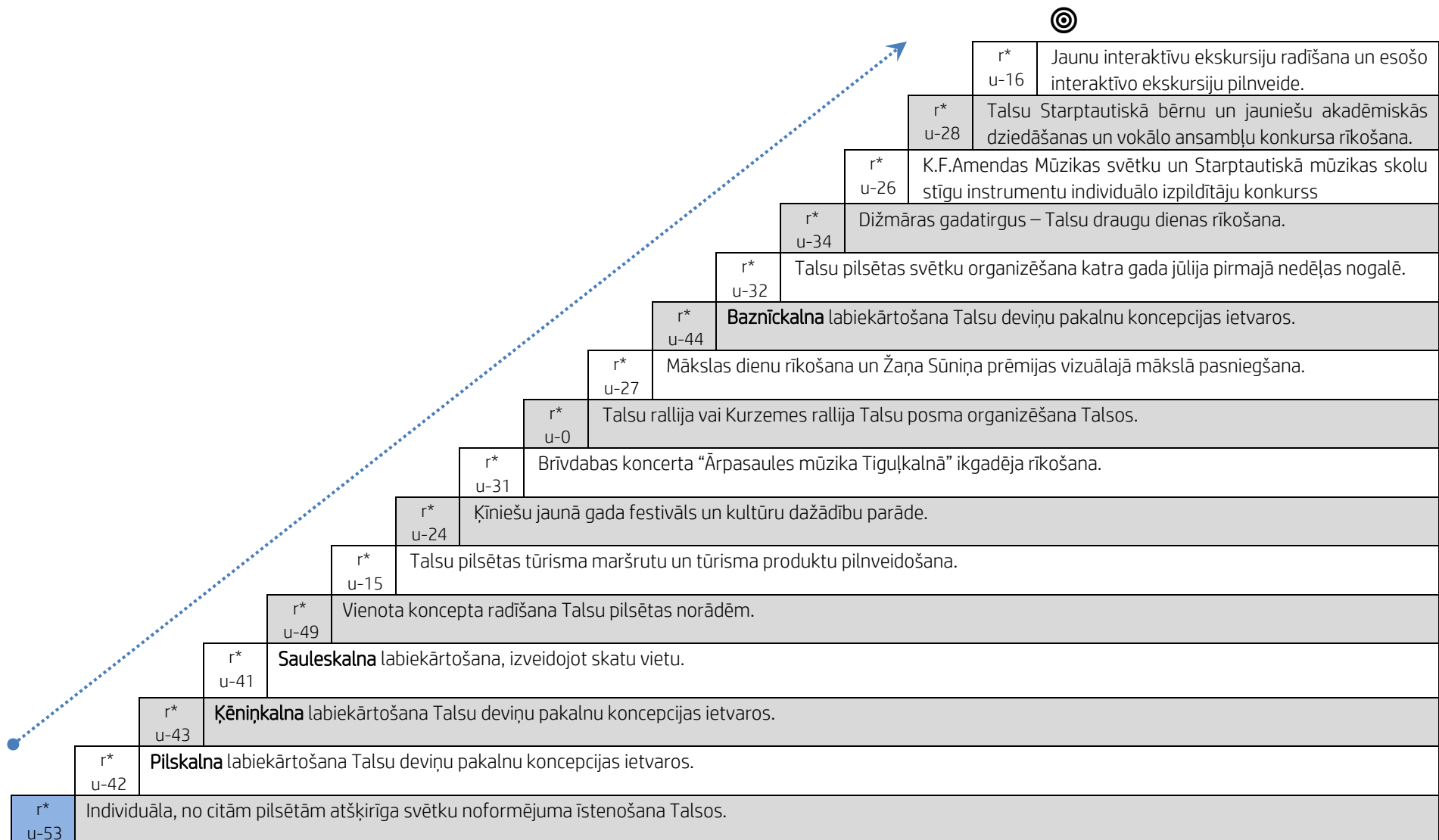
			organizācijas, u.c.) tiecas aprakstīt, fiksēt foto un video formā un sistematizēt ar nemateriālo kultūras devumu saistītās norises.	
VM-i-9-2 Sakārtot pilsētu un ciemu publisko ārtelpu, izkopt vietu unikālo raksturu				
i-9-2 Publiskā ārtelpa	r* u-41 ■	Sauleskalna labiekārtošana, izveidojot skatu vietu.	Sauleskalnā ūdenstornis tiek pārbūvēts par skatu torni, tiek radīts Saules pulkstenis un uzstādīts tālskatis pilsētas ainavu dārguma vērošanai.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa, ūdenstornja ēkas īpašnieks
	r* u-42 ■	Pilskalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros.	Tiek paredzēts izstrādāt dokumentāciju, veicot reljefa līdzināšanas darbus, ierīkojot pastaigu takas, soliņus, izvietojot pilsētvides mākslas objektus. Pilskalna labiekārtošanas darbu ietvaros ieteicams izveidot dabas materiālu labirintu senās kuršu pils sienu "mudžeklī" ar labirinta centrā izvietotu ķēniņam veltītu mākslas darbu. Reizi gadā, vecpilsētas vēstures nedēļā, Kuršu pils parādās visā godībā, (kā pils projekcija uz miglas ekrāna). Pilskalna stāstos tiek izmantota teika par Nāroni, Jurci un burvju mēteli. Sākot ar 2023.gadu organizējama katlu mājas dūmeņa nojaukšana.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa, Talsu pilsētas pārvalde, TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa
	r* u-43 ■	Ķēniņkalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros.	Ķēniņkalns tiek labiekārtots atbilstoši izstrādātajam būvprojektam, sakārtojot pieminekļa apkārtni, ierīkojot pastaigu takas, soliņus, atjaunojot kāpnes un apgaismojumu, izvietojot pilsētvides mākslas objektus. Tiek radīta neliela brīvdabas skatuve kamerpasākumu organizēšanai. Uzstādīts cepurēm veltīts vides objekts, jo stāsti vēsta, ka kalns sanests ar cepurēm. Izpētīta "moku kambaru" atjaunošanas iespēja.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa, Talsu pilsētas pārvalde, TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa
	r* u-44 ■	Baznīckalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros.	Baznīckalns tiek labiekārtots, veicot kokaugu izvērtēšanu un kopšanu, ierīkojot individuāla rakstura mazās arhitektūras formas (soliņus, u.c.).	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa, Talsu pilsētas pārvalde, Talsu ev.luteriskā draudze, TNP Attīstības plānošanas un

				projektu vadības nodaļa
r* u-45 ■	Dzirnavkalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros.	Dzirnavkalns tiek labiekārtots, veicot topogrāfisko uzmērījumu, koku inventarizāciju, ierīkojot pastaigu takas, soliņus, apgaismojumu, atjaunojot kāpnes, izvietojot pilsētvides mākslas objektus, tai skaitā – ar dzirnakmeņu motīvu. Tiek radītas interaktīvas iespējas – kā dabas, vēstures, zinātnes un mākslas sintēze.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa, Talsu pilsētas pārvalde, TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa	
r* u-46 ■	Tiguļkalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros.	Tiguļkalns tiek labiekārtots, veicot kokaugu kopšanu, ierīkojot pastaigu takas, soliņus, izceļot augu nosaukumus dendroloģiskajā parkā, izvietojot pilsētvides mākslas objektus. Tiek radītas interaktīvas iespējas sajūtu takas ietvaros.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa, Talsu pilsētas pārvalde, biedrība ISAACK (Internacionāli un Sabiedriski aktīvo Arboristu Koku Kopēji), TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa	
r* u-47 ■	Krievragkalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros,	Krievragkalns tiek labiekārtots, atjaunojot pastaigu takas, soliņus, apgaismojumu, kāpnes, izvietojot pilsētvides mākslas objektus, bērnu rotaļu laukumu. Tiek radītas interaktīvas iespējas možuma takas ietvaros – uzstādīti oriģināli možuma un aktivitāšu objekti. Nodrošināta vides pieejamība pie bērnu rotaļu laukuma.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa, Talsu pilsētas pārvalde, TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa	
r* u-48 ■	Vilkmuižas kalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros.	Vilkmuižas kalns tiek labiekārtots, veicot topogrāfisko uzmērījumu, koku inventarizāciju un izveidojot laipas ezerā, (citas saistītās rīcības – r*i-29 un r*1-31). Apstādījumos paredzami augi ar izteiktu smaržu.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa, Talsu pilsētas pārvalde, TNP	

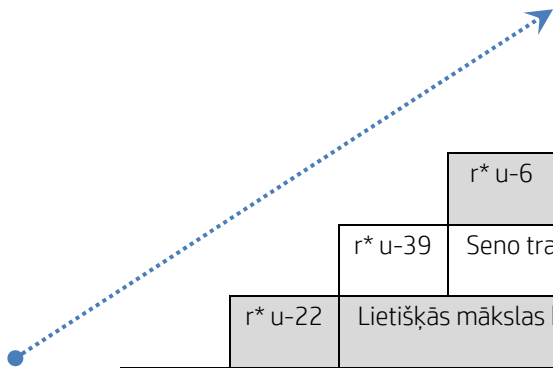
				Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa
	r* u-49 ■	Vienota koncepta radīšana Talsu pilsētas norādēm.	Tiek radīts vienots, skaidri uztverams koncepts Talsu pilsētas norādēm, pakalnu iezīmēšanai dabā. Norādēs pie objektiem izlasāmi fakti par vēsturi un nostāsti par objekta rašanos.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa
	r* u-50 ■	Runājošo un muzikālo soliņu un pagalmu ierīkošana Talsu vecpilsētā.	Talsu vecpilsētā tiek ierīkoti ar audioiespējām aprīkoti soliņi. Pie Talsu novada muzeja – Bēthovena soliņš (ar stāstu par Bēthovenu un K.F.Amendū un Bēthovena skaņdarbu motīviem), pie kafejnīcas “Piena sēta” – Jāņa Stībeļa soliņš (ar J.Stībeļa stāstu par dzīvi Talsos un ar viņa mūzikas, it īpaši – par glāzi piena – atskaņojumu), pie kafejnīcas “Ie-pauzē”- Intara Busuļa soliņš (ar I.Busuļa stāstu par Talsiem un viņa mūzikas, ieskaitot dziesmu par rīta kafiju – atskaņojumu), Tigulkalnā – dendroloģiskajā parkā – Raimonda Tigula soliņš (ar R.Tigula stāstu par Talsiem un viņa mūzikas atskaņojumu), Talsu ezera krastā – Maijas Laukmanes soliņš (ar Maijas stāstiem un dzeju par Talsiem). Stāsti par Talsiem un mūzika tiek atskaņoti arī Radošajā sētā. Talsu TIC tuvumā izvietojams soliņš, kurā dzirdama audioinformācija par novada apkārtējo pilsētu un pagastu īpašajām vietām, kuras būtu vērts iepazīt.	Talsu pilsētas pārvalde, TN Būvvaldes Arhitektūras daļa
	r* u-51 ■	Kupferu kapličas teritorijas labiekārtošana un Zvaigžņu ielas “zvaigžņu” alejas izveide.	Tiek atjaunots Kupferu kapličas teritorijas labiekārtojums. Zvaigžņu ielas ietves malā tiek izveidotas izcilo talsinieku īpašās zīmes.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa
	r* u-52 ■	Plānveidīga Talsu pilsētas dīķu sakopšana, kā prioritāti nosakot t.s. Leču dīķi pie Talsu BJC un atjaunotās bibliotēkas.	Tiek iztīrīti un apzaļumoti dīķi Talsu pakalnu loka teritorijā, prioritāri sakopjot dīķi pie Talsu BJC un bibliotēkas, dīķi pie Talsu novada muzeja, dīķi Saules un Fabrikas ielu ielokā, dīķi pie Talsu sporta halles un dīķi 1905.gada ielā.	Talsu pilsētas pārvalde, TN Būvvaldes Arhitektūras daļa, TNP Komunālā nodaļa
	r* u-53 ■	Individuāla, no citām pilsētām atšķirīga svētku	Tiek radīts un īstenots individuāla rakstura svētku	TN Būvvaldes

		noformējuma īstenošana Talsos.	noformējums (Ziemassvētkos, Lieldienās, Līgosvētkos, Latvijas dzimšanas dienā, Talsu pilsētas svētkos).	Arhitektūras daļa
	r* u-54 ■	Ūdens pumpju redzamās daļas nomaiņa, atbilstoši seno ūdens pumpju veidojam.	Tiek nomainītas ūdens pumpju redzamās daļas Zvaigžņu ielā, Rožu ielā un K.Mīlenbaha ielā.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa
	r* u-55 ■	Neparastu pilsētas ārtelpas vizuālo akcentu īstenošana.	Uz ielām pie Talsu izglītības iestādēm tiek radīti ielu zīmējumi. Kāda no Talsu pilsētas apmesto namu gala fasādēm tiek izdaiļota ar zīmējuma un augu kompozīciju, kas atgādina Talsu pilsētas vai novada ģerboni. Pļava pie diķa Saules un Fabrikas ielu krustojumā tiek neparasti izpļauta vai apsēta, veidojot savdabīgu zīmējumu vai rakstu. Skaņu starā tiek izvietotas mazās arhitektūras formas, kas spēj radīt skaņu (arī, piemēram, savu laiku nokalpojušā kuģa vietā) vai izstādīti stilizēti mūzikas instrumenti. Ābeļziedu starā tiek izveidota "zelta ābele" vai "sudraba ābele" – metālmākslas objekts vai objektu kopa, kas papildināta ar īpašu izgaismojumu.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa
	r* u-56 ■	Logu un skatlogu nozīmes stiprināšana Talsu pilsētas vizuālajā tēlā.	Uzņēmējiem tiek piedāvātas bezmaksas apmācības skatlogu noformēšanā vai piedāvātas konsultācijas labāka skatlogu ietērpā radīšanai. Katru gadu tiek organizēts skatlogu noformēšanas konkurss. Iedzīvotāji tiek aicināti dzīvināt pilsētas ielas, mazinot aizkaru aizsedzošo lomu dzīvokļos.	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa
	r* u-57 ■	Akmensdārzu un kāpņu atdzimšana jaunā veidolā.	Tiek atjaunoti esošie akmensdārzi (pie Talsu Tautas nama, Ūdens ielā, Zvaigžņu ielā). Talsu kāpnēm tiek radīts atjaunots tēls – noslēpuma kāpnes (uz luterāņu baznīcu) ar vienu zelta pakāpienu, muzikālās kāpnes (pie Talsu Tautas nama – daļa kāpņu – kā klavieru taustiņi), krāsainās kāpnes (Dzirnavkalnā – kā Talsu krāsainie brunči), smaržu kāpnes (pie viesnīcas – ar īpaši smaržīgiem stādījumiem gar kāpnēm, garšu kāpnes (pie lielās kastaņas – gar kāpnēm sastādīti dažādi garšaugi).	TN Būvvaldes Arhitektūras daļa, Talsu TIC

■ PRIORITĀRI ĪSTENOJAMO RĪCĪBU “KĀPNES” SADAĻĀ “UNIKALITĀTE”

■ PRIORITĀRI ĪSTENOJAMO RĪCĪBU “KĀPNES” SADAĻĀ “VĒRTĪBAS”

r* u-14	Vienotas “Stila grāmatas” izveide par vecpilsētas ēkām – vadlīnijas vecpilsētas ēku atjaunošanai.
r* u-4	Kinoteātra “Auseklis” foajē atjaunošana.
r* u-6	1-2 jaunu programmu gadā izveide Talsu novada muzejā .
r* u-39	Seno tradīciju atdzīvināšana Talsos, izceļot tās īpašos tirgos un seno notikumu teatralizētos pasākumos.
r* u-22	Lietišķās mākslas kolektīva “Dzīpars” radīto latvisko cimdu rakstu krājuma izdošana.
r* u-40	Nemateriālā mantojuma saglabāšanas sistēmas radīšana un iedzīvināšana Talsu pilsētas iestāžu, organizāciju, novadpētnieku, biedrību, aktīvistu vidū.
r* u-13	Detalizētu teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu (TIAN) izstrāde Talsu vecpilsētas teritorijai Teritorijas plānojuma vai Lokālplānojuma ietvaros.

PIEZĪME

Vērtīgākā no prioritārajām rīcībām

ILUSTRATĪVAS PRIEKŠLIKUMU IDEJAS

41. Ķīniešu jaunā gada festivāls

43. Ugunsskulptūru festivāls ezerā

42. Vēstures
nedēļa
vecpilsētā

44.
Pašgatavoto
braucamrīku
sacensības

45. Možuma un
aktivitāšu objekti

47. Labirints
Pilskalnā seno pils sienu "vietās"

46. Izcilo cilvēku īpašās
zīmes

48.
Ūdens
pumpji

49. Īpašā,
neparastā veidā
izplāautas pļavas

51. Skaņu
objekts
skaņu
starā

50. Skaņu objekts
skaņu starā

52. Ielu
mākslas un
dārzu
mākslas
sintēze

53.
Muzikālās
kāpnes

54. Muzikālie – runājošie soliņi

SADARBĪBA UN SAPRAŠANĀS

PIEZĪMES

■ efektivitātes un iespējamības ziņā augstāk novērtētas rīcības	■ efektivitātes un iespējamības ziņā vidēji augstu novērtētas rīcības	■ efektivitātes un iespējamības ziņā zemāk novērtētas rīcības
---	---	---

VM-p-1-1 Stiprināt pilsonisku un atbildīgu sabiedrību Talsos, gan pagastos un mazajās pilsētās				
rīcības virziens	rīcības kods	rīcība	rezultatīvie rādītāji	atbildīgie
p-1-1 iedzīvotāju līdzdalība lēmumu pieņemšanā	r* s-1 ■	Talsu vecpilsētas attīstības biedrības vai struktūrvienības izveide.	Tiek īstenota ideja par Talsu vecpilsētas attīstības biedrības dibināšanu, ar galveno mērķi – līdzdarboties Talsu vecpilsētai un tās iedzīvotājiem aktuālu tēmu risināšanā. Iedzīvotāju aktivizēšana vecpilsētas atjaunošanai iespējama arī, radot īpašu struktūrvienību nodibinājuma <i>Talsu novada fonds</i> ietvaros.	Talsu novada fonds, Talsu vecpilsētas ēku īpašnieki, Talsu patrioti

VM-p-1-2 Palielināt to iedzīvotāju skaitu Talsu novadā, kas sadarbojas un iesaistās pašvaldības lēmumu pieņemšanā				
p-1-4 Sabiedrības informētība	r* s-2 ■	SIA "Talsu televīzija" nodrošina tiešraides nozīmīgos pasākumos un notikumos.	Tiešraides tiek nodrošinātas valsts svētku pasākumiem, būtiskām domes sēžu reportāžām, nozīmīgiem iedzīvotāju iesaistes notikumiem, pieprasītiem kultūras pasākumiem.	SIA "Talsu TV"
	r* s-3 ■	Ikgadējas videofilmas veidošana par gada notikumiem Talsos un Talsu novadā.	Talsu televīzija veido ikgadēju videofilmu par gada notikumiem Talsos un Talsu novadā – kā vēstures liecību un nozīmīgu sadaļu novada un ārpusnovada sabiedrības informēšanā.	SIA "Talsu TV"
VM-p-1-3 Uzlabot pašvaldības pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, stiprināt NVO sektoru un iesaistīt tos pakalpojumu sniegšanā				
p-1-2 Sadarbība ar nevalstisko un privāto sektoru	r* s-4 ■	Pašvaldības līdzfinansējuma iesaiste Talsu novada fonda rīkotajos sabiedriskā labuma projektu konkursos, atbilstoši savstarpēji noslēgtam sadarbības memorandam.	Ikgadējos Talsu novada fonda rīkotajos sabiedriskā labuma projektu konkursos iespējams iegūt lielāku atbalstu un īstenot vairāk aktivitāšu, pateicoties pašvaldības līdzfinansējumam.	nodibinājums "Talsu novada fonds", TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa
VM-p-1-4 Attīstīt dažādu komunikāciju veidu pielietošanu sabiedrības līdzdalības procesā				
p-1-1 Iedzīvotāju līdzdalība lēmumu pieņemšanā	r* s-5 ■	Talsu pilsētas pakalnu loka dzīvināšanas plāna sabiedriskās uzraudzības un virzības īstenošana, organizējot neformālus sezonālos saietus.	Reizi pusgadā tiek organizēti neformāli saieti brīvā atmosfērā, kuros biedrību, uzņēmēju un pašvaldības darbinieku un deputātu un mediju pārstāvji tiekas, lai pārrunātu Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna virzības gaitu, iespējas un aktualitātes.	TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa, nodibinājums "Talsu novada fonds", SIA "Talsu Vēstis"
	r* s-6 ■	Atbilžu uz iesniedzēju iesniegumiem, ierosinājumiem un vēstulēm sniegšana pēc būtības likumā noteiktajā termiņā un pēc iespējas – apsteidzot noteikto termiņu.	Reaģēšana un atbildes pēc būtības uz iedzīvotāju iesniegumiem, ierosinājumiem un vēstulēm ir pamats atgriezeniskajai saiknei ar iedzīvotājiem. Iedzīvotāji jūtas novērtēti, uzklausi un iederīgi novada norisēs.	TNP Kanceleja
	r* s-7 ■	Iedzīvotāju grupu un pašvaldības pārstāvju neformālo tikšanās pasākumu dažādošana, nodrošinot šādu pasākumu regularitāti.	Neformāla rakstura kopīgas tikšanās diskusiju, konkursu, iedzīvotāju žūriju, kopīgu maltīšu un citos nepiespiestas atmosfēras apstākļos lielākoties tiek rīkotas ārpus pašvaldības telpām, ar iespēju tuvāk iepazīt sabiedrisko organizāciju un privātuzņēmēju aktivitātes un interesējošos jautājumus.	TNP Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa
p-1-4	r* s-8	Jaunu informācijas izplatīšanas veidu ieviešana –	Interaktīvu informācijas stendu ierīkošana pie autoostas	Talsu TIC

Sabiedrības informētība	■	interaktīvās informācijas stendu ierīkošana pie autoostas un Talsu Tautas nama.	un Talsu Tautas nama orientēta uz Talsu pilsētas viesu vajadzībām. Tūristi un pilsētas viesi tiek operatīvi informēti par norisēm Talsos, par naktsmītnēm, interešu objektiem, ēdināšanas pakalpojumiem u.c. Īpaši tiek izcelta mūziķu un mākslinieku tēma. Stendos ietverta arī kodolīga digitāla sadaļa par Talsu arhitektūru laikmetu griežos.	
	r* s-9 ■	Regulāru tikšanos organizēšana arhitektiem, dizaineriem, māksliniekiem, vēsturniekiem, novadpētniekiem par aktuālām vai aizmirstām vecpilsētas tēmām.	Tikšanās tiek organizētas vismaz reizi ceturksnī, un ir pamats arī tālākai sabiedrības informēšanai un izglītošanai par kultūrvēstures jautājumiem.	TN Būvvalde
	r* s-10 ■	Regulāras publikāciju sadaļas radīšana informatīvajā izdevumā "Talsu novada ziņas" un mājas lapā www.talsi.lv par tieši vecpilsētai būtiskiem jautājumiem.	Regulārās (reizi mēnesī) ar vecpilsētas jautājumu loku saistītās publikācijās iedzīvotāji tiek informēti un izglītoti par tehniska, juridiska, vēsturiska un cita rakstura tēmām vecpilsētā. Reizi mēnesī par šādiem jautājumiem tiek gatavots arī sižets Talsu TV.	TNP Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa
	r* s-11 ■	Tematisku ekskursiju organizēšana par vecpilsētai aktuālām tēmām un ar orientāciju uz atšķirīgām dalībnieku grupām.	Dažādu sabiedrības grupu pārstāvji (uzņēmēji, skolēni, kultūras un tūrisma jomas aktivisti) dažādos veidos tiek izglītoti par tēmām, kas saistītas ar vecpilsētas specifiku. Šādas ekskursijas organizējamās vismaz reizi ceturksnī.	TNP Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa, TN Būvvalde
	r* s-12 ■	Talsu pilsētas attīstības vīzijas un tuvāko ieceru vizualizēšana sabiedrībai viegli saprotamā videosižetā.	Sabiedrība plašākā mērogā (arī ārpus Talsu novada) tiek iepazīstināta ar talsinieku ideju attīstības virzieniem, kas savukārt rosina arī iedzīvotājus, sabiedrisko organizāciju un privātuzņēmumu pārstāvjus iesaistīties vīzijas īstenošanā ar saviem projektiem un iniciatīvām.	TNP Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa
VM-p-1-5 Attīstīt un uzlabot komunikāciju un drošības sektora materiāli tehnisko bāzi				
p-1-1 Iedzīvotāju līdzdalība lēmumu pieņemšanā	r* s-13 ■	Skaidri un saprotami strukturētas Interneta mājas lapas www.talsi.lv izstrāde atbilstoši vienotai novada vizuālajai identitātei.	Tiek radīta visiem pieejama, vizuāli pievilcīga, ērta un viegli strukturēta mājas lapa, kas atvieglo iedzīvotāju informētību un īsteno atgriezenisko saikni ar iedzīvotājiem. Mājas lapa piedāvā arī iespēju iedzīvotājiem operatīvi un interaktīvā veidā ziņot par nepilnībām pilsētā.	TNP Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa
p-1-3 Pakalpojumu teritoriālā pieejamība	r* s-14 ■	Atpūtas un aktivitāšu vietu aprīkošana ar uzlādes un WIFI iespējām.	Ar uzlādes un WIFI iespējām tiek aprīkotas atpūtas un aktivitāšu vietas Talsu promenādē, pie Vilkmuižas ezera, pie Sauleskalna estrādes, pie Talsu sporta halles, Ķēniņkalnā.	TNP Informācijas tehnoloģiju nodaļa
VM-p-2-2 Stiprināt pašvaldības administrācijas un pašvaldības iestāžu kapacitāti				
p-2-1	r* s-15	Kvalitātes vadības sistēmas izstrādāšana un ieviešana	Pašvaldībā tiek ieviesta kvalitātes vadības sistēma, tuvinot	TNP Izpilddirektors

Pašvaldības iestāžu darbība, infrastruktūra un materiāli tehniskā bāze		pašvaldības darbā.	to ISO standartam,- tiek sakārtoti amatu apraksti, uzlabots kolektīva mikroklimats, attīstītas komunikācijas prasmes.	
	r* s-16 	“Vienas pieturas aģentūras” izveide Talsu novada pašvaldības administratīvās ēkas 1.stāvā.	Talsu novada pašvaldības administratīvās ēkas 1.stāvā tiek īstenota “Vienas pieturas aģentūra” – kā pozitīvs pašvaldības tēla veicinātājs ar mūsdienu iekštelpu vides prasībām atbilstošu dizaina risinājumu, rūpes par iedzīvotāju labklājību un labsajūtu, publisko servisu vēršot uz iedzīvotāju ieguvumiem.	TNP Izpilddirektors
	r* s-17 	Ar kultūras mantojumu saskarē esošo pašvaldības darbinieku kapacitātes paaugstināšana, sniedzot dziļākas zināšanas par kultūras mantojuma saglabāšanas jautājumiem.	Pašvaldības darbinieki, kuru ikdienas darba pienākumos ietilpst ar kultūras mantojuma saglabāšanu saistīti jautājumi, ir zinošāki par šīm tēmām un var sniegt operatīvas un pamatotas norādes un ieteikumus iedzīvotājiem saistībā ar kultūras mantojuma jautājumiem.	TN Būvvalde, Talsu novada muzejs, TNP Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa
	r* s-18 	Talsu pilsētas (novada) vides dizainera amata ieviešana un darbības attīstība.	Vides dizainera ikdienas darbs ir stūrakmens labam, no citām pašvaldībām atšķirīgam noformējumam svētkos, reklāmu un izkārtņu iedzīvotājiem izvietojumam, u.c. vides dizaina izaicinājumiem.	TNP Izpilddirektors
	r* s-19 	Pārvaldības horizontālo komunikācijas saišu stiprināšana.	Stiprinot pārvaldības horizontālās saites, lēmumi tiek pieņemti un īstenoti raitāk.	TNP Izpilddirektors
	r* s-20 	Talsu pilsētas pārvaldes stiprināšana.	Talsu pilsētas pārvaldē tiek iesaistīti papildus darbinieki (darbinieks) jautājumu loka operatīvākai risināšanai.	TNP Izpilddirektors
	r* s-21 	Pašvaldības administrācijas ēkas jumta seguma atjaunošana.	Atjaunots pašvaldības administrācijas ēkas jumta segums, saskaņā ar apstiprinātu projekta dokumentāciju.	TNP Izpilddirektors, TN Būvvalde
	r* s-22 	Pašvaldības administrācijas ēkas pamatu hidroizolācijas atjaunošana.	Veikta pašvaldības administrācijas ēkas pamatu hidroizolācija, saskaņā ar apstiprinātu projekta dokumentāciju.	TNP Izpilddirektors, TN Būvvalde
	r* s-23 	Pašvaldības administrācijas ēkas energoefektivitātes uzlabošana.	Īstenota pašvaldības administrācijas ēkas energoefektivitātes uzlabošana, saskaņā ar apstiprinātu projekta dokumentāciju.	TNP Izpilddirektors, TN Būvvalde
	r* s-24 	Konferenču un semināru rīkošanas aktivizēšana kinoteātrī “Auseklis”.	Kinoteātrī “Auseklis” tiek attīstīts uzņēmējdarbības atbalsta centrs ar kino funkciju – kinoteātris tiek iedzīvotājiem ar konferenču un semināru rīkošanu.	Talsu Tautas nama kino daļa “Auseklis”

VM-p-2-5 Uzlabot ārējā finansējuma piesaistes kapacitāti				
p-2-4 Pašvaldības attīstības plānošana	r* s-25 ■	Vidējā termiņa dokumenta - Talsu pilsētas un Talsu novada marketinga programmas un komunikācijas stratēģijas izstrāde, ietverot īpašas Talsu mobilās aplikācijas izstrādi un aktivizēšanu.	Izstrādāta Talsu pilsētas un Talsu novada mārketinga programma un komunikācijas stratēģija, kas nosaka galvenos virzienus un detalizētas rīcības tieši pašvaldības marketinga un komunikācijas uzlabošanas jomā. Marketinga programmas ietvaros arī kaimiņu pašvaldību iedzīvotāji tiek informēti par Talsu novadā pieejamajiem dažādu jomu pakalpojumiem.	TNP Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa.
VM-p-3-4 Kvalitatīvi izkopt starptautisko sadarbību				
p-3-3 Starptautiskā sadarbība	r* s-26 ■	Starptautiska plenēra vai mākslinieku simpozija rīkošana kādā no mākslas nozarēm (glezniecībā, keramikā, tēlniecībā, fotomākslā, metālmākslā u.c.).	Reizi 3 gados kādā no mākslas nozarēm tiek rīkots starptautisks plenērs vai mākslinieku simpozījs, kas vairo pilsētas atpazīstamību, dod ieguldījumu talsnieku kultūrizglītībā. Kāds no plenēru laikā tapušajiem vides mākslas darbiem tiek pievienots Talsu novada mākslas darbu kolekcijai, īpaši izstādīšanai kādā no pilsētas ielu stariem un saules lokā.	TNP Kultūras un sporta attīstības nodaļa
	r* s-27 ■	Esošo sadarbības līgumu ar sadraudzības pašvaldībām stiprināšana.	Tiek uzturēta pastāvīgāka un biežāka komunikācija ar sadraudzības pilsētu partneriem, paplašinot iespējamo sadarbības jomu spektru.	TNP Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa.

ILUSTRATĪVAS PRIEKŠLIKUMU IDEJAS

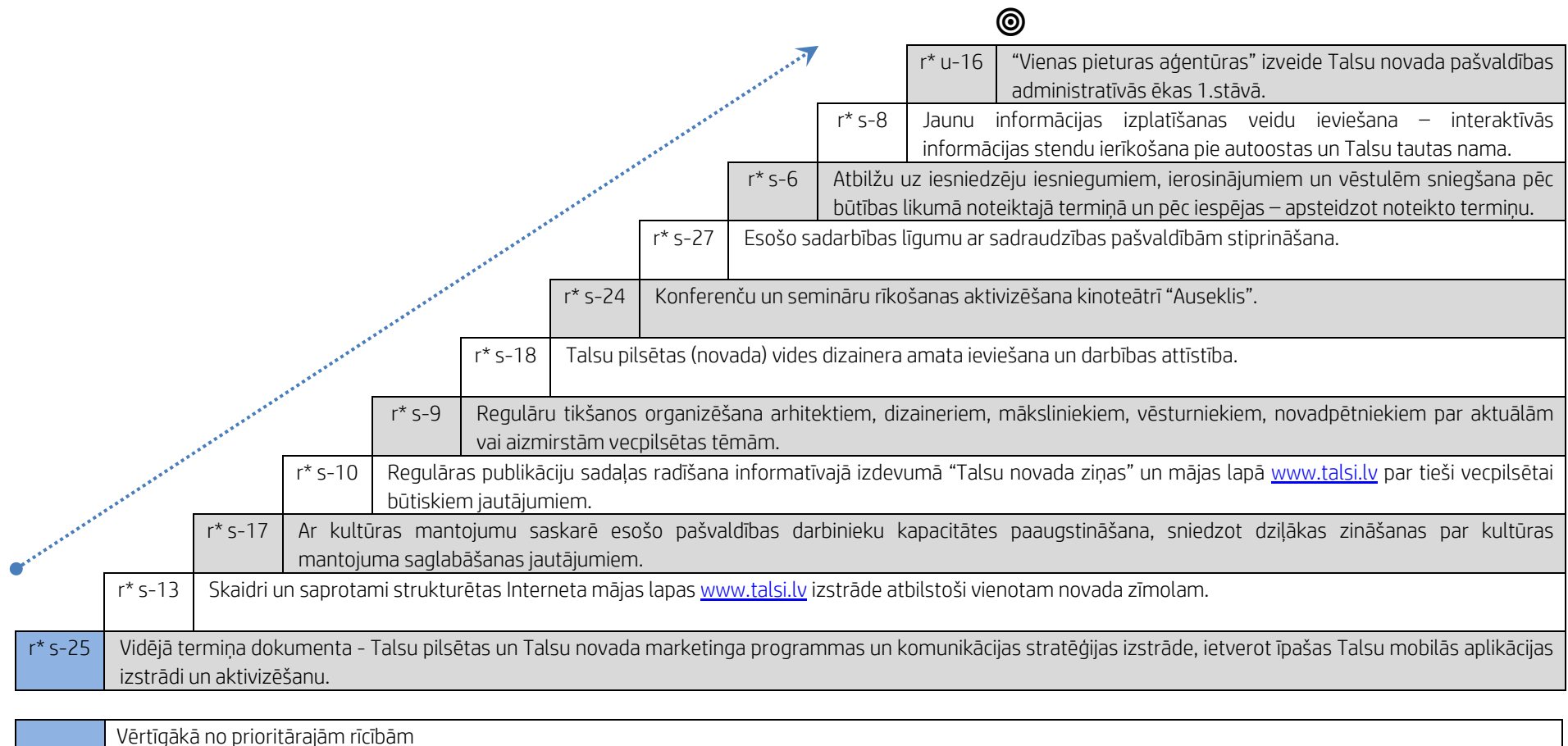

55. WIFI
uzlādes vietas

56. ISO
sertifikāts

■ PRIORITĀRI ĪSTENOJAMO RĪCĪBU “KĀPNES”

SAĪSINĀJUMI

A/s – akciju sabiedrība

BJC – Bērnu un jauniešu centrs

CSDD – Ceļu satiksmes drošības direkcija

PII – Pirmsskolas izglītības iestāde

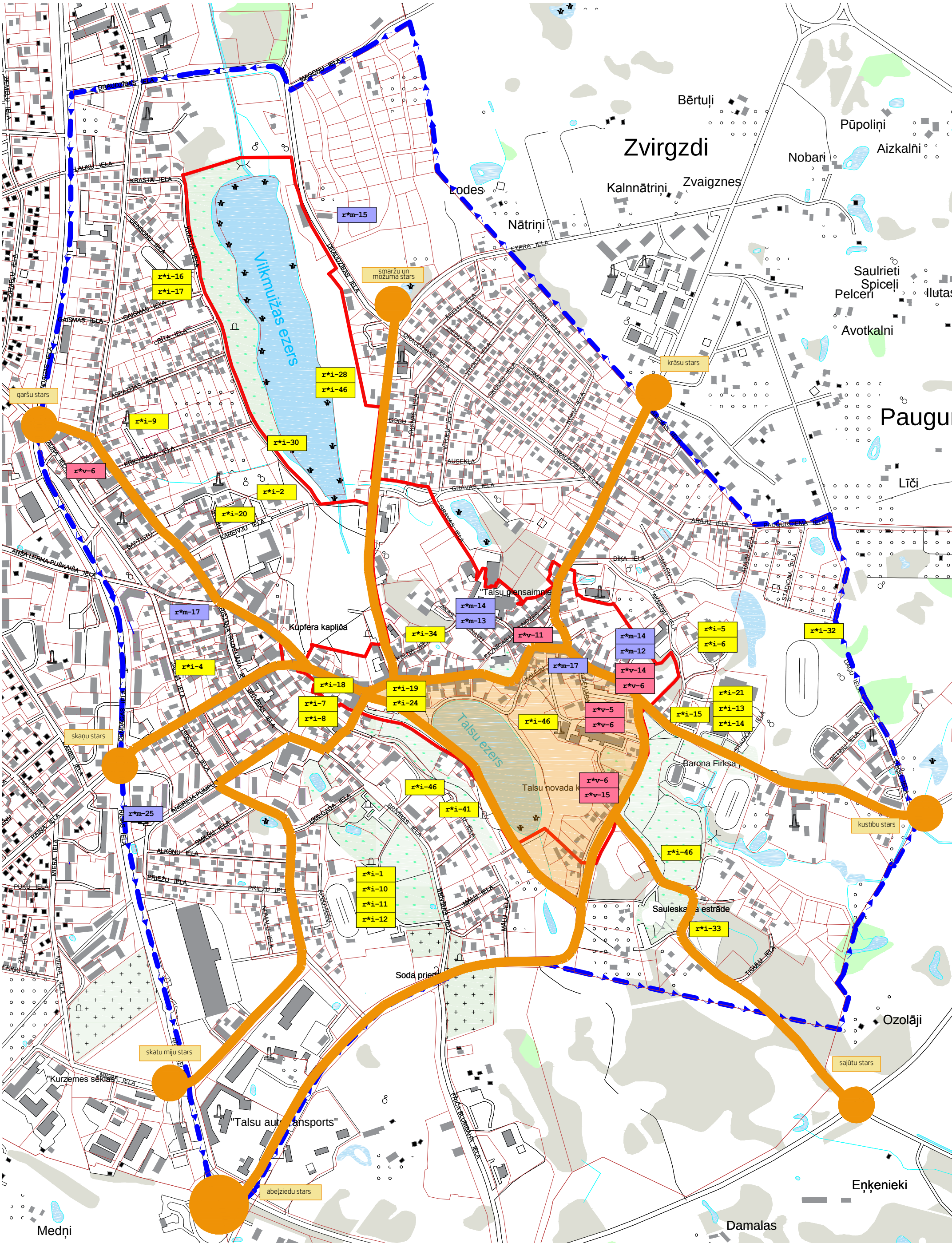
SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību

TIC – Tūrisma informācijas centrs

TN – Talsu novads

TNP – Talsu novada pašvaldība

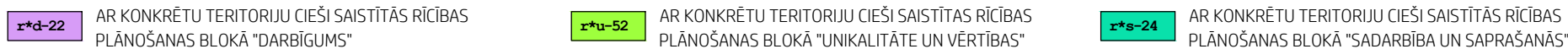
TV – televīzija

r*m-33 AR KONKRĒTU TERITORIJU CIEŠI SAISTĪTĀS RĪCĪBAS
PLĀNOŠANAS BLOKĀ "IZAUGSME"

r*m-15 AR KONKRĒTU TERITORIJU CIEŠI SAISTĪTĀS RĪCĪBAS
PLĀNOŠANAS BLOKĀ "VESELĪBA UN MIERS"

r*m-17 AR KONKRĒTU TERITORIJU CIEŠI SAISTĪTĀS RĪCĪBAS
PLĀNOŠANAS BLOKĀ "MĀJOKĻU LABIEKĀRTOJUMS"

7.2. RĪCĪBU FINANSĒŠANAS IESPĒJAS

IZAUGSME

rīcības kods	rīcība	iespējamie finansējuma avoti
r* i-1 ■	Metodiskās darbības koordinēšanas sistēmas nodrošināšana – Talsu Valsts ģimnāzijas attīstība turpinās kā reģionālais metodiskais centrs.	PB, SAM 8.1.2.
r* i-2 ■	Talsu viesnīcas viena stāva pielāgošana dienesta viesnīcas funkciju īstenošanai mācību perioda laikā.	PB, P
r* i-3 ■	Tiek turpināta izglītības iestāžu specializācija un unikalitāte pirmskolas, pamata un vidējās izglītības posmā.	PB
r* i-4 ■	PII “Zvaniņš” teritorijas labiekārtošana.	PB
r* i-5 ■	PII “Sprīdītis” inventāra iegāde.	PB
r* i-6 ■	PII “Sprīdītis” autostāvlaukuma nodrošināšana.	PB
r* i-7 ■	PII “Saulīte” teritorijas labiekārtošana.	PB
r* i-8 ■	PII “Saulīte” veļas mazgātavas aprīkošana.	PB
r* i-9 ■	Bērnu attīstības, relaksācijas un smilšu terapijas istabas atjaunošana PII “Kastanītis”.	PB
r* i-10 ■	Talsu Valsts ģimnāzijas ēkas fasādes un telpu atjaunošana.	PB, SAM 8.1.2.
r* i-11 ■	Talsu Valsts ģimnāzijas inženierapgādes sistēmas atjaunošana.	PB
r* i-12 ■	Talsu Valsts ģimnāzijas teritorijas labiekārtošana un satiksmes drošības uzlabošana.	PB
r* i-13 ■	Talsu 2.vidusskolas ēku energoefektivitātes uzlabošana.	PB, ESF
r* i-14 ■	Ergonomiskas vides radīšana Talsu 2.vidusskolā.	SAM 8.1.2
r* i-15 ■	Talsu vakara un neklātienes vidusskolas telpu atjaunošana.	PB
r* i-16 ■	Talsu pamatskolas mācību vides modernizēšana un ēkas fasādes atjaunošana.	SAM 8.1.2., PB
r* i-17 ■	Talsu pamatskolas teritorijas labiekārtošana.	PB
r* i-18 ■	Talsu Mūzikas skolas aprīkojuma un inventāra iegāde.	PB
r* i-19 ■	Talsu Mākslas skolas telpu paplašināšana un atjaunošana.	PB
r* i-20 ■	Talsu novada sporta skolas inventāra atjaunošana.	PB
r* i-21 ■	Jaunu bērnu atpūtas, izziņas un aktivitāšu laukumu izveide daudzdzīvokļu dzīvojamo namu pagalmos, Talsu 2.vidusskolas apkārtnē un Ķēniņkalna apkaimē.	PB
r* i-22 ■	Atbalsts augstākās izglītības un profesionālās izglītības iegūšanai vietējai tautsaimniecībai un pašvaldības attīstībai nepieciešamajās jomās ar stipendiju palīdzību.	PB, P
r* i-23 ■	Atbalsts skolēnu nodarbinātības veicināšanā vasaras brīvlaikā - darbam Talsu uzņēmumos.	P, VB, PB, KSB
r* i-24 ■	Bērnu un jauniešu mākslas – zinātnes centra izveide Lielajā ielā 27, Talsos.	EEZ, PB, ESF

r* i-25 ■	Neklāties izglītības programmu īstenošana Talsos.	PB, P
r* i-26 ■	Pieaugušo neformālās izglītības programmu īstenošana Talsos.	IG-LAT, LAT-LIT
r* i-27 ■	Amatniecības skolas izveide pieaugušajiem.	EEZ, IG-LAT, LAT-LIT, PB
r* i-28 ■	Apgaismota velosceļa ierīkošana apkārt Vilkmuīžas ezeram.	PB
r* i-29 ■	Multifunkcionālā sporta kompleksa izveide Talsos, Talsu pakalni loka teritorijā, balstot vietas izvēli Tehniski ekonomiskā pamatojuma izvērtējumā un sporta tūrisma attīstības nozīmīgumā.	PPP, PB, P
r* i-30 ■	Peldvietas un laivu novietnes izveide Vilkmuīžas ezerā.	PB, ESF
r* i-31 ■	Tenisa laukuma izveide pie Talsu 2.vidusskolas	PB, ESF
r* i-32 ■	Sporta infrastruktūras attīstība Talsu 2.vidusskolas apkaimē – asfaltēts un apgaismots riteņbraucēju celiņš (1,5km) un skrējēju taka (2,5 km).	PB, ESF
r* i-33 ■	Autostāvlaukuma izbūve pie Sauleskalna brīvdabas estrādes.	PB
r* i-34 ■	Pašvaldības ēkas Talsos, Kalna ielā 4 atjaunošana un telpu aprīkošana brīvā laika aktivitāšu nodrošināšanai.	ESF, PB
r* i-35 ■	Skeitparka izveide Talsos, Talsu sporta nama apkārtnē.	EEZ, PB
r* i-36 ■	Pentanga laukuma un basketbola laukuma iekārtošana pie Talsu 2.vidusskolas sporta halles.	PB
r* i-37 ■	Īpaša, unikāla tematiska bērnu laukuma izveide atbilstoši kāda pazīstama rakstnieka populārai grāmatai par Talsiem.	ESF, TNF, PB, P
r* i-38 ■	Līdzsvarota starpnozaru marketinga īstenošana kultūras, sporta un tūrisma jomās.	PB
r* i-39 ■	Skolu audzēkņu un studentu stipendiju un prakšu vietu sistēmas pilnveide.	PB, P
r* i-40 ■	Vecāku līdzmaksājuma samazināšana par bērnu izglītību profesionālās ievirzes skolās.	PB
r* i-41 ■	“Brīvās skatuves” izveide Talsu ezera apkārtnē ar iespēju sniegt iknedēļas muzikālus priekšnesumus un koncertus.	PB
r* i-42 ■	Plenēru – meistarklašu rīkošana vizuālajā mākslā, fotomākslā, keramikas nozarē un vides instalāciju mākslā.	P, PB, TNF, VKKF
r* i-43 ■	Meistarklašu organizēšana mūzikā – īpašās Talsu mūzikas ievirzes apliecinājums.	PB, VKKF
r* i-44 ■	Meistarstundu loka nedēļas organizēšana Talsos.	TNF, P
r* i-45 ■	Talsu stāstu radīšana un stāstīšana pilsētas ielās.	PB, ESF
r* i-46 ■	Izglītības iestāžu un pensionāru aktīvistu līdzdarbošanās tematisko taku starp pakalpiem izveidē un labiekārtošanā.	BD

VESELĪBA UN MIERS

rīcības kods	rīcība	iespējamie finansējuma avoti
r* v-1 ■	Informatīvu semināru rīkošana jaunajām ģimenēm.	PB, BF, TRF

r*v-2 ■	Visiem pieejama informatīva materiāla izveide par novadā pieejamajām veselības aprūpes un profilakses iespējām.	PB
r*v-3 ■	Tautas sporta pasākumu īstenošana Talsos.	PB, P, BF, TNF
r*v-4 ■	Jauno medicīnas jomas speciālistu piesaiste darbam Talsu novadā vitāli nepieciešamajās medicīnas nozarēs.	PB
r*v-5 ■	Talsu Veselības centra ēkas atjaunošana, radot ģimenēm draudzīgu ēku veselības aprūpē.	SAM 9.3.2., P
r*v-6 ■	Vides pieejamības nodrošināšana Talsu pilsētas ēkās, kur tiek sniegti medicīnas pakalpojumi.	SAM 9.3.2., P
r*v-7 ■	Atvērto durvju dienu rīkošana sociālā dienesta un veselības aprūpes institūcijās – priekšnoteikums padziļinātas informēšanas iespējām un labākai institūciju savstarpējai mijiedarbībai.	PB
r*v-8 ■	Sociālā darba mērķprogrammas izveide.	LAT-LIT, PB
r*v-9 ■	Nodarbinātības programmas “Palīdzī vismazāk aizsargātajiem” īstenošana.	LAT-LIT, PB
r*v-10 ■	Pozitīvās domāšanas veicināšanas pasākumu īstenošana.	PB
r*v-11 ■	Drošības veicināšanas pasākumu ieviešana Talsu vecpilsētas vecākajā daļā.	PB
r*v-12 ■	Koncepcijas izstrāde par vides pieejamības konkrētiem risinājumiem atšķirīgās ēkās, t.sk. vecpilsētas ēkās. Vides pieejamības nodrošināšana ēkās, kurās tiek sniegti sabiedrībai nozīmīgi pakalpojumi.	PB
r*v-13 ■	Gājēju pāreju pielāgošana redzes invalīdu drošībai.	PB
r*v-14 ■	Dienas aprūpes centra ar atbalstu aprūpē izveide Talsos.	SAM 9.3.2., TRF
r*v-15 ■	Vides pieejamības nodrošināšana bērnu ar smagiem funkcionāliem traucējumiem terapijas un apmācības nodrošināšanai.	SAM 9.3.2., TRF

MĀJOKĻU LABIEKĀRTOJUMS

rīcības kods	rīcība	iespējamie finansējuma avoti
r* m-1 ■	Pašvaldības rīcībā esošo dzīvokļu datu bāzes izveidošana.	PB
r* m-2 ■	Vadlīniju izstrāde dzīvojamā fonda jautājumu risināšanā.	PB
r*m-3 ■	Pašvaldības rīcībā esošā dzīvojamā fonda atjaunošana.	KSB
r*m-4 ■	Mājokļu ekoloģiskās būvniecības projektu popularizēšana.	PB, LIFE, EK
r*m-5 ■	Talsu pakalnu loka teritorijā esošo daudzdzīvokļu ēku energoefektivitātes uzlabošana.	P, PB, VB, PLPS
r*m-6 ■	Daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku pagalmu labiekārtošanas programmas īstenošana.	PLPP, P
r*m-7 ■	Īpašu noteikumu par papildu pakalpojumiem izstrāde – mājokļu apsaimniekošanas sistēmas sastāvdaļa.	PB, KSB
r*m-8 ■	Atbalsts valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļa teritorijā esošo ēku restaurācijai un konservācijai Talsu pilsētā.	PLPV, NKMP, PB
r*m-9 ■	Nekustamā īpašuma nodokļu līdzsvarošana pilsētībūvniecības pieminekļa teritorijā esošo dzīvojamo ēku atjaunošanas un atdzīvināšanas veicināšanai.	PB
r*m-10 ■	Vecpilsētas namu krāsu bankas izveide.	TNF, P

r*m-11 ■	Lekciju un praktisko nodarbību kurss par specifiskajām vecpilsētas namu atjaunošanas problēmām.	PB
r*m-12 ■	Sociālās mājas Talsos, K.Mīlenbaha ielā 18B energoefektivitātes uzlabošana.	PB, KSB
r*m-13 ■	Vides pieejamības nodrošināšana sociālajā mājā Talsos, Kalna ielā 5A.	PB, KSB
r*m-14 ■	Talsu pilsētas sociālo māju pagalmu labiekārtošana.	PB, KSB
r*m-15 ■	Jaunu ielu un nepieciešamās inženiertehniskās infrastruktūras izbūve Ezera – Magoņu ielas kvartālā Talsos.	PB
r*m-16 ■	Juridisko dokumentu vienkāršošana jaunu ūdens apgādes pieslēgumu veikšanai.	KSB
r*m-17 ■	Vecpilsētas daudzdzīvokļu dzīvojamo namu nodrošinājums ar ūdensvadu un kanalizācijas lokālajiem tīkliem.	KSB, TRF
r*m-18 ■	Saistošo noteikumu "Par decentralizēto kanalizāciju" izstrāde un apstiprināšana.	PB
r*m-19 ■	Līdzfinansējuma mehānisma īstenošana kanalizācijas pieslēgumiem, ja attālums līdz tiem ir lielāks nekā 10 m.	KSB, PB
r*m-20 ■	Dalīto šķiroto atkritumu laukuma ierīkošana Talsos.	IG-LAT
r*m-21 ■	Interaktīvas apmācību vietas īstenošana par atkritumu šķirošanu – pie šķiroto atkritumu laukuma Talsos.	IG-LAT, KSB
r*m-22 ■	Programmas "Suņiem labvēlīgie Talsi" īstenošana, ierosinot suņu pastaigu maršrutus, ieviešot suņu ekskrementu kastīšu automātu un palielinot suņu ekskrementu izmešanas konteineru skaitu Talsu pilsētā.	PB
r*m-23 ■	Pazemes šķiroto atkritumu konteineru "Molok" ieviešana Talsu vecpilsētā.	IG-LAT, KSB
r*m-24 ■	Kopēju Talsu pilsētas apakšzemes komunikāciju shēmu izveide.	PB, KSB
r*m-25 ■	Talsu pilsētas Centralizētās siltumapgādes sistēmas pārbūve.	KSB

DARBĪGUMS

rīcības kods	rīcība	iespējamie finansējuma avoti
r* d-1 ■	Stendes, Saules, F.Blumbaha un Brīvības ielu krustojuma pārbūve par lokveida krustojumu.	PB
r* d-2 ■	Satiksmes drošības uzlabošana K.Mīlenbaha un Saules ielu krustojumā, aktualizējot luksofora darbību.	PB
r* d-3 ■	Jaunās Fabrikas ielas pārbūve.	PB
r* d-4 ■	Lielās ielas seguma atjaunošana posmā no Zvaigžņu ielas līdz Talsu Tautas namam.	PB
r* d-5 ■	Zvaigžņu ielas posma pārbūve no ielas akmens bruģa posma līdz Lielajai ielai.	PB
r* d-6 ■	Draudzības ielas pārbūve posmā no Ezera ielas līdz K.Valdemāra ielai.	PB
r* d-7 ■	Viksnas, Vitolu, Strazdu, Ziedu, Apbūviešu, Smilgu un Priežu ielu segumu pārklāšana ar bitumena maisījumu.	PB
r* d-8 ■	Ielu apgaismojuma izbūve Raiņa, Fabrikas, Draudzības, Kalēju, Dzirnāvu un Dārza ielās.	PB
r* d-9 ■	Talsu pilsētas "vārtu" izcelšana Laidzes ielā un Rīgas un Stendes ielu aplveida krustojumā, izmantojot Talsiem raksturīgu simboliku.	PB

r* d-10 ■	Talsu pilsētā izvietoto ceļazīmju un to nepieciešamības monitorings, novēršot neatbilstoša augstuma ceļazīmju esamību un pēc iespējas samazinot ceļazīmju skaitu vecpilsētas daļā.	PB, VB
r* d-11 ■	Satiksmes drošības stiprināšana Lielajā ielā, Rīgas ielā un Dundagas ielā.	IG-LAT
r* d-12 ■	Velosipēdu novietnes ierīkošana pie Talsu autoostas, velonomas iespēju radīšana Talsu autoostas apkārtnē.	IG-LAT, P
r* d-13 ■	Ar Talsiem saistīto sabiedriskā transporta maršrutu autobusu un autoostas lomas stiprināšana, īstenojot Talsu notikumu popularizēšanu un Latvijas iedzīvotāju izglītošanu par Talsiem un Talsu novadu.	P, PB
r* d-14 ■	Talsu pilsētas veloceliņa marķēšana un izbūve Raiņa ielā, Rīgas ielā, Dundagas ielā un Stendes ielā.	IG-LAT, PB
r* d-15 ■	Velonovietņu izveide atbilstoši pētījumam par velobraucēju ieradumiem Talsu pilsētā.	IG-LAT, PB, P
r* d-16 ■	Privāto pasažieru pārvadātāju lielāka iesaiste sabiedriskā transporta pieejamības nodrošināšanā, Izvērtējot katru maršrutu individuāli.	IG-LAT, P, PB
r* d-17 ■	Ikgadēja Talsu TIC dalība tūrisma izstādēs, popularizējot novada uzņēmumus un apskates objektus.	PB, P
r* d-18 ■	Uzņēmējdarbības koordinatora darba attīstīšana pašvaldībā.	IG-LAT, P, PB
r* d-19 ■	Talsu vecpilsētā izvietoto uzņēmumu pastiprināta popularizēšana pašvaldības informācijas materiālos.	PB
r* d-20 ■	Talsu pilsētas uzņēmēju tiešāka iesaiste pasākumu radīšanā un īstenošanā iepriekš zināmu tēmu loka ietvaros.	PB, P
r* d-21 ■	Monitoringa veikšana par Talsos izvietoto uzņēmumu inženiergagādes un cita veida nodrošinājuma vajadzībām.	PB, P
r* d-22 ■	Talsu uzņēmumu nodrošinājums ar ugunsdzēsības vajadzībām nepieciešamo ūdensapgādi.	PB, KSB
r* d-23 ■	Ciešākas sadarbības ar darba devēju konfederāciju un nodarbinātības aģentūru īstenošana.	PB
r* d-24 ■	Darbspēkam nepieciešamā mājokļu piedāvājuma paplašināšanas risināšana, izmantojot ārzemēs dzīvojošo talsinieku neizmanto to mājokļu iznomāšanas iespējas.	KSB, PB
r* d-25 ■	Nekustamā īpašuma nodokļa diferencēšana uzņēmumiem.	PB
r* d-26 ■	Ikgadējas pašvaldības virzītas inovāciju balvas piešķiršana uzņēmējiem un skolēnu mācību uzņēmumu dalībniekiem.	IG-LAT, PB, P

UNIKALITĀTE UN VĒRTĪBAS

rīcības kods	rīcība	iespējamie finansējuma avoti
r* u-1 ■	Talsu Tautas namam nepieciešamo informācijas tehnoloģiju un plotera iegāde.	PB
r* u-2 ■	Apgaismošanas un apskaņošanas iekārtu iegāde Talsu Tautas nama vajadzībām.	PB
r* u-3 ■	Talsu Tautas nama skatuves un lielās zāles grīdu atjaunošana.	PB
r* u-4 ■	Kinoteātra "Auseklis" foajē atjaunošana.	PB
r* u-5 ■	Kinoteātra "Auseklis" fasādes atjaunošana.	PB
r* u-6 ■	1-2 jaunu programmu gadā izveide Talsu novada muzejā .	PB

r* u-7 ■	Muzeja rakstu izdošana reizi trijos gados.	IG-LAT, PB
r* u-8 ■	Talsu novada muzeja telpu pārbūve.	IG-LAT, PB
r* u-9 ■	Talsu novada muzeja galvenās ēkas balkona zāles griestu restaurācija.	PB
r* u-10 ■	Vides pieejamības nodrošināšana Talsu novada muzejā.	PB
r* u-11 ■	Muzeja ēkas fasādes atjaunošanas būvprojekta izstrāde.	PB
r* u-12 ■	Četru pie Talsu novada muzeja ēkas izvietoto 17.gs. lielgabalu konservācija.	IG-LAT, PB
r* u-13 ■	Detalizētu teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu (TIAN) izstrāde Talsu vecpilsētas teritorijai Teritorijas plānojuma vai Lokālpilānojuma ietvaros, iekļaujot nosacījumus ēku daļām, apdarei, izmantojamajiem materiāliem, nosacījumus izkārtņu izvietojumam.	PB
r* u-14 ■	Vienotas "Stila grāmatas" izveide par vecpilsētas ēkām – vadlīnijas vecpilsētas ēku atjaunošanai.	PB
r* u-15 ■	Talsu pilsētas tūrisma maršrutu un tūrisma produktu pilnveidošana.	PB
r* u-16 ■	Jaunu interaktīvu ekskursiju radīšana un esošo interaktīvo ekskursiju pilnveide.	PB, P
r* u-17 ■	Jauniešu un brīvprātīgo piesaiste darbam tūrisma jomā Talsos.	EEZ,
r* u-18 ■	Jaunu informatīvo stendu izvietojšana.	PB
r* u-19 ■	Jaunas fototehnikas iegāde Talsu TIC vajadzībām.	PB
r* u-20 ■	Atbalsts Talsu luterāņu baznīcas jumta seguma atjaunošanai.	IG-LAT, NKMP
r* u-21 ■	Vilkmuīžas ezera dārgumu krātuves "izgaismošana".	EEZ
r* u-22 ■	Lietišķās mākslas kolektīva "Dzīpars" radīto latvisko cimdu rakstu krājuma izdošana.	IG-LAT
r* u-23 ■	Novadmācības ieviešana vispārējās izglītības iestādēs.	EEZ
r* u-24 ■	Ķīniešu jaunā gada festivāls un kultūru dažādību parāde.	PB, BF, ESF
r* u-25 ■	Lielo lasīšanas svētku un grāmatu svētku organizēšana Talsos.	PB
r* u-26 ■	Kārļa Ferdinanda Amendas Mūzikas svētku un Starptautiskā mūzikas skolu stīgu instrumentu individuālo izpildītāju konkursa organizēšana.	PB, VKKF
r* u-27 ■	Mākslas dienu rīkošana un Žaņa Sūniņa prēmijas vizuālajā mākslā pasniegšana.	PB, P, BF
r* u-28 ■	Talsu Starptautiskā bērnu un jauniešu akadēmiskās dziedāšanas un vokālo ansambļu konkursa rīkošana.	PB, VKKF
r* u-29 ■	SEB Latvijas kalnu divriteņu maratona posma organizēšana Talsos.	PB, P
r* u-30 ■	Talsu rallija vai Kurzemes rallija Talsu posma organizēšana Talsos.	PB, P
r* u-31 ■	Brīvdabas koncerta "Ārpasaules mūzika Tiguļkalnā" ikgadēja rīkošana.	PB, P, VKKF
r* u-32 ■	Talsu pilsētas svētku organizēšana katra gada jūlija pirmajā nedēļas nogalē.	PB, V KKF

r* u-33 ■	Talsu pilsētas vēstures nedēļas virpulis.	PB, BF, P
r* u-34 ■	Dižmāras gadatirgus – Talsu draugu dienas rīkošana.	PB, P
r* u-35 ■	Ugunsskulptūru festivāla rīkošana Vilkmuižas ezerā Talsos.	PB, ESF, P
r* u-36 ■	Pakalnu dienas (Trejdeviņu pakalnu karnevāla) un pašgatavotu braucamriku sacensību "Miķeļbrauciens" rīkošana Talsu rallija noskaņās.	PB, ESF, P
r* u-37 ■	Gaismas festivāla "Deviņu pakalnu stari tumsā" rīkošana Talsos.	PB, P, VKKF
r* u-38 ■	Regulāra brīvdabas mūzikas/kino pasākumu kompleksa rādīšana Talsu ezera apkaimē.	PB, P
r* u-39 ■	Seno tradīciju atdzīvināšana Talsos, izceļot tās īpašos tirgos un seno notikumu teatralizētos pasākumos.	EEZ, PB
r* u-40 ■	Nemateriālā mantojuma saglabāšanas sistēmas rādīšana un iedzīvināšana Talsu pilsētas iestāžu, organizāciju, novadpētnieku, biedrību, aktivistu vidū.	EEZ, BF, PB
r* u-41 ■	Sauleskalna labiekārtošana, izveidojot skatu vietu.	P, PB
r* u-42 ■	Pilskalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros.	PB
r* u-43 ■	Ķēniņkalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros.	PB
r* u-44 ■	Baznīckalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros.	PB, luterāņu draudze
r* u-45 ■	Dzirnavkalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros.	PB
r* u-46 ■	Tiguļkalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros.	PB
r* u-47 ■	Krievragkalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros,	PB
r* u-48 ■	Vilkmuižas kalna labiekārtošana Talsu deviņu pakalnu koncepcijas ietvaros.	PB
r* u-49 ■	Vienota koncepta rādīšana Talsu pilsētas norādēm.	PB
r* u-50 ■	Runājošo un muzikālo soliņu un pagalmu ierīkošana Talsu vecpilsētā.	PB, ESF
r* u-51 ■	Kupferu kapličas teritorijas labiekārtošana un Zvaigžņu ielas "zvaigžņu" alejas izveide.	PB, ESF
r* u-52 ■	Plānveidīga Talsu pilsētas dīķu sakopšana, kā prioritāti nosakot t.s. Leču dīķi pie Talsu BJC un atjaunotās bibliotēkas.	PB, ESF
r* u-53 ■	Individuāla, no citām pilsētām atšķirīga svētku noformējuma īstenošana Talsos.	PB, P
r* u-54 ■	Ūdens pumpju redzamās daļas nomaiņa, atbilstoši seno ūdens pumpju veidolam.	PB
r* u-55 ■	Neparastu pilsētas ārtelpas vizuālo akcentu īstenošana.	ESF, TNF, BF, PB, P, BD
r* u-56 ■	Logu un skatlogu nozīmes stiprināšana Talsu pilsētas vizuālajā tēlā.	PB
r* u-57 ■	Akmensdārzu un kāpņu atdzimšana jaunā veidolā.	PB

SADARBĪBA UN SAPRAŠANĀS

rīcības kods	rīcība	iespējamie finansējuma avoti
r* s-1 ■	Talsu vecpilsētas attīstības biedrības izveide.	P
r* s-2 ■	SIA “ Talsu televīzija ” nodrošina tiešraides nozīmīgos pasākumos un notikumos.	PB, KSB
r* s-3 ■	Ikgadējas videofilmas veidošana par gada notikumiem Talsos un Talsu novadā.	PB
r* s-4 ■	Pašvaldības līdzfinansējuma iesaiste Talsu novada fonda rīkotajos sabiedriskā labuma projektu konkursos, atbilstoši savstarpēji noslēgtam sadarbības memorandam.	TNF, PB
r* s-5 ■	Talsu pilsētas pakalnu loka dzīvināšanas plāna sabiedriskās uzraudzības un virzības īstenošana, organizējot neformālus sezonālos saietus.	EEZ, TNF
r* s-6 ■	Atbilžu uz iesniedzēju iesniegumiem, ierosinājumiem un vēstulēm sniegšana pēc būtības likumā noteiktajā termiņā un pēc iespējas – apsteidzot noteikto termiņu.	PB
r* s-7 ■	Iedzīvotāju grupu un pašvaldības pārstāvju neformālo tikšanās pasākumu dažādošana, nodrošinot šādu pasākumu regularitāti.	PB, BF
r* s-8 ■	Jaunu informācijas izplatīšanas veidu ieviešana – interaktīvās informācijas standu ierīkošana pie autoostas un Talsu Tautas nama.	PB, ESF
r* s-9 ■	Regulāru tikšanos organizēšana arhitektiem, dizaineriem, māksliniekiem, vēsturniekiem, novadpētniekiem par aktuālām vai aizmirstām vecpilsētas tēmām.	PB
r* s-10 ■	Regulāras publikāciju sadaļas radīšana informatīvajā izdevumā “Talsu novada ziņas” un mājas lapā www.talsi.lv par tieši vecpilsētai būtiskiem jautājumiem.	PB
r* s-11 ■	Tematisku ekskursiju organizēšana par vecpilsētai aktuālām tēmām un ar orientāciju uz atšķirīgām dalībnieku grupām.	PB
r* s-12 ■	Talsu pilsētas attīstības vīzijas un tuvāko ieceru vizualizēšana sabiedrībai viegli saprotamā videosīžetā.	PB
r* s-13 ■	Skaidri un saprotami strukturētas Interneta mājas lapas www.talsi.lv izstrāde atbilstoši vienotai novada vizuālajai identitātei.	PB
r* s-14 ■	Atpūtas un aktivitāšu vietu aprīkošana ar uzlādes un WIFI iespējām.	LIFE, ESF
r* s-15 ■	Kvalitātes vadības sistēmas izstrādāšana un ieviešana pašvaldības darbā.	PB, ESF
r* s-16 ■	“Vienas pieturas aģentūras” izveide Talsu novada pašvaldības administratīvās ēkas 1.stāvā.	VB, PB
r* s-17 ■	Ar kultūras mantojumu saskarē esošo pašvaldības darbinieku kapacitātes paaugstināšana, sniedzot dziļākas zināšanas par kultūras mantojuma saglabāšanas jautājumiem.	PB, ESF
r* s-18 ■	Talsu pilsētas (novada) mākslinieka / vides dizainera amata ieviešana un darbības attīstība.	PB
r* s-19 ■	Pārvaldības horizontālo komunikācijas saišu stiprināšana.	PB
r* s-20 ■	Talsu pilsētas pārvaldes stiprināšana.	PB
r* s-21 ■	Pašvaldības administrācijas ēkas jumta seguma atjaunošana.	PB, EKII
r* s-22 ■	Pašvaldības administrācijas ēkas pamatu hidroizolācijas atjaunošana.	PB, ESF, EKII
r* s-23 ■	Pašvaldības administrācijas ēkas energoefektivitātes uzlabošana.	PB, ESF, EKII
r* s-24 ■	Konferenču un semināru rīkošanas aktivizēšana kinoteātrī “Auseklis”.	PB

r* s-25 ■	Vidējā termiņa dokumenta - Talsu pilsētas un Talsu novada marketinga programmas un komunikācijas stratēģijas izstrāde, ietverot īpašas Talsu mobilās aplikācijas izstrādi un aktivizēšanu.	PB
r* s-26 ■	Starptautiska plenēra vai mākslinieku simpozija rīkošana kādā no mākslas nozarēm (glezniecībā, keramikā, tēlniecībā, fotomākslā u.c.).	PB, VKKF, BF, P
r* s-27 ■	Esošo sadarbības līgumu ar sadraudzības pašvaldībām stiprināšana.	PB, ESF

PB	Pašvaldības budžets
PLPP	Pašvaldības līdzfinansējuma programma pagalmu labiekārtošanai
PLPV	Pašvaldības līdzfinansējuma programma vecpilsētas namu atjaunošanai
PLPS	Pašvaldības līdzfinansējuma programma ēku siltināšanai
VB	Valsts budžets
KSB	Pašvaldības komercsabiedrību budžets
ESF	Eiropas Savienības fondi (SAM, u.c.)
TNF	Talsu novada fonds
TRF	Rotary fonds
P	Privātuzņēmēju līdzekļi
NKMP	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde
LIFE	LIFE programma
EEZ	Norvēģijas finanšu instruments
IG-LAT	Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programma
LAT-LIT	Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programma
EKII	EKII programma
PPP	Publiskā – privātā partnerība
VKKF	Valsts kultūrkapitāla fonds
BF	Biedrību finansējums
BD	Brīvprātīgais darbs

8. UZRAUDZĪBAS SISTĒMA

Talsu pilsētas pakalnu loka dzīvināšanas plāns tiek uzraudzīts, vērtējot rīcību īstenošanas progresu. Šo rādītāju vērtības atjaunojamās reizi gadā un analizējamās to izmaiņas, salīdzinot ar vēlamajām attīstības tendencēm. Uzraudzības sistēma izstrādāta digitāli Microsoft Excel programmā, lai radītu uzraudzības sistēma būtu vieglāk pārvaldāma. Tā ietver atbildīgās institūcijas par rīcību virzību, kā arī rīcību īstenošanas progresa analīzes struktūru:

Rīcība nav apzināta un diskutēta	0%
Rīcība ir apzināta un diskutēta	5%
Ir parādījusies ideja , kā realizēt paredzēto rīcību	15%
Ir paveikts minimums , lai realizētu paredzēto rīcību	30%
Ir panākts zināms progress , kas tuvinā rīcības īstenošanu	65%
Rīcība attiecīgajā laika periodā ir realizēta , taču pie tās nākotnē ir jāturpina strādāt	95%
Rīcība pilnībā realizēta , pie tā nākotnē nav jāatgriežas	100%

Galvenā atbildīgā struktūrvienība par Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāna uzraudzību ir Talsu novada Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa, kas atbildīga arī par vienota uzraudzības sistēmas ietvara nosūtīšanu atbildīgajām iestādēm, organizācijām vai struktūrvienībām. Reizi gadā – februāra / marta mēnesī tiek sagatavots tematiskā plānojuma uzraudzības pārskats, ar pārskata rezultātiem tiek iepazīstināti iedzīvotāji, uzņēmēji, sabiedrisko organizāciju pārstāvji vietējie mediju pārstāvji, rīkojot īpašas tikšanās un diskusijas. Pārskatā apkopojami priekšlikumi rīcību rezultātīvo rādītāju izmaiņām, idejas jaunām rīcībām, rīcību prioritāšu atjaunošana Talsu novada Attīstības programmas aktualizēšanai. Kopumā dažādu atbildīgo skaits rīcību programmas ietvaros ir **66**. Vislielākais atbildībā esošo rīcību skaits ir Talsu pilsētas pārvaldei (**53**). Nozīmīgs atbildībā esošo rīcību skaits ir Talsu novada Būvvaldes Arhitektūras daļai (**21**), Talsu novada pašvaldības Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļai (**21**), kā arī Talsu novada pašvaldības Kultūras un sporta attīstības nodaļai (**21**). Savukārt, visvairāk īpaši prioritāro rīcību ir Talsu novada pašvaldības Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļas atbildībā (**5**) un Uzņēmējdarbības koordinators atbildībā (**4**).

IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI

PUBLIKĀCIJAS
1. Nelessen A.C, Visions for a New American Dream – American Planning Association, Chicago, 1994.
NEPUBLICĒTIE MATERIĀLI
2. Klavina I. Strategic Plan Framework for Talsi. – Rotterdam: Institute for Housing and Urban Development Studies, 1997.
3. Pārskats par attīstību Talsu pilsētas izglītības sfērā 1999./2000.gadā. – Talsu pilsētas domes arhitektūras un plānošanas nodaļa, 2000.
4. Rojas novada attīstības programma – Roja, 2016.
5. Talsu pilsētas attīstības plāns. Attīstības programma 1998 – 2010. – Talsu pilsētas dome, 1998.
6. Ziemeļkurzemes NVO atbalsta centra attīstības stratēģija 2013. – 2017.gadam – Talsi, 2012.
INTERNETA AVOTI
7. City centers must break reliance on retail to thrive in future – www.centreforcities.org – skatīts 2018.gada novembrī.
8. Corner shops. London's small shops and the planning system – www.london.gov.uk – skatīts 2018.gada novembrī.
9. Finanšu atbalsta instrumenti – http://www.esfondi.lv/finansejuma-sadalijums-2 – skatīts 2018.gada novembrī.
10. Ģeotelpiskās shēmas – www.kurtuesi.lv – skatīts 2018.gada oktobrī.
11. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 27.attēls – www.mdsci.org/exhibits/kids-room/ – skatīts 2019.gada janvārī.
12. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 28.attēls – kkp.lv/home/2018/jun/piedavajam-darbu-galdniekam-vai-galdnieka-paligam/ – skatīts 2019.gada janvārī.
13. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 29.attēls – www.viss.lv/?k=194118 – skatīts 2019.gada janvārī.
14. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 30.attēls – pixabay.com – skatīts 2019.gada janvārī.
15. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 31.attēls – https://www.lsm.lv/raksti/zinas/latvijs/soferi-arvien-vairak-palaiz-neredziqos-cilvekus-pari-ielam.a67935/ – skatīts 2019.gada janvārī.
16. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 32.attēls – www.piku.lv – skatīts 2019.gada janvārī.
17. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 33.attēls – www.landezine.com/index.php/2010/08/charlotte-garden-sla-copenhagen-11/ – skatīts 2019.gada janvārī.
18. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 34.attēls – afterdoq.eu – skatīts 2019.gada janvārī.
19. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 35.attēls – www.aba-scienceplay.com/videos/ – skatīts 2019.gada janvārī.
20. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 36.attēls – www.pnky.sk/wp-content/uploads/2017/03/Molok_Family4.jpg – skatīts 2019.gada janvārī.
21. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 37.attēls – www.pinterest.com – skatīts 2019.gada janvārī.
22. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 38.attēls – https://science.howstuffworks.com/5-edison-awards.htm – skatīts 2019.gada janvārī.
23. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 39.attēls – www.setterplay.co.uk/product/bike-and-buggy-shelters-and-utility-buildings/ – skatīts 2019.gada janvārī.
24. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 40.attēls – https://visittartu.com – skatīts 2019.gada janvārī.
25. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 41.attēls – www.huffingtonpost.ca/2014/01/24/chinese-new-year-facts_n_4659549.html – skatīts 2019.gada janvārī.
26. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 42.attēls – www.gamlalinkoping.info/sv/skola-och-larande – skatīts 2019.gada janvārī.
27. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 43.attēls – www.festival.melbourne – skatīts 2019.gada janvārī.
28. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 44.attēls – chirkup.me/incredibly-weird-but-funny-self-made-vehicles-10-pics/7.html – skatīts 2019.gada janvārī.
29. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 45.attēls – https://www.tripadvisor.co.uk/LocationPhotoDirectLink-q274890-d10088920-i277880651-Nagyerdei_Park-Debrecen_Hajdu_Bihar_County_Northern_Great_Plain.html – skatīts 2019.gada janvārī.
30. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 46.attēls – https://collabcubed.files.wordpress.com/2012/07/leeds-street-

- [tree-grates_heineiones_collabcubed.jpg](#) – skatīts 2019.gada janvārī.
31. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 47.attēls – www.wellesley.edu/news/2017/stories/node/11906 – skatīts 2019.gada janvārī.
 32. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 48.attēls – www.miifotos.com/imagenes/old-pump-e2.html – skatīts 2019.gada janvārī.
 33. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 49.attēls – acousticgardens.blogspot.com/2010/-6/rivers-of-grass-at-trentham-gardens.html – skatīts 2019.gada janvārī.
 34. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 50.attēls – www.pinterest.com/pin/426293920974853092/ – skatīts 2019.gada janvārī.
 35. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 51.attēls – westfield-indiana.funcityfinder.com/files/2014/06/pergola-with-tubular-bells-in-freedom-trail-park.jpg – skatīts 2019.gada janvārī.
 36. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 52.attēls – https://www.tripadvisor.co.uk/LocationPhotoDirectLink-q274890-d10088920-i277880651-Nagyerdei_Park-Debrecen_Hajdu_Bihar_County_Northern_Great_Plain.html – skatīts 2019.gada janvārī.
 37. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 53.attēls – <https://fil.yelp.com.ph/biz/musical-stairs-san-francisco> – skatīts 2019.gada janvārī.
 38. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 54.attēls – www.pinterest.com/pin/200339883396289483/ – skatīts 2019.gada janvārī.
 39. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 55.attēls – theinspirationgrid.com/soft-rocker-a-solar-powered-lounge-chair-charging-station/ – skatīts 2019.gada janvārī.
 40. Ilustratīvās priekšlikumu idejas – 56.attēls – www.aldautomotive.lv/par-ald-automotive/musu-apnemsans/iso-9001-sertifikats – skatīts 2019.gada janvārī.
 41. Kadastra informācija – [https:// www.kadastrs.lv](https://www.kadastrs.lv) – skatīts 2018.gada septembrī.
 42. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015. – 2020.gadam Kurzeme 2020. – 1. redakcija – [http://www.kurzemesregions.lv/userfilesfiles/KPR%20AP%20projekts_24_11_2014%20\(2\)\(2\).pdf](http://www.kurzemesregions.lv/userfilesfiles/KPR%20AP%20projekts_24_11_2014%20(2)(2).pdf) – skatīts 2018.gada novembrī.
 43. Ķekavas novada apdzīvojuma struktūras izvērtējums un priekšlikumu sagatavošana telpiskā attīstības perspektīvas izstrādei – www.kekava.lv – skatīts 2018.gada oktobrī.
 44. Pop-up science. Transforming empty shops into creative spaces for science engagement – www.ecsite.eu – skatīts 2018.gada novembrī.
 45. Sustainable communities and neighbourhoods, Theory, policy and practice. – www.infed.org – skatīts 2018.gada oktobrī.
 46. Talsu attēli tematiskā plānojuma ievada daļā – senā gravīra – <https://lv.wikipedia.org/wiki/Talsi>, Talsu attēls mūsdienās – talsitourism.lv/lv/kurp-doties/talsi/talsu-ezera-promenade/
 47. Talsu novada teritorijas plānojums – <http://www.talsi.lv>. Skatīts 2018.gada oktobrī.
 48. Talsu novada attīstības programma 2014. – 2020.gadam – <http://www.talsi.lv/attistibas-programma> – Skatīts 2018.gada oktobrī.
 49. Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030 – http://www.talsi.lv/uploads/filedir/stategija_apstiprinats.pdf – Skatīts – 2018.gada oktobrī.
 50. Uzņēmumu datu bāzes – www.lursoft.lv – skatīts 2018.gada novembrī.

Attēliem 1. – 26. izmantotas autoru fotogrāfijas.